

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANA BİLİM DALI**

**“1992–2006 YILLARI ARASINDA
UYUŞTURUCU VE İNSAN KAÇAKÇILIĞI
YÖNÜNDEN,
TÜRKİYE CUMHURİYETİ POLİS TEŞKİLATI
VE YABANCI DEVLET POLİS TEŞKİLATLARI
ARASINDAKİ ADLİ YARDIMLAŞMALARA
AB SÜRECİNİN ETKİLERİ ”**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**FERAMUZ ÇETİN
2501980241**

İSTANBUL - 2007

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANA BİLİM DALI**

**“1992–2006 YILLARI ARASINDA
UYUŞTURUCU VE İNSAN KAÇAKÇILIĞI
YÖNÜNDEN,
TÜRKİYE CUMHURİYETİ POLİS TEŞKİLATI
VE YABANCI DEVLET POLİS TEŞKİLATLARI
ARASINDAKİ ADLİ YARDIMLAŞMALARA
AB SÜRECİNİN ETKİLERİ ”**

(YÜKSEK LİSANS TEZİ)

**FERAMUZ ÇETİN
2501980241**

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Rauf VERSAN

İSTANBUL - 2007

ÖZ

Globalleşen dünyada insan, mal ve üretim öznelerinin seri hareket ettiği, iletişimin çok hızlı gerçekleştiği, sermayenin uluslararası pazarlarda dolaştığı görülmektedir. Sınır aşan suç örgütleri de bu sayede suç işleme becerilerini ve uluslararası suç bağlantılarını arttırmaktadır. Buna karşın sınır aşan örgütlü suçlarla mücadelede başarıya ulaşmak, ancak kayda değer uluslararası iş birliği ile mümkündür.

Türkiye, hem coğrafi hem de kültürel yönden Doğu'nun çıkışı, Batı'nın ise giriş kapısı olma özelliğini taşır. Doğudan batıya doğru gidildikçe ülkelerde istikrar, gelişmişlik ve insan haklarına saygı düzeyinde yükselen bir grafik görülür. Bu grafik aynı zamanda insan kaçakçılığının Doğu'dan Batı'ya seyrini gösterir. Ayrıca Türkiye, uyuşturucu üretiminin gerçekleştirildiği ülkelere yakın bir coğrafi konumda bulunmanın yanı sıra; geniş uyuşturucu madde tüketim kitlesine sahip ülkelere de komşu durumundadır.

Bu çalışmanın ilk bölümü, genel hatları ile sınır aşan örgütlü suçlardan uyuşturucu ve insan kaçakçılığı suçlarını (Ağırlıklı olarak göçmen kaçakçılığı suçunu), bu suçların terör örgütleri ile bağlantısını kapsamaktadır. İkinci bölümde; bu suçlarla mücadelede uluslararası polis iş birliği, polis iş birliği için kurulmuş başlıca uluslararası kuruluşlar ve Türkiye Cumhuriyeti Polis Teşkilatı ile bu kuruluşların ilişkileri anlatılmaktadır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise Avrupa Birliği Üyesi olan ve olmayan devletler ile iş birliği içinde yapılan operasyonlara da değinilerek; Avrupa Birliği sürecinin, Türkiye Cumhuriyeti Polis Teşkilatı'nın uluslararası polis adli iş birliğine etkileri anlatılacaktır.

ABSTRACT

Swift movement of persons, goods and products, together with the improvement of modern communication and free roaming of capital in international markets are now regarded as the typical features of a globalizing world. Concurrent with these features, cross-border crime organizations have improved their ability of committing crimes and international criminal connections. Struggle with and success over these crimes and criminal connections can only be possible if a viable international co-operation is established.

Turkey, both geographically and culturally, lies in the way of an exit from the East and entrance to the West. A rising graphic can be seen in the levels of stability, development and the respect for human rights in the countries going from east to west in this geography. In the mean time, this graphic shows the movement of people smuggling from the East to the West. In this geography, Turkey not only has a close position to the drug producing countries but is also a neighbor to the countries which has got a wide mass of drug consumption.

The first part of this study includes the general lines of drug trafficking and people smuggling (Predominantly in smuggling of immigrants) from cross-border organized crimes, the connections of these crimes with terror organizations. International police co-operations in the struggle with these crimes and main international institutions which have been set up for these co-operations, relations of these institutions with the Police Organization of Turkey are studied in the second part. In the third part of the study, co-operations between the European Union member states and non-member on the one hand and the effects of the European Union process to the police organization of Turkey on the other hand will be examined.

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	III
ABSTRACT.....	IV
TABLO VE GRAFİKLER LİSTESİ.....	X
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XI
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM: SINIR AŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLAR	
1.1.Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Genel Bakış.....	4
1.1.1. Uluslararası Uyuşturucu Kaçakçılığı.....	5
1.1.1.1. Uyuşturucu Maddelerin Suistimalinin Tarihçesi.....	5
1.1.1.2. Uyuşturucu Maddelerin Türkiye’deki Gelişimi.....	9
1.1.1.3. Uyuşturucu, Psikotrop ve Kimyasal Maddeler ile Üretim Bölgeleri.....	11
1.1.1.3.1. Afyon (Opium) ve Türevleri.....	11
1.1.1.3.2. Kokain (Cocaine) ve Türevleri.....	12
1.1.1.3.3. Kenevir (Cannabis) ve Türevleri.....	13
1.1.1.3.4. Sentetik Uyuşturucular (Synthetic Drugs).....	14
1.1.1.3.5. Kimyasallar.....	16
1.1.1.4. Türkiye’yi Etkileyen Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı Rotaları ve Çift Basamak Yöntemi.....	17
1.1.1.4.1. Balkan Rotası.....	18
1.1.1.4.2. Kuzey Karadeniz Rotası.....	19
1.1.1.4.3. Doğu Akdeniz Rotası.....	19

1.1.2. Uluslararası İnsan Kaçakçılığı.....	20
1.1.2.1. İnsan Kaçakçılığı Örgütlerinin Türkiye'ye Giriş ve Türkiye'den Çıkışlarda Kullandığı Başlıca Güzergâhlar.....	23
1.1.2.1.1. Başlıca Geçiş Bölgeleri.....	23
1.1.2.1.2. Türkiye'den Sonra Başlıca Geçiş Güzergâhları.....	24
1.1.2.2. AB Politikalarının İnsan Kaçakçılığına Etkileri.....	25
1.1.2.2.1. Avrupa Birliği'nde İnsan Kaçakçılığının Boyutları.....	26
1.1.2.2.2. AB için Türkiye'nin Önemi ve AB Sürecinin Türkiye'ye Etkileri.....	28
1.1.2.3. Değerlendirme.....	33
1.2. Sınır Aşan İnsan ve Uyuşturucu Kaçakçılığı Suçları ile Terör Örgütlerinin İlişkileri.....	35
1.2.1. El Kaide.....	37
1.2.2. Türkiye'yi Hedef Alan Terör Örgütlerinin Kaçakçılık Bağlantıları.....	39
1.2.2.1. PKK-Kongra-Gel.....	41
1.2.2.2. ASALA	44
1.2.2.3. DHKP/C	45
1.2.2.4. TKP/ML - TIKKO.....	46

İKİNCİ BÖLÜM: SINIR AŞAN SUÇLARLA MÜCADELEDE ULUSLARARASI İŞ BİRLİĞİ

2.1. Interpol ve Europol.....	49
2.1.1. Interpol.....	49
2.1.1.1. Interpol'ün Tarihi.....	49
2.1.1.2. Interpol'ün Analiz Projeleri.....	50

2.1.1.3. Interpol-Europol İş Birliği Anlaşması.....	51
2.1.1.4. Interpol'ün İş Birliği Faaliyetlerinin İlkeleri.....	51
2.1.2. Europol: Avrupa Polis Teşkilatı (European Police Office).....	52
2.1.2.1. Europol'ün Tarihi.....	52
2.1.2.2. Europol'ün Hedef ve Yetki Kapsamı.....	54
2.1.2.3. Görevler.....	55
2.1.2.4. Üye Devletlerin Ulusal Birimleri.....	56
2.1.2.5. İrtibat Görevlileri (Liaison Officers).....	56
2.1.2.6. Europol ile Uluslararası Kuruluşların ve AB Üyesi Olmayan Devletlerin İş Birliği.....	57
2.1.2.7. Türkiye-Europol İlişkileri.....	58
2.2. Sınır Aşan Suçla Mücadele Stratejilerine Başlıca Yol Göstericiler.....	59
2.2.1. Uluslararası Kuruluşlar ve Devletler Tarafından Yayınlanan Global Suç Değerlendirme Raporları.....	60
2.2.1.1. Uluslararası Kuruluş Raporları.....	60
2.2.1.1.1. BM Uyuşturucu ve Suç Önleme Ofisi (UNODC-Office On Drugs and Crime) Raporları.....	60
2.2.1.1.2. BM Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Denetim Kurulu (INCB-International Narcotic Control Board) Raporları...61	
2.2.1.1.3. Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı–AGİT (OSCE-The Organization for Security and Co-operation in Europe) Raporları.....	62
2.2.1.1.4. Avrupa Polis Teşkilatı (Europol) Raporları.....	63
2.2.1.1.5. Interpol Raporları.....	63
2.2.1.2. Bazı Devletlerin Yayınladığı Raporlar.....	64
2.2.1.2.1. Birleşik Krallık Raporları.....	64
2.2.1.2.2. Amerika Birleşik Devletleri Raporları.....	65
2.2.1.2.3. Almanya Federal Cumhuriyeti Raporları.....	66

2.2.2. Uluslararası Komisyonlar.....	66
2.2.2.1. Uyuşturucu Maddeler Komisyonu (CND-Commission on Narcotic Drugs).....	66
2.2.2.2. Mali Eylem Görev Grubu (FATF-Financial Action Task Force).....	67
2.2.2.3. BM Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Programı (UNDCP-United Nations International Drug Control Programme).....	67
2.2.2.4. Ekonomik İş Birliği Teşkilatı (ECO-Economic Cooperation Organization).....	68
2.2.2.5. Avrupa Komisyonu Pompidou Grubu.....	68
2.2.2.5.1. Bakanlar Konferansı.....	68
2.2.2.6. SECI Merkezi (South East Cooperation Initiative).....	69
2.2.2.7. İstikrar Paktı (Stability Pact for South Eastern Europe).....	70
2.2.2.7.1. Adalet ve İçişleri Alt Çalışma Masası.....	71
2.2.2.7.2. İstikrar Paktı Örgütlü Suçlarla Mücadele Birimi (SPOC-Stability Pact Initiative on Fight against Organised Crime).....	71
2.2.2.8. Almanya Polis Eğitim Enstitüsü (PFI-Deutschland Polizei Fortbildungs Institut).....	71
2.2.2.9. Güvenlik İş Birliği Metinleri.....	72
2.2.3. Birleşmiş Milletler Geniş Katımlı Sözleşmeleri.....	73
2.2.4. AB'nin Adalet ve İçişlerinde İş Birliği Politikaları ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyum Süreci Eşleştirme Projeleri.....	73

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: ULUSLARARASI POLİS OPERASYONLARI

3.1. Polisiye İş Birliğinin Çerçevesi.....	82
3.1.1. Şahıs, Şirket, Motorlu Araç ve Eşyalar Hakkındaki Bilgilerin Paylaşımı.....	82
3.1.2. Adli Makamlara İlişkin Bilgilerin Paylaşımı.....	83
3.1.3. Diplomatik Kanaldan Yapılan Adli İş Birliği.....	84

3.2. BM Sözleşmesi İle Türk Hukuku'na Giren Kontrollü Teslimat Yöntemi.....	85
3.2.1. Kontrollü Teslimatın Tanımı ve Uygulandığı Suçlar.....	85
3.2.2. Kontrollü Teslimatın Çeşitleri.....	86
3.2.3. Kontrollü Teslimatın Şartları.....	86
3.2.4. Kontrollü Teslimat Kararı.....	87
3.3. Örnek Operasyonlar.....	88
SONUÇ.....	99
KAYNAKÇA.....	103

TABLÖLAR LİSTESİ

TABLO 1: Uyuşturucu İmalatında Kullanılan Kimyasal Maddeler.....16

TABLO 2: 1997–2006 Döneminde Yapılan Kontrollü Teslimat Uygulamaları.....87

GRAFİK LİSTESİ

GRAFİK 1: Interpol Haber Alışverişi 2003 Yılı Bölgesel Dağılımı50

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AGİT	: Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı
ASALA	: Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia Ermenistan'ın Özgürlüğü için Gizli Ermeni Ordusu
BKA	: Germany Federal Bureau of Criminal Almanya Federal Kriminal Dairesi
BM	: Birleşmiş Milletler
CEEB	: Central and Eastern European Bankwatch Network Orta ve Doğu Avrupa Banka İzleme Ağı
CEI	: Central European Initiative Orta Avrupa İnisiyatifi
CEPOL	: European Police College Avrupa Polis Koleji (AB kuruluşu)
CFCU	: The Central Finance and Contracts Unit Merkezi Finans ve İhale Birimi (AB kuruluşu)
CIREFI	: EU Centre for Information, Discussion and Exchange on the Crossing of Frontiers and Immigration AB Yasa Dışı Göç ve Sınır İhlalleri Konusunda Bilgi Değişimi Merkezi
CND	: Commission on Narcotic Drugs (UN) Uyuşturucu Maddeler Komisyonu (BM)
DEA	: Drug Enforcement Administration (USDOJ) ABD Adalet Bakanlığı Uyuşturucu Mücadele Birimi
DHKP/C	: Devrimci Halk Kurtuluş Partisi Cephesi
EBRD	: The European Bank for Reconstruction and Development Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası
ECO	: Economic Cooperation Organization Ekonomik İş Birliği Teşkilatı

EDU	: Europol Drug Unit Europol Uyuşturucu Birimi
EGM	: Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼
EIB	: The European Investment Bank Avrupa Yatırım Bankası
ELO	: Europol Liaison Officer Europol İrtibat G¼revlisi
EMCDDA	: European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi
EU	: European Union Avrupa Birliği
EUROJUST	: European Justice Cooperation Unit Avrupa Hukuki İş Birliği Birimi
EUROPOL	: European Police Office Avrupa Polis Teşkilatı
ETA	: Euskadi Ta Askatasuna Bask Vatanı ve Özg¼rl¼ę¼ Örg¼t¼
FARC	: Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia- Ejercito del Pueblo (İspanyolca) The Revolutionary Armed Forces of Colombia-People Army. Kolombiya Devrimci Silahlı G¼c¼-Halk Ordusu
FATF	: Financial Action Task Force Mali Eylem G¼rev Grubu
HENU	: Head of Europol National Units Europol Ulusal Birim Başkanları
HSBC	: Hong Kong Shanghai Bank Corporation
HMRC	: Her Majesty's Revenue and Customs İngiliz Gelir ve G¼mr¼k İdaresi
HONLEA	: Heads of National Law Enforcement Agencies Ulusal Kanun Uygulayıcı B¼l¼m Başkanları
ICMPD	: The International Centre for Migration Policy Development Uluslararası G¼ç Politikaları Geliştirme Merkezi

IMF	: International Monetary Fund Uluslararası Para Fonu
INCB	: International Narcotic Control Board Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Kurulu
INTERPOL	: International Criminal Police Organization Uluslararası Kriminal Polis Organizasyonu
KEI	: Karadeniz Ekonomik İş Birliği
KOM	: Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı
MAK	: Mekhtab Al Khidemat Hizmet Bürosu
MEDA	: Mediterranean Economic Development Area Akdeniz Ekonomik Kalkınma Bölgesi
NATO	: North Atlantic Treaty Organization Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NCS	: National Crime Squad (UK) Ulusal Suç Birimi (Birleşik Krallık)
NCIS	: National Criminal Intelligence Service (UK) Ulusal Suç İstihbarat Servisi (Birleşik Krallık)
OCTA	: Organised Crime Threat Assessment Organize Suç Tehdit Değerlendirilmesi
OECD	: Organization for Economic Co-operation and Development Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü
OLAF	: The European Anti-Fraud Office Avrupa Sahtecilikle Mücadele Ofisi
OSCE	: The Organization for Security and Co-operation in Europe Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı
PFI	: Polizei Fortbildungs Institut Polis Eğitim Enstitüsü
PKK	: Partiya Karkeren Kurdistan Kürdistan İşçi Partisi
SECI	: South East Co-operation Initiative Güneydoğu Avrupa İş Birliği İnisiyatifi

SEECF	: Council of Europe’s Stability Programme for South East Europe Avrupa Konseyi Güneydoğu Avrupa İstikrar Programı
SIRENE	: Supplementary Information Request at National Entry Ulusal Girişte Tamamlayıcı Bilgi Sorgulama
SOCA	: Serious Organised Crime Agency (UK) Ciddi Organize Suç Ajansı (Birleşik Krallık)
SPAI	: The Stability Pact Anti-Corruption Initiative İstikrar Paktı Yolsuzlukla Mücadele Girişimi
SPOC	: The Stability Pact Initiative Against Organised Crime İstikrar Paktı Örgütlü Suçlarla Mücadele Birimi
TİKKO	: Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu
TKP/ML	: Türkiye Kominist Partisi/Marksist-Leninist
TREVI	: Terrorism/terörizm,Radicalism/kökten dincilik, Extremism/aşırıçılık, Violence/şiddet, International/uluslararası
UK	: United Kingdom Birleşik Krallık
UKIS	: United Kingdom Immigration Service Birleşik Krallık Göçmenlik Servisi
UN	: United Nations Birleşmiş Milletler
UNDCP	: United Nations International Drug Control Programme BM Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Programı
UNODC	: United Nations Office on Drugs and Crime BM Uyuşturucu ve Suç Önleme Ofisi
USCRI	: United States Committee for Refugees and Immigrants ABD Sığınmacı ve Göçmenler Komitesi

GİRİŞ

Sınır aşan suç örgütleri; istikrarsızlıkla birlikte ortaya çıkan denetimden yoksun bölgesel faktörler, ülkeler arasındaki sınırların göreceli olarak belirginliğini yitirmesi ve ellerinde bulundukları büyük maddi imkânlar sayesinde günümüz demokratik toplumlarına yönelik önemli bir sorun ve tehdit olarak ortaya çıkmaktadır.

Üç tarafı denizlerle çevrili, Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlayan, yüzyıllardır Doğu ile Batı arasında bir ticaret ve kültür köprüsü olan Türkiye Cumhuriyeti; hem coğrafi hem de kültürel yönden Doğu'nun çıkış, Batı'nın ise giriş kapısı olma özelliğine sahiptir. Bu jeopolitik konum itibarıyla uluslararası uyuşturucu ve insan kaçakçılığı örgütlerinin de faaliyet alanına dâhil olmaktadır. Türkiye, haşhaş ekimiyle birlikte afyon ve eroin üretiminin de gerçekleştirildiği Güneybatı Asya ülkelerinden, geniş bir uyuşturucu madde tüketim kitlesine sahip olan Avrupa ülkelerine; bazı Avrupa ülkelerinden de, sentetik uyuşturucuların ve uyuşturucu yapımında kullanılan kimyasalların (Özellikle asetik anhidritin) Güneybatı Asya ülkelerine doğru akan uyuşturucu trafiğinden etkilenmektedir. Az da olsa ABD'den Doğu ülkelerine gönderilen kokain trafiği de Türkiye'yi etkilemektedir.

Türkiye; uyuşturucu trafiğinin yanı sıra savaş veya iç savaş halinin devam ettiği Irak, Afganistan ve Afrika devletleri; istikrar sıkıntısı yaşayan Bangladeş ve Pakistan; devletler arası ilişkilerde kısmen dışlanan Çin, Suriye ve İran gibi ülkelerde yaşayan birçok insanı yasa dışı yollardan AB'ye ulaştırmayı hedefleyen göçmen kaçakçılığı trafiğinden de yoğun olarak etkilenmektedir.

Kaçakçıların Türkiye'ye giriş ve Türkiye'den çıkış güzergâhları, aynı zamanda terör örgütleri tarafından da kullanılmaktadır. İnsan ve uyuşturucu kaçakçıları ile terör örgütleri arasında karşılıklı menfaate dayanan bir ilişki vardır. Terör örgütleri mensupları, kaçakçılık faaliyetlerine bazen bizzat iştirak ederek bazen

de organizatörlerden menfaat temin ederek terör eylemlerini finanse ederler. Terör örgütleri kaçakçıların kara para aklama, para transferi ve diğer mali yöntemlerini de kullanırlar. Kaçakçılar da kısa sürede maddi olarak çok güçlenirken; aynı zamanda kimliklerini gizleme, gizlenme, örgüt içerisinde disiplin ve hiyerarşi sağlama, istihbarata karşı koyma, teknolojiye dayanma ve şifreli iletişim gibi yöntemleri bu süreçte terör örgütlerinden öğrenerek nitelik olarak da uzmanlaşırlar.

Sınır aşan örgütlü suçların taşıdığı tehlike, devletleri bir yandan nitelikli kanun uygulayıcı personel yetiştirmeye diğer yandan da uluslararası iş birliğinin sağlanması için etkili girişimlerde bulunmaya mecbur kılmaktadır.

1914 tarihinde Monaco'da ilk kriminal polis kongresi yapılmış ve 1923'te Viyana'da Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu kurulmuştur. 1956'da International Police-Interpol (Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı) olarak ismi değiştirilen bu teşkilata Türkiye Cumhuriyeti, 1930 yılında Mustafa Kemal ATATÜRK'ün imzasını taşıyan 8761 sayılı kararnameyle üye olmuştur ve halen Interpol'ün tüm çalışmalarına aktif olarak katılmaktadır. Dünyadaki 194 devletten 186'sı Interpol'e üyedir.

Türkiye Cumhuriyeti; Birleşmiş Milletler Teşkilatı, uluslararası örgütler ve diğer ülkelerle birlikte bir yandan bölgedeki çalışmalar ve sınır ötesi dayanışmalarda yer alırken diğer yandan sözleşmelere taraf olmakta, toplantılara katılmakta ayrıca suç alanında yayınlanan raporlar vasıtasıyla sınır aşan suçlarla mücadelede yaşanan son gelişmeleri takip etmekte ve bilgi alışverişinde bulunmaktadır.

Avrupa Topluluğu, 07 Şubat 1992 tarihli Maastricht Anlaşması ile Avrupa Birliği'ne dönüşmüştür. Anlaşmanın üçüncü sütunu Adalet ve İçişlerinde İş Birliği'dir. İçişleri iş birliğinde vurgulanmak istenen; göç, sığınma, üye devletlere giriş, ikamet, dolaşım ve çalışma gibi konularda üye olmayan devletlere yönelik ortak politikalar üretmektir. Adalet alanındaki iş birliği ise özellikle insan, silah ve uyuşturucu kaçakçılığı, terörizm, organize suçlar, yolsuzluk ve ağır suçlarla ilgili olarak polis ve adli makamlar arasındaki iş birliği ve koordinasyonu içermektedir.

Böylece sınır aşan suçların önlenmesi için uluslararası polis iş birliği çalışmaları hız kazanmış ve aynı zamanda Avrupa Polis Teşkilatı olarak Europol de tarif edilmiştir.

Uyuşturucu kaçakçılığı örgütlerinin çökertilmesi amacıyla; suçun haber alındığı yerden son bulacağı yere kadar, suça konu mal veya fonların yetkili makamlarca izlenmesini mümkün kılan ve 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ile tavsiye edilen kontrollü teslimat yöntemi Türk Hukuku'nda 1997 yılında uygulanır hale getirilmiştir.

Avrupa Birliği, sınır aşan suçlarda devletlerin tek başına kendi ülkelerindeki suç uzantılarına karşı mücadelelerinden çok, ortak mücadele yöntemlerini belirlemek ve üye devletlerin iş birliği içinde istihbarat bilgilerini paylaşmalarını sağlayarak kolluk kuvvetlerine yardımcı olmak için Europol mekanizmasını çalıştırmak istemektedir. Bu çerçevede Europol 1999'da faaliyete başlamış ve Interpol ile 05.11.2001 tarihinde iş birliği anlaşması imzalamıştır.

Türkiye Cumhuriyeti polis iş birliği için altmış sekiz devlet ile anlaşma, protokol, mutabakat zaptı, ortak bildirge veya toplantı tutanağı şeklinde güvenlik iş birliği anlaşmaları yapmıştır. ABD, Almanya, Avusturya, Arnavutluk, Belçika, Bulgaristan, Danimarka, Fransa, İngiltere, Hollanda, İtalya, İspanya, İsrail, Macaristan, Romanya, Suudi Arabistan ve Ukrayna olmak üzere on yedi devletin Türkiye'de toplam otuz iki; Türkiye'nin de Almanya, Danimarka, Hollanda, İngiltere ve Özbekistan'da olmak üzere beş ülkede toplam beş irtibat görevlisi bulunmaktadır.

Üç bölümden oluşan tezin ilk bölümünde; uyuşturucu ve insan kaçakçılığı ve bu suçların terör örgütleri ile ilişkileri üzerinde durulmuş, ikinci bölümde; uluslararası polis adli iş birliği ve bunun için kurulmuş başlıca uluslararası kuruluşlardan bahsedilmiştir. Üçüncü bölümde ise; uluslararası iş birliği içinde yapılan operasyonlara da değinilerek, Türk Polis Teşkilatı ve yabancı devlet polis teşkilatlarının 1992–2006 yılları arasında uyuşturucu ve insan kaçakçılığıyla mücadeledeki adli yardımlaşmalarına Avrupa Birliği sürecinin etkileri incelenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM: SINIR AŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLAR

1.1. Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Genel Bakış

Sınır aşan örgütlü suçları ortaya çıkaran sosyolojik, tarihsel ve siyasi nedenleri; toplumsal yapı, sosyal tarih ve tarihsel süreç, ekonomik, hukuki ve siyasi sistemin kusurları, yozlaşma, bazı ülkelerde demokrasinin gerektiği gibi işlememesi ve devletlerin yapısal zaafı¹ gibi konularla ilgili olarak açıklayabiliriz. Bu suçların, diğer suç türlerinden çok daha karmaşık bir yapıya sahip olması kriminolojik açıdan da çözülmesini güçleştirmektedir.

Sınır aşan suç örgütlerinin faaliyetleri genellikle; uluslararası uyuşturucu ve uyuşturucu yapımında kullanılan kimyasal maddeler ile insan ve silah kaçakçılığı, mali suçlar, yolsuzluk suçları, çevre ve bilişim suçları, terör suçları ve kara para aklama suçları şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Sınır aşan suç örgütleri, kara para aklayarak suçtan elde ettikleri kazancı ekonomiye sızdırırlar. Bu sayede suç kartellerinin sermaye gücü de artar, yeni suç alanları ortaya çıkar ve yeni coğrafi piyasalara girilir. Yasal olarak çalışan şirketlerin çoğu, suçtan elde edilen parayla finanse edilen şirketlerle rekabet edemeyerek² piyasadan çekilir. Böylece, suç örgütleri bu piyasalarda söz sahibi olurlar.

Söz konusu örgütlü suçlara karşı başarı sağlanması ancak suç örgütlerinin kökenlerine inerek³ örgütlerin tüm bağlantıları ve finans kaynakları ile perde arkasındaki kişileri açığa çıkarmakla mümkündür.

¹Bu zaaf; bazı devletleri sınır aşan suç örgütlerine bağımlı hale getirirken, bu suç örgütlerinin de himayelerindeki bürokratlar aracılığı ile devlet yönetiminde etkili oldukları görülmektedir.

²Kara para aklamak için kurulan şirketler, suç faaliyetlerinden elde edilen parayı faturalandırmak için maliyet hesaplamaz ve kazanç gözetmezler. Amaç elde edilen paranın belgelendirilmesidir.

³Eroin kaçakçılığında sadece eroini ve nakleden şahsı yakalamak yerine; haşhaşı yetiştiren, haşhaştan afyonu, afyondan da morfini elde ederek morfini de baz morfine dönüştüren, asit anhidrit maddesini temin ederek kimyasal işlemle eroin imal edenlerin (Kaçakçılar kimyasal işlemi gerçekleştirenlere doktor demektir) ve uyuşturucuyu son haliyle başka ülkeye nakleden, toptan satın alan ve piyasaya sürenlerin, elde edilen parayı aklayan şahıslar ile uyuşturucu kullananların tespit edilip yakalanmasının amaçlanmasıdır.

1.1.1. Uluslararası Uyuşturucu Kaçakçılığı

1.1.1.1. Uyuşturucu Maddelerin Suistimalinin Tarihçesi

İnsanlık tarihinin başlangıcından itibaren uyuşturucu maddelerin keyif verici, ağrı giderici ve hastalıkları iyileştirici olduğu zannedilerek kullanıldığı bilinmektedir.

Tütünün, 17. yüzyılda Avrupa'da, oradan da Asya'ya yayılması ve içiminin yaygınlaşması Çin'de 7. yüzyıldan bu yana ilaç olarak bilinen afyona yeni bir boyut kazandırmıştır. Çin İmparatoru Yuang-Çeng, ülkesinde hızla artmakta olan bu alışkanlığın sonuçlarını fark etmiş ve daha 1729 yılında afyonun satış ve içimini yasaklamıştır. Yasağa rağmen her yıl Çin'e ulaşan ortalama 200 sandık afyon sakızı, 1767'de 1000 sandığa çıkmıştır. 1773 yılında İngilizlerin de bu ticaretin önemini keşfetmesiyle "British East India Company"⁴ (İngiliz Doğu Hindistan Şirketi), Bengal'de afyon yetiştirilmesini ve bunların Çin'e ihraç edilmesini tekeline almıştır. 1796'da İmparator Chia-Çing afyonun ithali ve tarımını kesin olarak tekrar yasaklamış ve ticarete sadece Canton Limanı'nı diğer ülkelere⁵ açmış ise de; 1832 yılında Çin'e giren yıllık afyon miktarı 15 milyon ABD doları değerinde ortalama 24000 sandığa ulaşmıştır⁶. İlk zamanlar Çin'in çay, porselen ve ipeğini alabilmek için altın ve gümüş ödemek zorunda kalan İngiltere, artık yalnızca afyon vermeye başlamıştır. İngilizler; İran ve Hindistan'dan sağladığı, Amerikalılar da Osmanlı Devleti'nden ithal ettikleri afyonu Çin'e satmıştır⁷.

Çin hükümeti afyon ticaretini yasaklayarak sıkı önlemler alınca; İngiliz yetkililer, sorunun temelinde yatan afyon işini bir kenara bırakıp, onlara göre "Uygar"

⁴1715'te Çin Canton Limanı'na yerleşen ve Hindistan-Çin-İngiltere ticaret tekeli 1833'e kadar elinde tutan ve başlangıçta Çin, İngiltere, Hindistan ve Amerika'daki koloniler arasında çay ticareti yapan şirket. Bkz.: Fahir Armaoğlu, 19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789–1914), 4.bs., İstanbul, Alkım Yayınevi, 2007, s.743-747.

⁵"Canton Limanı'na giren ticaret gemilerinin % 60'ı İngiltere ve % 25'i Birleşik Amerika'ya aitti." Ayrıntı için bkz.: Pierre Renouvin, **Histoire des Relations Internationales**, Paris, Hachette, Tome IV, 1945; Tome V, 1954; Tome VI, 1955, p.220-221.

⁶Hibbert P. Clyde, **The Far East**, New York, Prentice Hall, 1955 (4th printing, revised), p. 118.

⁷Harold M. Vinacke, **A History of the Far East in Modern Times**, New York, Appleton-Century-Crofts, 1950, p.35.

ilkelerin en yücesi olan “Ticaret Serbestliği” engellendiği için harekete geçmişlerdir. 1839’da ilk çatışma çıkmış (Birinci Afyon Savaşı) ve 1842 yılında Çin, Canton dışında bazı limanları (Canton’a ek olarak Shanghai, Amoy, Foochow ve Ningpo) da Batı ticaretine açmak zorunda bırakılmıştır⁸. İngilizler’in zaferiyle imzalanan Nanking Anlaşması ile Hong-Kong adasında bir İngiliz kolonisi kurulmuş⁹ ve İngiltere Çin nezdinde en fazla kayırlan (The most favored nation) devlet olmuştur. Bunun yanında Amerika ve Fransa da fırsatları değerlendirerek çeşitli imtiyazlar elde etmiştir¹⁰.

Çin’e yönelen afyon trafiğiyle ilgili olarak birçok şirket kurulmuştur. Burada Rio Tinto şirketinden bahsetmek yerinde olacaktır. Rio Tinto, 1873 yılında Jardine Matheson¹¹ firması tarafından kurulmuştur. Şirkette en büyük hisse Rothschild Ailesi’ne¹² aittir ve İngiliz Kraliyet Ailesi’nin de hissesi bulunmaktadır. Jardine Matheson 1800’lü yılların başından itibaren Çin’e “afyon” ticareti yapan bir firmadır. 1837 paniğinde¹³ diğer afyon tüccarları Russel ve Perkins¹⁴ firmalarının zor duruma düşmeleri ve Rothschild Ailesi’ne başvurmaları üzerine Jardine Matheson, Russel Co ve Perkins Co firmaları birleştirilerek Rothschild Ailesi’nin denetiminde afyon karteli oluşturulmuştur. Rothschildler’in kontrolündeki Hong Kong Shanghai Bank Corporation (HSBC¹⁵) da afyon ticaretini finanse etmeye başlamıştır. Jardine Matheson firmasının afyon ticaretinden kazandığı para ile kurulan Rio Tinto, bugün dünyanın en

⁸Oral Sander, **Siyasi Tarih İlk Çağlardan 1918’e**, 15. bs., Ankara, İmge Yayınları, 2006, s.272.

⁹İngilizler böylece Hong-Kong’a yerleşmiştir. Bu ada, 1997 yılında tekrar Çin yönetimine geçmiştir.

¹⁰Fahir Armaoğlu, **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789–1914)**, 4.bs., İstanbul, Alkım Yayınevi, 2007, s.746.

¹¹Jardine-Matheson firması, İskoç asıllı William Jardine ve James Matheson tarafından kurulmuştur. Ayrıntılı bilgi için bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.jardine-matheson.com/careers/atjardines.html>, 10 Aralık 2006.

¹²Avrupa ve Amerika’da finans yatırımlarıyla dünyaca tanınan Alman kökenli Musevi ailedir.

¹³1837’de ABD’de meydana gelen, ardında beş yıllık depresyon, çok sayıda işsiz ve batık bankalar bırakan büyük ekonomik kriz. Bkz.: (Çevrimiçi) http://en.wikipedia.org/wiki/Panic_of_1837, 10 Aralık 2006.

¹⁴1800’lü yıllarda Çin ile ticarete söz sahibi olan Amerikan şirketleri.

¹⁵HSBC Grubu, adını kurucu üyesi The Hongkong and Shanghai Banking Corporation Limited’den almıştır. Kısaca Hongkong bank olarak anılan bu banka, 1865 yılında Çin ve Avrupa arasındaki ticari ilişkilerin finansmanı için kurulmuştur. Bkz.: Banka ve Para Teknolojileri Dergisi, Sayı 2, HSBC Grubu/Midland Bank, (Çevrimiçi) <http://www.girisim.com.tr/bankatek/sayi2.htm>, 10 Aralık 2006.

büyük maden firması olup, dünya maden üretiminde % 12,5'lik (27 milyar dolarlık) pay ile birinci sıradadır¹⁶.

Afyona karşı ilk örgüt de İngiltere'deki işçi hareketinden doğmuştur. 1874'te Londra'da "Afyon Ticaretinin Engellenmesi Derneği" kurularak Avam Kamarası'na yüzlerce dilekçe gönderilmiştir¹⁷.

Tıbbi araştırmalar sonucu 1817'de Hannoverli bilim adamı Friedrich Helm Sertusner'in morfini bulmasından sonra, bu madde tıp alanında yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Özellikle 1860 Prusya-Avusturya savaşı, 1865 Amerikan iç savaşı ve 1870-1871 Fransa-Almanya savaşlarında yaralı askerlerin ağrılarını dindirmek amacıyla morfin kullanılmıştır. Askerlerin, morfin kullanmadıkları zaman krize girmeleri üzerine bu durum "asker hastalığı" olarak adlandırılmış ve ancak 1879 yılında "morfin mani sendromu" olarak tanımlanabilmiştir. Askerlerin terhislerinden sonra sivil hayatta morfinden övgüyle bahsetmeleri üzerine, Avrupa'nın büyük şehirlerinde zengin tabakaya mensup kişiler bu maddeyi yaygın olarak kullanmaya başlamıştır¹⁸.

Almanya'da Bayer fabrikasında çalışan Kimyager Felix Hoffman, 21 Ağustos 1897 tarihinde, kısa sürede ağrıları kesme etkisi gösteren ve içinde ağırlıklı olarak morfin olan bir karışım geliştirmiştir. Uzun süren denemelerin ardından Bayer firması, ilacı "Heroin" adıyla piyasaya sürmeye karar vermiştir. 25 gramlık paketler halinde satılan Heroin, eczanelere geldiği gün tükenmeye başlamıştır. Bayer'in en iyi müşterisi olan Amerika, herkesin Heroin'den bahsetmesi üzerine ilacı araştırmaya başlamış, ilacın bağımlılık yaptığını ve aşırı dozda alındığında ölüme yol açtığını saptamıştır. Kliniklerin eroininlerle dolup taşmasıyla ABD'de ilacın bağımlılık yaptığını dair bir rapor yayınlanarak Heroin eczanelerden kaldırılmıştır. Bunun

¹⁶Galip Türkmen, "İngiliz Egemenliğinin Amiral Gemisi Rio Tinto", **Denetim Dergisi**, Sayı 108-109, Mayıs-Aralık 2001, Devlet Denetim Elemanları Derneği, (Çevrimiçi) <http://www.denetde.org.tr/dergi108/9.htm>, 11 Aralık 2006.

¹⁷A. Nahit Babaoğlu, **Uyuşturucu ve Tarihi: Bağımlılık Yapan Maddeler**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1997, s.90.

¹⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, Kaçakçılık ve Organize Suçlar, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.3.

üzerine karaborsaya düşen ilacın fiyatı artmış ve bu ilaç 1931’de de tamamen yasaklanmıştır¹⁹.

Afyona karşı ilk olarak 1909 yılında Shanghai’da düzenlenen Uluslararası Afyon Kongresi’nde imzalanan “Shanghai Afyon Anlaşması” ile tavsiye niteliğinde kararlar alınmıştır. 1912 tarihli Lahey Afyon Anlaşması’nda ise, uyuşturucu maddeler sınıflandırılarak ayrı ayrı tarif edilmiş, uyuşturucuların imal, ithal ve ihracını kontrol etmeye yönelik kararlar alınmıştır. 1925 yılında imzalanan Cenevre Afyon Anlaşması ile Lahey Anlaşması’nın esasları ve tarifleri aynen kabul edilmekle birlikte, uyuşturucu maddelerin uluslararası ticaretini kontrol altında bulunduracak etkili bir sisteminin kurulması amaçlanmıştır²⁰.

1931 Cenevre Afyon Anlaşması’yla zararlı ilaçların meşru olmayan ticaretinin yasaklanması, 1936 Cenevre Anlaşması’yla sentetik uyuşturucu maddeler hakkında; 1948 Paris ve 1953 New York Afyon Protokolleri ile de uyuşturucu maddelerle mücadele yönünde kararlar alınmıştır. 1961 tarihli Birleşmiş Milletler Tek Sözleşmesi ile uyuşturucu maddelerin tıbbi ve bilimsel amaçlar dışında kullanılmasının yasaklanması, yasa dışı haşhaş ve uyuşturucu madde yapımında kullanılan diğer bitkilerin ekiminin kontrol altına alınması, uyuşturucu maddelerin imal, ithal, ihraç ve dağıtımının ruhsata bağlanması ve denetim yapılması gibi konulara düzenlemeler getirilerek “Uluslararası Uyuşturucu Kontrol İdaresi” (INCB) kurulmuştur²¹.

1971 tarihli Birleşmiş Milletler Psikotrop²² Maddeler Hakkındaki Sözleşmesi ile psikotrop ilaçların kontrol altına alınarak ancak doktor reçetesi ile kullanılmasının

¹⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.2.

²⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.3.

²¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.4.

²²Beynin duygu, düşünce ve davranışlarla ilişkili sistemlerini etkilemek üzere tıbbi tedavi amaçlı ilaç olarak kullanılan; ancak tedavi dışı kullanımında beyinde hasar oluşturan kimyasal maddelerdir.

sağlanması, bu sözleşmede belirtilen hususlar hakkında sözleşmeye taraf devletlerin kendi iç hukuklarında yasal düzenlemeler yapmaları yönünde kararlar alınmıştır. Ayrıca bu sözleşmenin yorumlanması ve uygulanmasından kaynaklanan anlaşmazlıkların diğer yollarla çözümlenememesi halinde Uluslararası Adalet Divanı'na²³ başvurulması şeklinde ilk ciddi uluslararası yaptırım uygulaması getirilmiştir. 1988 tarihli Uyuşturucu ve Psikotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi ile de uyuşturucu ve psikotrop maddelerin imalatında kullanılan kimyasal maddelerin kontrol altına alınması, kara para aklanmasının önlenmesi ve kontrollü teslimat²⁴ uygulamasının mümkün kılınması kararlaştırılmıştır²⁵.

Uyuşturucu maddeler; menfaat çevreleri için rant, terörizm için finans kaynağı²⁶, uluslararası ilişkilerde ideolojik ve politik araç olarak kullanılmakta ve hedef ülke toplumuna yönelik sosyo-psikolojik yozlaşma ile zihni ve ahlaki çökertme olgularını ön plana çıkartmaktadır²⁷.

1.1.1.2. Uyuşturucu Maddelerin Türkiye'deki Gelişimi

Anadolu'da haşhaş M.Ö. 3000 yıllarından bu yana yetiştirilmektedir. Uyuşturucu ile ilgili olarak; haşhaş ekimi, afyon üretimi ve bu maddeleri kullananlar ile sağlayanlara ilişkin ilk düzenleme Fatih Sultan Mehmet döneminde

²³İngilizcesi The International Court of Justice (ICJ); 1945 yılında kurulmuş, Birleşmiş Milletler'in başlıca yargı organıdır. Bkz.: (Çevrimiçi) www.icj-cij.org/court/index.php?p1=1, 15 Aralık 2006.

²⁴Suç örgütünün çözümlenmesine yönelik olarak yargı kararı ile yapılan takip yöntemidir. Ayrıntılı bilgi için bkz.: s.85-88.

²⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.4.

²⁶Terör örgütlerinin uyuşturucudan kazandıkları para, uluslararası silah tüccarlarını cezbetmektedir.

²⁷Tarihte "Hasan Sabbah" ve "Haşhaşiler" akla gelmektedir. İnsanlar: uyuşturucu ile intihar komandolarına dönüştürülerek, adeta silah olarak kullanılmıştır. Bkz.: "Hasan Sabbah", **AnaBritanica Genel Kültür Ansiklopedisi**, C.X, y.y., Ana Yayıncılık, 1987, s.432. Bkz.: "Tarihin İlk Teröristi Beyazperdeye Çıkıyor", **Sabah**, (Çevrimiçi) <http://arsiv.sabah.com.tr/2004/08/28/gny/gny104-20040828-200.html>, 18 Aralık 2006. Bkz.: Abdülkerim Özaydın, "Hasan Sabbah", C. XVI, İstanbul, TDVİA, 1997, s.348, bkz.: Wladimir Bartol, **Fedailerin Kalesi Alamut**, Çev. Atilla Dirim, 2.bs., Ankara, Yurt Kitap-Yayın, 1998.

gerçekleştirilmiştir. IV. Murat döneminde ise afyon, tütün ve kahve kullanımı tamamen yasaklanmıştır²⁸.

Türkiye, 18 Temmuz 1932 tarihinde Milletler Cemiyetine üye olmuştur. 1931 tarihli Cenevre Afyon Sözleşmesi ile haşhaş tarımının sınırlandırılması ve afyon satım işlemlerini düzenleyen kanun 3 Nisan 1933'te kabul edilmiştir. 1938 yılında da bu konuda yetkili kurum olarak Toprak Mahsulleri Ofisi görevlendirilmiştir²⁹.

Türkiye, 1938–1971 yılları arasında dünyadaki yasal afyon pazarının yaklaşık %55'ine sahip olmuştur. Türkiye, 1960'lı yıllardan itibaren yasa dışı afyon trafiğinden dolayı Amerika³⁰ ve Avrupa devletleri tarafından eleştirilere hedef olmuştur. Bunun sonucunda 1971 yılında afyon üretimi, Türk hükümeti tarafından tamamen yasaklanmıştır. Yaklaşık 1,5 milyon insanı olumsuz etkileyen bu yasa, 1974 yılında kaldırılarak yeni bir düzenleme yapılmıştır. Böylece, ekim alanları Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmiş ve haşhaş kapsüllerinin çizilmesi suretiyle yapılan hasat tamamen yasaklanmıştır. 1981 yılında da haşhaşın işlenmesi için Bolvadin'de Alkaloit fabrikası kurulmuştur. Fabrika üretiminin %90-95'i ihraç edilmektedir³¹.

²⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.4.

²⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.117–118.

³⁰Bu konu; DEA internet sitesinde “Türk çiftçilerin yasal olarak ürettiği afyonun yasa dışı satışı ve Fransa (Marsilya) bağlantısı ile ABD'ye giren eroin miktarının artışı sonucu afyonun üretim kaynağına inmek için ABD'li yetkililer 1968'de Türkiye'ye gittiler. Türk hükümeti de afyon üretimine limit koydu ve uluslararası iş birliği ile 1971'de afyon yetiştirmeyi yasakladı...” şeklinde anlatılmaktadır. Bkz.: (Çevrimiçi) www.usdoj.gov/dea/pubs/history/1970-1975.html, 22 Aralık 2006.

³¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.5.

1.1.1.3. Uyuşturucu, Psikotrop ve Kimyasal Maddeler ile Üretim Bölgeleri

1.1.1.3.1. Afyon (Opium) ve Türevleri

Afyon, haşhaş bitkisinden elde edilmektedir. Haşhaş; dallı-budaklı, her sene tohumdan yetişen, temel rengi beyaz olmakla birlikte pembe, kırmızı ve mor renkte çiçek açan, geniş düz ve gümüşü parlaklıkta yeşil yapraklı bir bitkidir. Olgunlaşan haşhaş bitkisinde fındık ve küçük portakal büyüklüğünde bir kapsül (Koz) oluşur. Bir dönüm haşhaş tarlasından yaklaşık 60 kg. kapsül elde edilir. Kozanın kendisi uyuşturucu madde değil, afyon ve türevlerinin elde edildiği bir kaynaktır. Afyon, bir hasat döneminde yetişen haşhaş kozasının çiçek dökümünden yaklaşık on gün sonra çentiklenmek (Çizilmek) suretiyle akan süt gibi beyaz öz sudan elde edilir. İlk etapta beyaz olan afyon havayla teması arttıkça kahverenginin tonlarını alır. Hoş olmayan keskin bir kokusu ve acımsı bir tadı vardır³².

Hemen her yerde yetiştirilebilen haşhaş, günümüzde önemli ölçüde Güneydoğu Asya (Altın Üçgen: Burma-Laos-Tayland) ve Güneybatı Asya (Altın Hilal: Afganistan-Pakistan-İran) ülkelerinde üretilmektedir³³. Afyonun türevleri morfin, eroin ve kodeindir. Bu türevlerden morfin ve baz morfin (Morphine and morphine base) afyonun kimyasal yollarla ayrıştırılmasından elde edilir. Morfin, ilk olarak 19. yüzyıl başlarında Hannoverli bilim adamı Friedrich Helm Sertusner tarafından afyondan ayrıştırılmıştır. Yunan Mitolojisindeki Rüya Tanrısı Morpheush'a atfen morfin adı verilmiştir. Afyon bileşimi ortalama %10 morfin ihtiva etmektedir. Morfin beyaz renkli, kokusuz ve çok acı tatta olup suda erime özelliğine sahiptir. Argoda, “Hayalperest, Cevher, Amerikan Kelebeği, Matmazel Emma, Maymun” gibi isimlerle anılır³⁴.

³²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.133–134.

³³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.5.

³⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.134–135.

Afyonun içerisinde %10'luk bir paya sahip olan baz morfin, afyon sakızının sıcak suda çözülmesi ve bazı kimyasal maddelerin yardımı ile elde edilir³⁵. Kendisi suda çözülmeyen baz morfinin rengi yapım aşamasında kahverengiye kadar dönüşebilir ancak saf haldeyken beyaz ya da açık sarı kristallerden oluşmaktadır³⁶.

Eroin (Heroin), baz morfinin asetik anhidrit maddesiyle çeşitli kimyasal işlem ve süreçlerden geçirilmesiyle elde edilir³⁷. Eroin beyazdan açık kahverengiye kadar değişik renklerde, kokusuz, acı, kristal, toz bir maddedir. Morfinden 4–10 kat daha güçlüdür. Argoda “Cevher, Süprüntü, Beygir, Beyaz Cevher, Kar, Şey, Sır, Oğlan” gibi isimlerle anılır³⁸.

Kodein (Codeine) kelimesi Yunanca “Haşhaş Başı” anlamına gelmektedir. Afyonun içerisinde % 0,5 oranında bulunan kodein, genellikle kimyasal işlemlerle morfinden elde edilir. Tadı acımsı olan kodein beyaz renkli ve kokusuzdur³⁹.

1.1.1.3.2. Kokain (Cocaine) ve Türevleri

Koka bitkisinin, Güney Amerika'da yaşayan Kızılderililer tarafından, uyarıcı ve açlık duygusunu azaltıcı olarak yanaklarda tütün lokması şeklinde çiğnendiği bilinmektedir. 16. yüzyılda buraları işgal eden Pizarro⁴⁰ komutasındaki İspanyollar

³⁵Afyon sakızına su ve kireç eklenerek ısıtılır, süzülerek katı atıklar atılır ve sulu çözeltiye amonyum klorür eklenir. Tekrar süzülerek sıvı kısım atılır ve kurutma işlemi yapılır. Böylece %40–60 saflık oranında baz morfin ortaya çıkar. Bkz.: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.20-21.

³⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.20–21.

³⁷Asitleme işlemi yapılarak rengi bordoya yakın bir hal alıncaya kadar ateşte kaynatılan baz morfin, soğuması için bekletilir. Bu esnada karışıma, karbonat veya bikarbonat eklenir. Sıvı kısım atılıp, katı kısım alınarak kurutulur ve eroin elde edilir. Bkz.: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.22-24.

³⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.136–137.

³⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.137.

⁴⁰Francisco Pizarro, 1530'lu yıllarda Peru'daki İnka topraklarını ele geçiren İspanyol komutandır. Ayrıntılı bilgi için bkz.: Raimondo Luraghi, **Sömürgecilik Tarihi**, Çev. Halim İnal, 2.bs., İstanbul, E Yayınları, 2000.

bu durumu tespit etmişlerdir. Koka bitki örtüsünün % 60'ı Bolivya, % 30'u Peru, % 10' u da Kolombiya'da bulunmaktadır⁴¹.

Kokain, Güney Amerika Kıtası'nın Kuzey ve Kuzeybatısı boyunca uzanan yüksek And Dağlarındaki ılıman iklim koşullarında yetişen ve Erythroxyton Coca olarak adlandırılan koka bitkisinin yapraklarından kimyasal yollarla elde edilir. 300 kg. koka yaprağından ½ kg. kokain elde edilmektedir. Argoda “Yaprak, Kar, Altın Tozu, Beyaz Kız, Gök Tozu, Cennet, Neşe Pudrası, Dinamit, Kırıntı, Cin, Şans Tozu” gibi isimlerle anılır. Kolombiya, Bolivya ve Peru'da değişik oranlarda kokain içeren, fiziki görünümleri birbirinden farklı iki tür koka yaprağı bulunur. Bitkinin yaprak hasadı ekiminden ancak 4 yıl sonra yapılabilir. Baz kokain beyaz kristalize bir tozdur. Koka bitkisinin anılan bölge dışında yetiştirildiğine dair herhangi bir bilgiye rastlanmamıştır. Bu bakımdan Güney Amerika ülkelerinin bir kısmı kokain üretim alanları olarak gösterilmektedir⁴².

Kokainin daha ucuz fakat daha tehlikeli bir türevi olan crack ise kokainin hidroklorik ve yemek sodası ile birlikte su içerisinde karıştırılarak ısıtılmasıyla elde edilen beyaz veya krem renginde, kokainden daha etkili bir uyuşturucudur. Uyuşturucu müptelalarının belirttiğine göre crack müptelalığı, eroin ve kokain müptelalığından en az 3 kat daha ağırdır. Burun yolu ile alındığında 10 saniyeden daha kısa sürede beyne ulaşan crack, kokainden 10 kat daha hızlı ve ölümcüldür⁴³.

1.1.1.3.3. Kenevir (Cannabis) ve Türevleri

Kenevir bitkisinin botanikteki adı Cannabis Sativa'dır. Yıllık yetişen bir bitki olup boyu 1–3 metre arasındadır ve dünyanın neredeyse tüm coğrafi kesimlerinde yetişebilir. Kenevirin yaprakları ve çiçek açan üst kısımlarının kurutulmasıyla esrarın

⁴¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.140.

⁴²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**,3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.6–7.

⁴³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara,y.y., 2003, s.141.

(Etkin maddesi THC-Tetra Hydro Cannabinol) en basit hali elde edilir. Kenevir, çiçek halindeyken yapışkan reçine kazınarak ve üst yaprakları kesilerek reçine esrar elde edilir. Reçine esrar kahve renklidir ve yapraktan elde edilen esrara göre 10 kat daha güçlüdür. Kenevirin toz haline (Toz esrar) getirilip elenen ilk ürününe “Birinci Mal” veya “Kaynar” uluslararasıda ise “Hashis”; daha sonra ikinci kez elenen tozlardan elde edilen ürüne de Batı Avrupa ve Amerika’da yaygın olarak “Marijuana” ya da “Ganja” adı verilir. Türkiye’de ise “Kubar Esrar” olarak bilinir. Birinci ve ikinci kez elekten geçirilen kenevir bitkisinin geri kalan artıklarına da “Paspal” adı verilir. Esrar, argoda “Çalı, Tereyağı Çiçeği, Kavanoz, Temcit Pilavı, Yeşillik, Aşk Otu, Meryem Habercisi ve Meryem” gibi isimlerle anılır. Esrar yağı denilen kenevirin kimyasal çözücülere batırılmasıyla elde edilen akışkan esrar da sigara, pipo veya içkilere bir iki damla damlatılmak suretiyle kullanılır ve çok etkilidir⁴⁴.

Günümüzde kenevir bitkisinin ekimi ve esrar üretim alanlarını belirleyebilmek kolay değildir. Hemen her ülkede az ya da çok esrar üretilmektedir. Ancak, esrar üretimi uluslararası boyutlarda düşünüldüğünde, akla ilk etapta Güneydoğu ve Güneybatı Asya bölgeleri gelmektedir. Fas’ın Rif Vadisi’ndeki esrar üretiminin, Avrupa esrar piyasasına yöneldiği ve halen bu piyasada önemli bir paya sahip olduğu da bilinmektedir⁴⁵.

1.1.1.3.4. Sentetik Uyuşturucular (Synthetic Drugs)

Sentetik uyuşturucular, kimyasal yollarla üretilmiş olan suni uyuşturuculardır. Diğer uyuşturuculara nazaran, kolay ve seri olarak üretilebildiği için daha ucuzdur. En az doğal uyuşturucular kadar zararlı olan bu maddelerin tüketimi, rahatça

⁴⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.33–35.

⁴⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.7.

gizlenebilmesi ve kullanım kolaylığı nedeniyle dünyanın birçok ülkesinde gün geçtikçe tehlikeli boyutlara ulaşmaktadır⁴⁶.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Denetim Kurulu'nun bir raporunda, 1990'lı yılların başlarında sentetik uyuşturucu madde üretiminin büyük bölümünün Avrupa ülkelerinde ve özellikle Hollanda'da yapıldığı belirtilmektedir. Üretim merkezi Avrupa olarak kabul edilen sentetik uyuşturucuların diğer ülkelere bu merkezden dağılımı söz konusudur. Sentetik uyuşturucu ticareti yapan kişilerin çoğunun, geçmişte diğer uyuşturucu ticareti olaylarında da yer aldıkları tespit edilmiştir⁴⁷.

Türkiye'de meydana gelen sentetik uyuşturucu olayları değerlendirildiğinde; Bulgaristan, Hollanda, Avusturya, Belçika, Almanya, İngiltere ve Polonya gibi bazı Avrupa ülkelerinden temin edilen sentetik uyuşturucuların karayolu ile Türkiye'ye, buradan da Suriye, Ürdün, Lübnan, Kuveyt ve Suudi Arabistan gibi Arap ülkelerine sevk edildiği tespit edilmiştir⁴⁸. Sentetik uyuşturucular içinde dünya üzerinde en çok kaçakçılığı yapılan ecstasy⁴⁹ ve captagondur.

Merkezi sinir sistemini uyaran ecstasy, halüsinasyonlara da sebep olabilen sentetik bir uyuşturucudur. Tablet, kapsül, toz veya sıvı şeklindedir. Çeçe sineği⁵⁰ gibi böcekler soktuğunda insanları uyku halinden kurtarmak için 1912 yılında üretildiği bilinen ecstasy, uyuşturucu olarak ilk defa 1985'te Hollanda'da rapor edilmiştir⁵¹. Tabletlerin üzerine gençlerin ilgi ve sempatisini toplayan lüks otomobil logoları basılarak genç nüfusun hedef alındığı görülmektedir.

⁴⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.120-121.

⁴⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.8.

⁴⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2002, s.23-24.

⁴⁹Gözaltına alınan madde bağımlıları tarafından; İstanbul'da Ağustos 2007 itibarıyla tanesi 5 YTL'den yasa dışı yollardan temin edilebildiği söylenmektedir.

⁵⁰Sokucu bir sinek olan çeçe sineği (Glossina), uyku hastalığını taşıması ve bulaştırması ile bilinir. Bkz.: (Çevrimiçi) www.dicle.edu.tr/~zoology/, 25 Aralık 2006.

⁵¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.31.

Captagon⁵² da ilk zamanlar Almanya’da yasal olarak üretilirken maddenin kötüye kullanımının artması üzerine üretimi durdurulmuştur. Üretimini durdurulmuş olması ile birlikte yasal olmayan yollardan, yüksek kazanç elde etmek için çeşitli ülkelerde kaçak olarak üretilmeye başlanmıştır⁵³.

1.1.1.3.5. Kimyasallar

Yasal kullanım alanı olmakla birlikte yasa dışı doğal ve sentetik uyuşturucu madde imalatında da kullanılan kimyasallar, eroin imalatı için kullanılan asetik anhidrit ve kokain imalatı için kullanılan potasyum permanganatın da içinde bulunduğu Tablo 1’de isimleri verilen toplam 22 maddedir. Bu maddelerin tamamının imal, ithal, ihraç ve dağıtımını 1988 BM sözleşmesini imzalayan ülkelerde ve Türkiye’de kontrol altında tutulmaktadır⁵⁴.

TABLO 1: Uyuşturucu İmalatında Kullanılan Kimyasal Maddeler

N-ACETYLANTHRANILIC ACID	ASETİK ANHİDRİT
EFEDRİN	ASETON
ERGOMETRINE	ANTHRANILIC ACID
ERGOTAMINE	ETİL ETER
İİZOSAFROL	HİDROKLORİKASİT
LİSERJİKASİT	METİL ETİL KETON
İ3-4-METİLENDİOKSİ-FENİL-2-PROPANON	PHENYLACETIC ACİD
FENİL-2-PROPANON	PİPERİDİN
PIPERONAL	POTASYUM PERMANGANAT
PSEUDOEPHEDRİNE	SÜLFÜRİK ASİT
SAFROL	TOLUEN

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.148.

⁵²Bu maddeyi Arap ülkelerine satmak üzereyken yakalanan kişilerin ifadelerinde, bu maddenin cinsel uyarıcı olduğu zannedilerek Arap ülkelerinde yaygın olarak kullanıldığı belirtilmektedir. Bu ifadelerden captagonların genellikle Arap ülkelerine götürüldükleri anlaşılmaktadır.

⁵³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.142-143.

⁵⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.13.

Kimyasal maddelerin denetim altına alınması, uyuşturucuya giden yolu kesecek olan önleyici bir tedbirdir. Kimyasal maddeler arasında asetik anhidrit maddesi, eroinin imalinde olmazsa olmaz bir öneme sahiptir. 1 kg. baz morfinin yaklaşık 2,5–3 lt. asetik anhidrit ile kimyasal işleme girmesi neticesinde 1 kilograma yakın eroin elde edilmektedir⁵⁵.

Asetik anhidrit, ağır ve keskin kokusu⁵⁶ olan renksiz bir sıvıdır. Uyuşturucu imalinin yanı sıra yasal olarak sanayi alanında suni ipek, aspirin, sigara filtresi, selüloz, plastik, patlayıcı madde, bazı reçine ve verniklerin yapımıyla birlikte teknik ve klinik analizlerde de kullanılır.

Dünya üzerindeki asetik anhidrit maddesinin kaçakçılık güzergâhlarına bakıldığında başta Avrupa'daki sanayileşmiş ülkeler olmak üzere Rusya, Çin ve Hindistan'dan Afganistan ve Pakistan'a doğru bir hareketin söz konusu olduğu gözlenmektedir⁵⁷.

1.1.1.4. Türkiye'yi Etkileyen Uyuşturucu Madde Kaçakçılığı Rotaları ve Çift Basamak Yöntemi

Uyuşturucu güzergâhları; bölgede yaşanan savaşlar, iç karışıklıklar, ülkelerin siyasi yapılarındaki değişimler ve uyuşturucu ile mücadele politikalarından etkilenir. Güvenli yol ilkesi⁵⁸ gereği, uyuşturucunun riskli bölgeden partiler halinde güvenli bölgelere sevk edilip, buralarda depolandıktan sonra uygun zaman ve şartlarda partiler halinde tüketim bölgelerine sevk edilmesi “Çift Basamak” yöntemidir. Son

⁵⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.30–35.

⁵⁶Eroin imalatı esnasında kullanılan asetik anhidritin, kullanılan miktar ve rüzgârın durumuna göre 500–1000 metrelik alanda, insan gözündeki yanmalı bir gözyaşı akıntısına sebep olduğu, eroin imal etmekten sabıkalı olan bir şahısla yapılan görüşmede beyan edilmiştir.

⁵⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.37.

⁵⁸Güvenli yol ilkesi; uyuşturucu maddenin ve taşıyıcısının, uyuşturucu maddenin nakli esnasında yakalanma riskinin en az olduğu değerlendirilen güzergâhtan nakledilmesidir.

yıllarda, çift basamak yöntemi uyuşturucu kaçakçılarınca tercih edilen bir yöntem haline gelmiştir⁵⁹. Kaçakçılık örgütleri, Güneybatı Asya ülkelerinden temin ettikleri uyuşturucu maddeleri Avrupa'ya sokmadan önce Doğu Avrupa ülkelerinde depolamakta, uygun zaman ve şartların oluşmasıyla partiler halinde Batı Avrupa uyuşturucu pazarına sevk etmektedirler⁶⁰. Balkan, Kuzey Karadeniz ve Doğu Akdeniz rotaları Türkiye'yi etkileyen uyuşturucu güzergâhlarıdır.

1.1.1.4.1. Balkan Rotası

Balkan rotası aynı zamanda tarihi İpek Yolu'nun devamı niteliğinde olup uyuşturucu üretim bölgelerinden başlayarak Türkiye üzerinden tüketim bölgelerine uzanan bir yoldur. Güneybatı Asya haşhaş ekim bölgelerinden başlayarak İran ve Türkiye topraklarını geçip, Balkan Yarımadası üzerinde iki kola ayrılır: Kuzey kolu Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Avusturya üzerinden Almanya'ya; güney kolu ise Türkiye ve Yunanistan üzerinden çoğu kez deniz yolu ile Batı Avrupa'ya ulaşmaktadır⁶¹.

Balkan rotası, Afganistan ve çevresinde üretilen afyondan elde edilen eroinin Avrupa uyuşturucu pazarına nakledilmesinde uzun yıllar kaçakçıların kullandığı önemli bir güzergâh olmuştur⁶². Avrupa ve Rusya'da üretilen uyuşturucu yapımında kullanılan kimyasal maddeler, bu güzergâh üzerinden getirilerek Güneybatı Asya'da bulunan yasa dışı uyuşturucu imalathanelerine ulaştırılırken sentetik uyuşturucuların

⁵⁹Uluslararası uyuşturucu (Eroin) kaçakçılığı yapmak suçundan mahkum olmuş S.E. tarafından; nakit para, çek veya senet alınmaksızın başka ülkelere gönderilen uyuşturucunun karşılığı olan paranın, genellikle kırk gün içerisinde nakit olarak döneceği varsayıldığından uyuşturucu maddeye yatırılan paranın geri dönmeme riskinin dengelenmesi için çift basamak yönteminin yaygınlaştığı anlatılmıştır.

⁶⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.14.

⁶¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.11.

⁶²Bkz.: Tamara Makarenko, "Traffickers turn from Balkan conduit to northern route", 2001, (Çevrimiçi) http://www.janes.com/security/international_security/news/jir/jir011022_2_n.shtml, 27 Aralık 2006.

da çoğunlukla Arap ülkelerine götürüldüğü görülmektedir⁶³. Ecstasy ise gün geçtikçe Türkiye açısından büyük bir sorun haline gelmektedir.

1.1.1.4.2. Kuzey Karadeniz Rotası

Kuzey Karadeniz rotası, Güneybatı Asya'dan iki ayrı kol halinde gelerek Karadeniz'in kuzeyinde birleşmektedir. Birinci yol Afganistan'dan başlayıp, Orta Asya Cumhuriyetlerinden geçerek Rusya, Ukrayna, Belarus ve Polonya üzerinden Batı Avrupa pazarına ulaşan kuzey yoludur. İkinci yol ise Afganistan'dan İran'a, oradan kuzeye yönelerek Azerbaycan ve Kafkasya üzerinden yine Rusya ve Ukrayna'ya, oradan da Batı Avrupa pazarına ulaşan güney yoludur⁶⁴.

1.1.1.4.3. Doğu Akdeniz Rotası

Avrupa'daki tüketim bölgelerine ulaşan önemli yollardan biri de Pakistan limanlarından Hint Okyanusu, Kızıldeniz ve Süveyş Kanalına, oradan Güney Kıbrıs üzerinden Akdeniz'e ve Avrupa'ya ulaşan Doğu Akdeniz yoludur⁶⁵. Bu rotanın ortaya çıkışında Afgan ve Pakistanlı kaçakçıların uyuşturucuyu doğrudan Avrupa'ya

⁶³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.18-19.

⁶⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.19-20.

⁶⁵ABD Adalet Bakanlığı Uyuşturucu ile Mücadele Birimi DEA: 1937'de Marsilya yakınlarında yasa dışı eroin laboratuvarları tespit edilmişti. Korsikalı gangster Paul Carbone'nin lideri olduğu çetenin kurduğu bu eroin ağı, French Connection olarak bilinmeye başlanmıştır. Türk çiftçilerinin yasal olarak ürettiği afyonun çoğu, eroine dönüştürüldüğü yer altı pazarına satılarak Batı Akdeniz üzerinden Marsilya'ya bu limandan Manhattan New York'a ulaştırılmaktaydı, şeklinde belirtmektedir, bkz.: (Çevrimiçi) www.usdoj.gov/dea/pubs/history/1970-1975.html, 22 Aralık 2006. Bu konu ile ilgili 1971'de Hollywood'da "The French Connection" adıyla çevrilen, Fransa'dan gelen eroin trafiğini engellemeye çalışan iki New York polisinin mücadelesini anlatan filmde; New York City polis dedektifi Popeye Doyle'yi, Gene Hackman canlandırmıştır. 1975'te French Connection II çekilmiş ve Gene Hackman yine Popeye Doyle karakteri ile Marsilya bağlantılarını çözmüştür. Bkz.: (Çevrimiçi) http://www.moviesunlimited.com/musite/findresults_title.asp?media=V%2C+D&search=french+conn ection ve <http://www.filmsite.org/fren.html>, <http://www.greatestfilms.org/>, 28 Aralık 2006.

göndermek suretiyle uyuşturucu pazarındaki paylarını arttırma istekleri de önemli bir nedendir⁶⁶.

Bu rota ile ilgili olarak 1993 yılında Lucky-S⁶⁷ adlı gemide 11 ton 30 kg. esrar ile 2 ton 568 kg. baz morfinin yakalanması ve Kısmetim-1⁶⁸ gemisi ile birlikte Akdeniz'in derin sularına batırıldığı belirtilen 3 ton 100 kg. eroin halen hafızalardadır.

1.1.2. Uluslararası İnsan Kaçakçılığı

İnsan kaçakçılığı, insan ticareti ve göçmen kaçakçılığını kapsayan sınır aşan örgütlü bir suçtur. Bu çalışmada göçmen kaçakçılığı konusuna ağırlık verilmiştir.

Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, bu sözleşmeye ek; Kara, Deniz ve Hava yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol ve Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol⁶⁹ gibi uluslararası düzenlemelerle insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı suçları tanımlanmıştır.

Ek Protokole göre insan ticareti; kuvvet kullanma tehdidiyle veya kuvvet kullanarak ya da diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması,

⁶⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.13-14.

⁶⁷Uyuşturucu maddenin sahiplerinden birisi olduğu düşünülerek 1992 Eylül ayından itibaren telefon konuşmaları mahkeme kararıyla dinlenmesine ve şahıs takip altında tutulmasına rağmen Şehmuz Daş, 26 Aralık'ta arabası çapraz ateşe tutularak öldürülmüştür. Bu esnada Lucky-S gemisi uyuşturucu yüküyle yola çıkmıştı. Daş öldürülünce elde ve takipte olan bir uyuşturucu taciri konuşurulamamıştır... Bkz.: (Çevrimiçi) www.radikal.com.tr/1998/11/19/yorum/01uyu.html, 2 Ocak 2007.

⁶⁸Pakistan'dan yola çıkan her iki geminin Süveyş Kanalını geçerek Akdeniz'e geldiği anlaşılmıştır.

⁶⁹13.12.2000 tarihinde Türkiye tarafından imzalanan Sözleşme, 30.01.2003 tarih ve 4800 sayılı yasa ile uygun bulunarak iç hukuka dâhil edilmiştir. (RG.04.02.2003, S.25014)

devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir⁷⁰. İnsan ticaretinin amacı kaçırılan insanın hedef ülkelerde suç işleme olaylarına dâhil edilmesidir. Bu insanlar, çoğunlukla kaçak işçi olarak ağır işlerde çalıştırılmaktadırlar. Ayrıca hırsızlık, yankesicilik, fahişelik, uyuşturucu dağıtıcılığı ve çocuk pornografisi⁷¹ gibi suçlarda kullanılarak çok yüksek olan kaçırılma bedelleri kendilerine ödetilmektedir⁷². Türkiye'ye eski doğu bloğu ülkelerinden genellikle fuhuş bazen de organ ticareti için gelen veya getirilen insanlar bu ticarete konu olmaktadır.

Göçmen kaçakçılığı, doğrudan veya dolaylı yollardan malî ya da maddî bir çıkar elde etmek için bir kişinin vatandaşlığını taşımadığı veya daimi ikametgâh sahibi olmadığı bir devlete yasa dışı girişinin temini anlamına gelir⁷³.

Genellikle umut yolculuğu⁷⁴ denilen gelişmiş ülkelere ulaşma mücadelesinde Türkiye; Türk vatandaşlarının Avrupa'ya yasa dışı geçişleri için kaynak ülke, eski doğu bloğu ülke vatandaşlarının çeşitli sektörlerde çalışabilmeleri için hedef ülke ve istikrarı yakalayamamış Afganistan, Pakistan, Irak, İran ve Bangladeş gibi devletlerin vatandaşlarının Avrupa'ya geçişi için transit ülke konumundadır⁷⁵.

Savaşlar ve siyasi istikrarsızlıklar, insanların Avrupa ülkelerinde iyi bir yaşam sürme ümidi, bazı ülkelerde iltica ve yasa dışı göçü özendirilen uygulamaların

⁷⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, **Sınır Aşan Örgütlü Suçlar ve Türkiye**, Ankara, EGM Basımevi, 2003, s.113–114.

⁷¹Fransız düşünür Jean Paul SARTRE'in "Adımı koyduğumuz kavramlar, davranışlarımızı belirler" sözü önemsenmelidir. Bu suça ciddi çocuk istismarı denilmesinin daha uygun olacağını düşünüyorum.

⁷²Sedat Laçiner/Mehmet Özcan/İhsan Bal, **Türkiyeli Avrupa**, İstanbul, Hayat Yayıncılık, 2004, s.146.

⁷³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, **Sınır Aşan Örgütlü Suçlar ve Türkiye**, Ankara, EGM Basımevi, 2003, s.86–87.

⁷⁴Bu yola çıkan kişi, ülkesinde yaklaşık on yılda biriktirebileceği parayı belki de kendisini dolandıracak olan kaçakçılık örgütlerine teslim etmekte ve bu kaçakçıları kendisini kurtaracak kısmi kahraman olarak görmektedir. Kontrolsüz ve güvensiz birçok ülke topraklarından kendi can güvenliği olmadan ağır şartlar altında geçmekte, hedef ülkeye sağ olarak ulaşsa bile barınma ve çalışma şartlarını göz önünde bulundurmamaktadır. Aslında göçmen, umuda yolculuk yapmaktadır.

⁷⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı, **Dünyada ve Türkiye'de Yasa Dışı Göç**, Ankara, y.y., 2001, s.2; Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD) Annual Report 2002, Trends in International Migration, Paris 2003, s.270.

bulunması⁷⁶, terör örgütlerinin gelir ve eleman kaynağı olması, devletlerin bu suçta bakış açılarının farklılığı ve cezaların diğer sınır aşan suçlara oranla azlığı, örgüt mensupları için büyük sermaye gerektirmeden organize edilebilmesi, yakalanma riskinin az olması⁷⁷ ve bu suçun ispatının zorluğu⁷⁸ gibi nedenler göçmen kaçakçılığının başlıca nedenleridir.

Asya, Ortadoğu ve Afrika ülkelerinden deniz, hava ve karayoluyla Türkiye'ye yasal veya yasa dışı yollardan gelen yabancılar gelişmiş, zengin, demokratik ve insan haklarına saygılı Avrupa ülkelerine yönelmektedir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının da içerisinde yer aldığı kaçakçılık faaliyetleri sonucunda özellikle İtalya, Almanya, Hollanda, Yunanistan ve İngiltere gibi bazı Avrupa ülkelerine ulaşılmaktadır⁷⁹.

Göçmen kaçakçılığı örgütleri bir yandan kendi aralarında irtibatı sağlarken, öte yandan da her ülke şebekelerinin elamanları o ülkedeki barınma, gizlenme ve geçişi koordine etmektedir⁸⁰. Göçmen kaçakçılığında suçun tarafları arasında karşılıklı bir rıza⁸¹ ve menfaat söz konusudur. Kaçakçılar, yasa dışı göçmenleri sahte kimlik, pasaport ve vize kullanarak hudut kapılarından; yürüterek, yüzdürerek veya araçlarla yasal olmayan sınır bölgelerinden; sürat botları veya eski teknelerle deniz yolundan ya da tır, kamyon veya konteynerlerin “zula” diye tabir edilen

⁷⁶Hakkında siyasi nedenlerden dolayı mahkemenin arama kararı varmış gibi düzenlenen sahte evrakla, Almanya'ya iltica talep edildiğinin ortaya çıkarılması olayı için bkz.: “Monte imzalı iltica”, **Hürriyet**, 4 Ekim 1998, (Çevrimiçi) <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/1998/10/04/70054.asp>, 15 Ocak 2007.

⁷⁷Bkz.: Hasan Sınar, “İnsan Ticareti Suçu”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**, Sayı 2, 2004, s.184; Malin Hansson, **Trafficking in Women and Children in Asia and Europe**, Sweden Ministry for Foreign Affairs, Stockholm, y.y., 2001, s.4.

⁷⁸Bu suçla mücadele eden üst düzey bir güvenlik görevlisi suçüstü halinde bile yasa dışı göçmenler ile kaçakçılık örgütünün en alt seviyedeki örgüt üyelerinin yakalandığını, kaçakçıların yakalananlarca istismarcı değil bir kahraman olarak görüldükleri, örgüt hakkında bilgi verilirse kaçakçılık örgütlerinin yakalananlara ve akrabalarına zarar verebileceği düşüncesinin oluştuğu; ayrıca adli ve idari işlemlerin ardından sınır dışı edilen, istikrarın olmadığı iade ülkesine gönderilen yasa dışı göçmenlerin yine kaçakçılık örgütlerinin inisiyatifine bırakıldığını, anlatmıştır.

⁷⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s. 8–14.

⁸⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.111–112.

⁸¹Göçmenler için bir rıza hali varmış gibi görünse de aslında göçmenler için zorda kalma hali ve bu halden kurtulma ümidi, istismarcı kaçakçılar içinse durumdan rant kazanma amacı vardır.

bölümlerinde gizleyerek götürürler⁸². Yakalanma halinde nakil aracına el konulacağından ekonomik kayba uğramamak ve kazancı artırmak için kaçakçılar eski nakil araçlarını kullanarak yüzlerce yasa dışı göçmenin ölümüne yol açmaktadırlar⁸³.

1.1.2.1. İnsan Kaçakçılığı Örgütlerinin Türkiye'ye Giriş ve Türkiye'den Çıkışlarda Kullandığı Başlıca Güzergâhlar

Yasal ya da yasa dışı yollardan Türkiye'ye gelen veya getirilen yabancı uyruklu insanları, yasa dışı yollardan Avrupa'ya götüren insan kaçakçılığı örgütleri genel olarak aşağıda belirtilen kontrolü güç olan sınır bölgelerini kullanmaktadırlar.

1.1.2.1.1. Başlıca Geçiş Bölgeleri

Ermenistan-Gürcistan sınırında Iğdır Dilucu, Kars Digor Tuzluca, Artvin Sarp, Ardahan Posof; İran sınırında Küçük Ağrı Dağı Doğubeyazıt, Van Özalp, Başkale ve Hakkâri Yüksekova⁸⁴; Irak sınırında Hakkâri Şemdinli, Çukurca ve

⁸²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2004 Report**, Ankara, y.y., 2005, s.6–8.

⁸³19 Mayıs 2006 tarihinde Osmaniye-Gaziantep Karayolunda kapalı kasa bir kamyonet bir başka araca çarpmış ve 39 yasa dışı göçmen ile 2 kaçakçı kamyonette ölmüştür. Yapılan araştırmada İran üzerinden Van'a getirilen, İstanbul-Edirne güzergâhından Yunanistan'a götürülmesi planlanan Afganistan ve Bangladeş uyruklu 55 yasa dışı göçmenin bu kapalı kasa kamyonete istif edildiği anlaşılmıştır. Tamamının ayakta yolculuk yaptıkları ve tuvalet ihtiyaçlarını pet şişelerle giderdikleri tespit edilmiştir, **Milliyet**, 19 Mayıs 2006, bkz.: (Çevrimiçi) www.milliyet.com.tr/2006/son/sontur19.asp, 22 Nisan 2007. Avrupa yolunda yasa dışı göçmenlerin ölümleri ile ilgili olarak bkz.: Liz Fekete, "Death at the border - who is to blame?", 2003, (Çevrimiçi) <http://www.irr.org.uk/2003/july/ak000012.html>, 12 Ağustos 2007.

⁸⁴İnsan kaçakçılarının Afganistan, Pakistan ve Bangladeş uyruklu yasa dışı göçmenleri İran üzerinden Hakkâri Yüksekova, Van Başkale ve Özalp kırsal alanlarından geçiş yaptırarak öncelikle Van iline ulaştırmayı hedefledikleri görülmektedir. Yaya olarak yapılan bu geçişler zaman zaman -20/-40 santigrat derece soğuk kış günlerinde yapılmaktadır. Kaçakçıların bazı zamanlarda İran veya Türk güvenlik güçlerini görünce, bazen de örgüt üyeleri ile parayı bölüşmemek için bölgeyi tanımanın avantajlarını da kullanarak güvenlik güçlerince kovalanmış gibi kaçarak, göçmenleri kaderleri ile baş başa bıraktıkları köylülerce anlatılmaktadır. Bu hallerde zaten bitkin vaziyette olan ve yol bilmeden, panik içinde yaya olarak kaçan göçmenlerden onlarcası donarak veya açlıktan ölmekte, bazen de kurtlar tarafından parçalanmaktadırlar. Üzeri karla kaplanan bu cesetlerin bazıları baharda karın erimesi ile köylülerce bulunmaktadır. Civar köylüleri bu cesetleri "kardelen" ismi ile anarken, Van Başkale'de görev yapmış bir Cumhuriyet Savcısı bu cesetlerin resmi kayıtlara "kimliği belirsiz bayan veya sünnetli erkek cesedi" olarak geçtiğini ifade etmiştir.

Şırnak Uludere bölgeleridir. Suriye sınırında Şanlıurfa Suruç Mert Köyü ve Akçakale Keluşak Köyü kırsalları, Hatay Yayladığı Güveççi Köyü, Altınözü Turfanda Köyü mevkii ve Avuttepe Köyü ile Karbeyaz Köyü mevkii, Reyhanlı, Samandağı ve İskenderun Arsus Bölgeleri, Adana Karataş Bölgesi, Gaziantep İslâhiye Karababa mevkii ve Seyhan Ceyhan nehirlerinin denizle birleştikleri noktalarıdır. Yunanistan sınırında Antalya Kaş sahili Meis Adası, Muğla Datça sahili Simi Adası ve Bodrum sahilleri İstanköy Adası, Aydın Didim Kuşadası sahilleri Sisam Adası, İzmir Çeşme sahilleri Sakız Adası, Balıkesir Ayvalık sahilleri Midilli Adası, Edirne Pazarkule sınırı Karaağaç, Trakya Meriç sınırı Sufli, Trakya Kumdere Paşaköy Karpuzlu İpsala ve Enez bölgeleri'dir⁸⁵.

1.1.2.1.2. Türkiye'den Sonra Başlıca Geçiş Güzergâhları

Balkanlar, uyuşturucu ticaretine de karışan Afrikalı ve Asyalı grupların yasa dışı transferinde kullanılan gözde güzergâhlardan biridir. İnsan kaçakçıları savaş öncesi Yugoslavya güzergâhına yoğunluk verirken, sonradan bu ülkenin etrafından dolaşarak yeni yollar bulmuşlardır. Türkiye, Bulgaristan veya Yunanistan, Makedonya, Arnavutluk, İtalya üzerinden Orta ve Batı Avrupa ülkeleri ile Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Çek veya Slovakya Cumhuriyetleri üzerinden Avusturya ve Almanya güzergâhı kullanılmaktadır. Türkiye'nin Ege ve Akdeniz kıyılarından teknelerle Yunan adalarına, oradan İtalya'ya, bilahare Avrupa'ya ulaşan deniz yolu güzergâhı oluşmaktadır⁸⁶. Türkiye ile İtalya arasında Ro-Ro⁸⁷ gemi bağlantıları olduğundan, Türkiye üzerinden Avrupa'ya uzanan yasa dışı göçmen kaçakçılığında özellikle İtalya basamak ülke olarak kullanılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'ni hedef alan bazı terör örgütleri ile ilişkili Türk vatandaşlarının Türkiye'den Arnavutluk, Hırvatistan ve Bosna Hersek

⁸⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.140.

⁸⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.39-40.

⁸⁷118 RoRo, Ro-Ro, Ro/Ro Vessel, Ro-Ro Ship: "Roll on/Roll of Vessels/ship" için kısaltma. Ro/Ro; kamyon ve çekicileri sürücüsüyle veya sürücüsüz olarak taşıyabilen gemiler, bkz. Mustafa Alkan/Murat Erdal: Lojistik ve Dış Ticaret Sözlüğü-İngilizce/Türkçe, İstanbul 2004, s.337-338.

Cumhuriyeti'ne hava yoluyla ulaşarak diğer Avrupa ülkelerine geçiş yaptıkları da bilinmektedir⁸⁸.

1.1.2.2. AB Politikalarının İnsan Kaçaklığına Etkileri

Az gelişmiş ülkelerdeki hızlı nüfus artışı, yüksek işsizlik oranları, ekolojik faktörler, savaş hali, istikrarsızlık, etnik çatışmalar, hayatın normal akışının sağlanamaması, insanların temel ihtiyaçlarını giderememesi, insan hakları ihlalleri, demokratik haklardan mahrumiyet, medya tarafından abartılan zengin ve huzurlu Avrupa/Avrupalı imajı gibi faktörler insanları daha iyi bir hayat sürebilecekleri ülkeler aramaya yöneltmektedir⁸⁹. Ayrıca Hollanda'da 1994, İspanya'da 1995 yılına kadar insan kaçaklığı suç bile sayılmamaktaydı. Norveç, Danimarka, İsveç ve Finlandiya gibi birçok ülkede ise para cezaları veya 1-2 yıl hapis cezasından ibaretti⁹⁰.

Gelişmiş devletler ise, ülkelerine giriş vizelerine ve ikamet izinlerine sınırlama getirmekte ve ülkelerine göçmenlerin yasa dışı girmelerini engellemek için sınır kontrollerini arttırmaktadır. Avrupa Birliği'nin⁹¹ amaçlarından bir tanesi de,

⁸⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.40.

⁸⁹"Aslında ekonomik amaçlarla hareket etmekle birlikte; kabul görebilmek için siyasi nedenleri olmadığı halde, varmış gibi iltica ederek mülteci sıfatıyla İngiltere'de bulunan bir çok Türk vatandaşı..." ile ilgili bilgi için bkz.: Jan Devletoglu, **Umut Yolcuları**, y.y., Boyut Yayınları, 2002; sığınma sistemi ve insan kaçaklığı arasındaki ilişki için bkz.: Michael Jandl, "The Relationship between Human Smuggling and the Asylum System in Austria", 2004, (Çevrimiçi) <http://www.questia.com/googleScholar.qst?docId=5006548059>, 17 Mart 2007. Ayrıca bkz.: Lorenzo Komboa Ervin, "The Changing Face of Europe - Racism, Immigration and the Coming Police State", 1996, (Çevrimiçi) <http://libcom.org/library/changing-face-europe-lorenzo-erwin>, 20 Şubat 2007.

⁹⁰Ernesto U. Savona/Andrea Di Nicola/Giovanni Da Col, "Dynamics of Migration and Crime in Europe: New Patterns of an Old Nexus", s.12, (Çevrimiçi) http://eprints.biblio.unitn.it/archive/00000190/01/Dynamics_of_migration.pdf, 16 Şubat 2007.

⁹¹Avrupa Birliği ile ilgili kısa bilgiler için bkz.: (Çevrimiçi) www.avrupa.info.tr/DelegasyonPortal.html, 14 Aralık 2006. Ayrıca AB'de bilgi özgürlüğü için bkz.: Tony Bunyan, "Secrecy and Openness in the European Union: The Ongoing Struggle for Freedom of Information", (Çevrimiçi) <http://www.freedominfo.org/features/20020930-ch4.htm>, 14 Aralık 2006.

yavaş yavaş bir özgürlük, güvenlik ve adalet alanı yaratmaktadır⁹². Bu amaçla AB, en fazla çekindiği yasa dışı göç ve sığınma konularında detaylı düzenlemeler yapmıştır⁹³.

1985 ve 1990 yıllarında imzalanan ve 1997 yılında Amsterdam Anlaşması'nda AB hukukuna dâhil edilen Schengen Anlaşması ile 13 üye devlet arasında iç sınırlar kaldırılmıştır. Schengen Bölgesi'ne girdikten sonra yasa dışı göçmen için hedef ülkeye ulaşmak artık çok kolaydır. AB'de iç sınırların kaldırılması dış sınırların daha etkin korunmasını zorunlu kılmış, bunun sonucu olarak vize ve iltica politikalarında önemli kısıtlamalar getirilmesiyle yasal göç imkânları azaldığından⁹⁴; AB'ye yasa dışı yollardan ulaşmak isteyen göçmenler, insan kaçakçılığında uzmanlaşmış suç örgütlerinin potansiyel müşterileri hâline gelmişlerdir.

1.1.2.2.1. Avrupa Birliği'nde İnsan Kaçakçılığının Boyutları

Avrupa Birliği'ne ulaşmak isteyen bu potansiyel müşteriler, kaçakçıları çoğu zaman istismarcı değil de bir kahraman olarak görürken bazen de kaynak ülkedeki akrabalarına kaçakçıların zarar verebileceği düşüncesiyle korkarlar. Örgüt üyeleri de yakalansalar bile can güvenliğinden dolayı örgütle ilgili bilgi vermekten çekinirler. Her üç durum da kaçakçılar ve kaçakçılık örgütleri hakkında bilgi sahibi olunmasını engelleyerek bu suçu esrarengiz hale getirmektedir. Bu nedenlerden dolayı insan kaçakçılığının boyutları hakkında yapılan değerlendirmeler tahmini olmaktadır.

⁹²AB Konseyi'nin 2002/90/EC s. ve 28 Kasım 2002 tarihli yönergesi. (JO, L 328/17, 5.12.2002)

⁹³İngilizce metni için bkz. (Çevrimiçi) www.europe.eu.int, Türkçe metni için bkz. (Çevrimiçi) www.adalet.gov.tr, 5 Ocak 2007.

⁹⁴**Uluslararası Güvenlik Sorunları**, Der. Kamer Kasım/Zerrin A. Bakan, Ankara, ASAM Yayınları, 2004, s.158. Ayrıca bkz.: "Freedom of Movement: Migration Issues in Europe", (Çevrimiçi) <http://www.eumap.org/journal/features/2004/migration>, 12 Ocak 2007. Bkz.: Nataliya Oliynik, "Recent Developments in EU Immigration Law-Family Reunification Directive: Achievement or Failure of the EU Immigration Policy?", (Çevrimiçi) <http://www.eumap.org/journal/features/2004/migration/pt2/eulaw>, 12 Ocak 2007; bkz.: Katrin Bettina Müler, "Project Migration", (Çevrimiçi) <http://www.signandsight.com/features/424.html>, 25 Mayıs 2007.

ICMPD'ye⁹⁵ göre 1993 yılında 100 ila 220 bin yasa dışı göçmenin kaçakçılık örgütlerinden faydalanarak AB'ye girdiği düşünülürse, Batı Avrupa'da faaliyet gösteren kaçakçılık örgütlerinin yıllık kazancı 100 milyon ile 1,2 milyar dolar, bu sektörün global kazancı da 5–7 milyar ABD doları arasında değişmektedir⁹⁶. 1996 yılı tahminlerine göre göçmen kaçakçılığı örgütlerinin toplam geliri sekiz milyar ABD dolarıdır. Rakamların bu kadar yüksek olmasının nedeni, kaçakçıların yasa dışı göçmenlerden çok yüksek ücretler almalarıdır. Bir Batı Avrupa ülkesine götürülmek için ortalama fiyat iki ila beş bin ABD doları arasında değişirken, Çinliler için bu fiyat 35–40 bin ABD dolarına kadar çıkabilmektedir⁹⁷. Iraklı bir yasa dışı göçmen, Türkiye üzerinden Makedonya, Arnavutluk ve İtalya güzergâhından Almanya'ya ulaşmak için ortalama 7000 ABD doları ödemek zorunda kalmaktadır⁹⁸.

Orta ve Batı Avrupa'ya gelen sığınmacıların büyük çoğunluğunun kaçakçılar veya tacirler tarafından getirilmiş olması muhtemeldir. 1999 yılında AB üyesi bazı ülkelerdeki sığınmacıların % 90'ının geçerli seyahat belgeleri ve vize gösteremediği bilinmektedir ki bu da kaçakçılar tarafından evrakların başka göçmenleri getirmek üzere geri götürüldüğünü göstermektedir. 1999 yılı istatistiklerine göre Almanya'da yapılan 95113 iltica talebinin 86118'i ülke içinden yapılmıştır⁹⁹. Sığınma talep edenlerin birçoğu Schengen serbest dolaşım bölgesini kullanarak Almanya'ya giriş yapmışlardır. 2002 yılı bilgilerine göre Almanya'da 500 bin ila 1,5 milyon, Fransa'da 400 bin ve Hollanda'da 46 bin ila 110 bin civarında yasa dışı göçmen

⁹⁵The International Centre for Migration Policy Development, Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi; 1993'te kuruldu. Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.anti-trafficking.net/abouticmpd.html>, 18 Şubat 2007.

⁹⁶Ernesto U. Savona/Andrea Di Nicola/Giovanni Da Col, "Dynamics of Migration and Crime in Europe:New Patterns of an Old Nexus", s.14–15. (Çevrimiçi) http://eprints.biblio.unitn.it/archive/00000190/01/Dynamics_of_migration.pdf, 16 Şubat 2007.

⁹⁷Andrew Di Nicola, "Trafficking in Migrants: A European Perspective", **Paper presented at the Colloquium on Cross-Border Crime in Europe, Prague**, 27–28 Eylül 1999, s. 3. Bkz.: (Çevrimiçi) <http://eprints.biblio.unitn.it/archive/00000186/01/Transcrime.pdf>, 16 Şubat 2007.

⁹⁸Sedat Laçiner/Mehmet Özcan/İhsan Bal, **Türkiyeli Avrupa**, İstanbul, Hayat Yayıncılık, 2004, s.156, ayrıca bkz.: Ernesto U. Savona/Andrea Di Nicola/Giovanni Da Col, "Dynamics of Migration and Crime in Europe:New Patterns of an Old Nexus", s.16. (Çevrimiçi) http://eprints.biblio.unitn.it/archive/00000190/01/Dynamics_of_migration.pdf, 16 Şubat 2007.

⁹⁹Sedat Laçiner/Mehmet Özcan/İhsan Bal, **Türkiyeli Avrupa**, İstanbul, Hayat Yayıncılık, 2004, s.157.

bulunduğu tahmin edilmektedir¹⁰⁰. ICMPD Başkanı Jonas Widgren¹⁰¹ tarafından yapılan bir tahmine göre her yıl AB'ye 500 bin kişi yasa dışı yollardan giriş yaparken sadece Almanya'dan iltica talebinde bulunan göçmenlerin % 80'i, ülkeye kaçakçıların yardımıyla giriş yapmaktadır¹⁰².

1.1.2.2.2. AB için Türkiye'nin Önemi ve AB Sürecinin Türkiye'ye Etkileri

AB Konseyi, Irak uyruklu sığınmacıların artarak AB'ye ulaşmaya başlaması üzerine Ocak 1998'de¹⁰³ "Irak ve Komşu Bölgeden Göçmen Akını" konulu bir eylem plânı kabul etmiştir¹⁰⁴. Aynı plânda AB'ye giden yolda Türkiye'nin transit bir ülke olarak kullanıldığı ve Iraklı göçmenlerin AB'ye göçünü önlemede Türkiye'nin başrol oynamasının beklendiği belirtilmiştir. Bu plânda Türkiye ile yakın ilişkilerin devam ettirilmesi, Türkiye'ye mali ve teknik yardımların sağlanması, polis iş birliği, sınır görevlilerine eğitim verilmesi, Türkiye ve komşu ülkelerde sığınmacıların

¹⁰⁰Raimo Vayrnen, "Illegal Immigration, Human Trafficking and the Organised Crime", paper presented for the conference organised by UNU/WIDER on "Poverty, International Migration and Asylum", 27–28 September 2002, (Çevrimiçi) <http://www.wider.unu.edu/conference/conference-2002-3/conference2002-3.htm>, 26 Ocak 2007.

¹⁰¹Birçok sivil toplum kuruluşunda üst düzey görevler yapan şahıs, ICMPD Başkanı iken 2004 yılında vefat etmiştir, özgeçmişi için bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.icmpd.org/inmemorianjonaswidgren.html>.

¹⁰²Sedat Laçiner/Mehmet Özcan/İhsan Bal, **Türkiyeli Avrupa**, İstanbul, Hayat Yayıncılık, 2004, s.155. Birleşik Krallık'ta, İngilizce testinden geçemeyen veya geçerli bir üniversite (İngilizce) derecesi belgeleyemeyen göçmenlerin geri gönderilmesi için düzenlenen kurullarla ilgili olarak bkz.: Philip Johnston, "Limit migrants, don't teach them English", (Çevrimiçi) <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2007/09/10/nunions310.xml>, 3 Ekim 2007.

¹⁰³Türkiye'nin 2001 yılından itibaren bilgi değişim sistemine katıldığı CIREFI (Centre for Information, Discussion and Exchange on the Crossing of Frontiers and Immigration), Avrupa Birliği Yasa dışı Göç ve Sınır İhlalleri Konusunda Bilgi Değişimi Merkezi, AB'ye üye ve aday ülkelerde yasa dışı göçün boyutlarını araştırmakta ve tartışmaktadır, ayrıntılı bilgi için bkz.: (Çevrimiçi) <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l33100.htm>, 12 Nisan 2007. CIREFI, 24 Ekim 1997 tarihli Irak'tan toplu göçler üzerine hazırladığı raporda; "İsveç, Hollanda, Almanya ve Fransa başta olmak üzere birçok AB üyesi devlette, Irak kökenli yasa dışı göçmenlerin sayısında büyük bir artışın gözlemlendiğini" belirtmiştir. Bkz.: "Kurdish Exodus Triggers EU War on Illegal Immigrants", (Çevrimiçi) www.fecl.org/circular/5301.html, 13 Nisan 2007.

¹⁰⁴John Morrison, "The Trafficking and Smuggling of Refugees; the End Game in European Asylum Policy?", 2000, s.44–47. Ayrıntılı bilgi için bkz.: (Çevrimiçi) http://www.ece.org/eu_developments/controls/traffick.pdf, 11 Mart 2007.

tutulmasına yönelik Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği önerilerinin Avrupa Birliği tarafından desteklenmesi gibi eylem ve hedeflere yer verilmiştir¹⁰⁵.

Türkiye, Mültecilerin Hukukî Durumuna Dair 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne 1962 yılında taraf olmuş ve 1951 sözleşmesine ek 1967 protokolünü, 5 Ağustos 1968 tarihli Resmî Gazete'de yayınlanan 6/10266 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile onaylamıştır. Böylece Türkiye, 1951 sözleşmesindeki tarih sınırlamasının kaldırılmasını kabul etmiş, ancak coğrafi sınırlamayı korumuştur. Türkiye'nin 1951 sözleşmesine taraf olurken getirdiği ve daha sonraki yıllarda da sürdürdüğü mültecilerin tanımına ilişkin coğrafi sınırlama, büyük ölçüde Türkiye'nin içinde bulunduğu istikrarsız coğrafyadan ve güvenlik endişelerinden kaynaklanmaktadır¹⁰⁶.

Avrupa Birliği, göçmenlerin Türkiye'de koruma bulma olasılığının oldukça az olmasının göçmenleri AB'ye yasa dışı yollardan girmeye yönlendirdiğini iddia etmektedir. Türkiye'nin sınır ve kıyılarını etkin bir şekilde kontrol etmediği, insan kaçakçılara ve tacirlerine de ağır cezaî yaptırımlar uygulamadığı söylenmektedir. Ayrıca Türkiye'nin 1951 Cenevre Sözleşmesi'nin 33. maddesinde yer alan "Geri Göndermeme Prensipli" ihlâl etmek suretiyle yasal göçmenleri yasa dışı göçmenlere dönüştürdüğü ve uluslararası sorumluluklarını ihlâl ettiği, AB ülkelerince dile getirilmektedir¹⁰⁷.

ICMPD Müdürü Jonas Widgren'e göre AB, Türkiye'nin adaylığı konusunda göç meselesi açısından iki temel endişeye sahiptir: Türkiye'nin tam üye olmasıyla birincisi, 80 milyona yakın Türk vatandaşı iş ve daha iyi bir yaşam umuduyla AB ülkelerine akın edebilecektir. İkincisi ise yasa dışı göçe karşı sınırların denetimi

¹⁰⁵“Asylum and Migration: High Level Group Country Reports”, (Çevrimiçi) www.fecf.org/circular/5903.html, 13 Nisan 2007.

¹⁰⁶Ulusal Program, s.376, (Çevrimiçi) www.po.metu.edu.tr/euoffice/abhakkinda/ulusalprogram.html, 17 Nisan 2007.

¹⁰⁷USCRI (United States Committee for Refugees and Immigrants) **2001 Türkiye Raporu**. (Çevrimiçi) <http://www.refugees.org/countryreports.aspx?>, 18 Nisan 2007.

konusunda Türkiye yetersiz kalabilecektir¹⁰⁸.

AB Adalet ve İçişleri Komisyonu; Türkiye'nin AB'ye tam üyeliğine adaylığının teyit edildiği Aralık 1999'dan bu yana, göç mevzuatında değişiklikler yapması gerektiğinin altını çizmektedir. Bu talepler genel olarak, Türkiye'nin; Schengen İstihbarat Sistemi ve Europol'a katılmak için hazırlıklarını tamamlaması, vize kurallarını ve uygulamalarını AB'ye uyumlu hale getirmesi, yasa dışı göçle mücadelenin artırılması ve en önemlisi Türkiye'nin 1951 Cenevre Anlaşması'na getirdiği coğrafi çekinceyi kaldırması olarak sıralanabilir. AB, Türkiye'yi yasa dışı göçe karşı sınırlarını iyi denetleyemeyen ve AB üyesi olduğunda da gerekli önlemi alamayacak hem kaynak hem de transit bir ülke olarak değerlendirmektedir. Aynı zamanda yasa dışı göç, Türkiye açısından müzakere sürecini zorlaştırıcı bir unsur olarak görülmektedir¹⁰⁹.

10–11 Aralık 1999 Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin AB tam üyeliği için resmî aday olarak kabul edilmesiyle, Türkiye için AB mevzuat ve politikalarına uyum süreci başlamıştır. Bu süreçte göç, sığınma ve sınır kontrolleri meselelerine büyük önem verilerek 8 Kasım 2000 tarihinde Katılım Ortaklığı Belgesi imzalanmıştır. Bu belgenin orta vadeli kriterler kısmında “Adalet ve İçişleri” başlığı adı altında, Türkiye'den bu konulardaki mevzuat ve politikalarını uyumlaştırması istenmiştir. Bu bağlamda Türkiye'nin 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne koymuş olduğu coğrafi çekinceyi kaldırması, sınır kontrollerini güçlendirmesi, sığınmacı ve mülteciler için kabul merkezlerinin açılması, statü belirleme için idarî mekanizmaların oluşturulması, AB ülkeleri ile yeniden kabul anlaşmaları imzalanması ve vize rejimini AB'nin vize rejimine uydurması öngörülmüştür. Türkiye; 19 Mart 2001 tarihinde Bakanlar Kurulu'nca onayladığı Ulusal Program'da, Katılım Ortaklığı Belgesi ile ileri sürülen kriterleri kabul etmiştir. Ancak özellikle sığınma konusundaki 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne konan coğrafi çekincenin

¹⁰⁸Jonas Widgren, **Turkey on the Threshold to the EU: Will migration be a complicating or facilitating factor? Migration and Labour in Turkey**, Der. Emrehan Zeybekoğlu ve Bo Johansson, MURCIR ve NIWL yayını, 2003.

¹⁰⁹Başak Kale, “Turkey and the Process of EU Integration: The Asylum and Immigration Policies”, 2003, (Çevrimiçi) http://www.avsam.org/turkce/analizler/12_analiz.htm, 15 Haziran 2005.

kaldırılmasını, Türkiye'ye doğrudan bir mülteci akımını teşvik etmeyecek şekilde gerekli mevzuat ve alt yapı değişikliklerinin gerçekleştirilmesi ve AB ülkelerinin külfet paylaşımı konusunda gerekli hassasiyeti göstermeleri şartına bağlamıştır¹¹⁰.

Türk yetkililer, Ulusal Programı oluştururken AB ülkeleri ile geri kabul anlaşmaları imzalanması konusunda hassas bir yaklaşım sergilemişlerdir. Türkiye, çoğu göçmenin asıl hedefinin Türkiye'de kalmak değil de batı ülkelerine ulaşmak olduğunu ve yakın komşularının vatandaşları hariç ilk sığınma ülkesi olmadığını söylemektedir. Türkiye, AB tarafından kabul görmeyen sığınmacı ya da yasa dışı göçmenlerin yaşadığı tampon bir ülkeye dönüşmekten endişe ettiği için kendi sınırları üzerinden AB'ye transit olarak geçen yasa dışı göçmen ya da sığınmacıları prensipte geri kabul etmekte isteksiz davranmaktadır¹¹¹. Ancak Türkiye, Ulusal Program'da önce doğu sınırındaki komşu devletlerle sonra doğu komşularının ötesindeki devletlerle ve nihayetinde Türkiye'nin batı sınırındaki devletlerle geri kabul anlaşmaları imzalanmasının hedeflendiğini taahhüt etmiştir. Bu doğrultuda ilk olarak Suriye ile 10 Eylül 2001 tarihinde bir geri kabul anlaşması imzalanarak doğuda İran, Pakistan, Sri Lanka ve Hindistan'a, batıda ise Romanya ve Bulgaristan'a geri kabul anlaşmaları teklif edilmiştir. Ancak siyasi sorunlar nedeniyle Afganistan ve Irak'la geri kabul anlaşmaları yapılması bu aşamada öngörülmemektedir¹¹².

AB üyesi devletlerin liderleri Sevilla Zirvesi'nde (21–22 Haziran 2002) AB'nin göç ve iltica politikalarını tartışmıştır. Ulusal sınırları koruyan ayrı kolluk kuvvetleri yerine, tüm AB sınırlarını denetleyecek ortak bir sınır polisi oluşturulması fikri, ulusal egemenlikten taviz verilemeyeceğinden bahisle kabul görmemiştir. Ancak ortak bir iltica politikası belirlenmesi ve vize bilgileriyle diğer istihbaratın paylaşılacağı bir platform oluşturulmasına karar verilmiştir. Birleşik Krallık

¹¹⁰Ulusal Program, s.372–376,

(Çevrimiçi) www.po.metu.edu.tr/euoffice/abhakkinda/ulusalprogram.html, 17 Nisan 2007.

¹¹¹Başak Kale, "Turkey and the Process of EU Integration: The Asylum and Immigration Policies", 2003, (Çevrimiçi) http://www.avsam.org/turkce/analizler/12_analiz.htm, 15 Haziran 2005.

¹¹²Ulusal Program, s.381. (Çevrimiçi) www.po.metu.edu.tr/euoffice/abhakkinda/ulusalprogram.html, 17 Nisan 2007.

öncülüğünde, İtalya ve İspanya'nın da desteğiyle “gerekli önlemleri almadıkları takdirde, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu en çok sığınmacı üreten ülkelere ekonomik yaptırımlar uygulanması” teklif edilmiş; ancak Fransa, İsveç, Finlandiya, Belçika ve Lüksemburg'un da karşı çıkmasıyla sığınmacı üreten ülkelere mali yaptırımlar yapmak yerine “kendilerinden kaynaklanan sığınmacı sayısını azaltmaları karşılığında ekonomik teşvik verilmesi” kararlaştırılmıştır¹¹³.

AB iş birliği kapsamında düzenlenen MEDA¹¹⁴ ve CEPOL¹¹⁵ (Avrupa Polis Koleji) seminerlerine MEDA Ülkeleri'nin (Cezayir, Kıbrıs, Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Malta, Fas, Filistin, Suriye, Tunus ve Türkiye) yanı sıra İsveç ve Yunanistan da katılmıştır. Türkiye bu seminerlerde insan ticareti konusundaki tecrübelerini diğer ülkelere aktarmıştır¹¹⁶. Türkiye ile AB iş birliği kapsamında Twinning¹¹⁷ (Eşleştirme) Mekanizması ile “İnsan Ticareti ile Mücadele için Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi Projesi” yürütülmektedir¹¹⁸.

Türk Ceza Kanunu'nun 79. maddesinde “Göçmen Kaçakçılığı” ve 80. maddesinde “İnsan Ticareti” suçu yeniden düzenlenmiştir¹¹⁹. Söz konusu maddelerde, bu suçun işlenmesi halinde belirtilen hapis ve para cezaları arttırılmıştır. Ayrıca,

¹¹³Bkz.: “Göç Yolları Kapanıyor”, **Cumhuriyet**, 25.06.2002, (Çevrimiçi) <http://arama.yore.com.tr:8081/sayfa.cgi?w+30+/cumhuriyet/cumhuriyet2002/0206/25/t/index.html>, 11 Mayıs 2007. Presidency Conclusions Seville European Council 21 and 22 June 2002, bkz.: (Çevrimiçi) www.europa.eu.int/rapid/start/cgi/guesten.ksh?p_action.gettxt=gt&doc=DOC, 12 Mayıs 2007.

¹¹⁴MEDA: Mediterranean Economic Development Area (Akdeniz Ekonomik Kalkınma Bölgesi), Avrupa Birliği Akdeniz ortaklığı çerçevesinde bir program adı.

¹¹⁵CEPOL–European Police College; yasa dışı sınır geçişleri ve suçla mücadele, halkın güvenliğini sağlama, kanun ve emirlerin uygulanması konularında iş birliğinin arttırılması için Avrupa genelindeki üst düzey polisleri bir araya getirmek için Avrupa Birliği'nce 2005 yılında kurulmuştur. Sekreteryası Londra'ya 70 km uzaklıktaki Bramshill'dedir. Her yıl yaklaşık olarak, 80–100 kurs, seminer ve konferansı organize eder. 2007 bütçesi 7,5 milyon eurodur, bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.cepol.europa.eu/> ve <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l14006.htm>, 13 Nisan 2007.

¹¹⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s. 115.

¹¹⁷Avrupa Birliği'ne uyum için iş birliği proje çeşitlerinden biridir. Bkz.: s.73-81.

¹¹⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s. 116.

¹¹⁹TCK, 5237 sayılı kanunla kabul edilmiş ve 01.06.2005 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti suç örgütlerinin deşifre edilebilmesi için kanun uygulayıcı birimlere birçok yetkiler verilmiştir¹²⁰.

Yine de son yıllarda Türkiye, Malta, Fas ve Yunanistan gibi birçok Akdeniz ülkesi; bir yandan giderek artan transit amaçlı göç hareketlerine, diğer yandan da denetimleri arttırmak konusunda AB'nin tepkilerine maruz kalmaktadır¹²¹.

1.1.2.3. Değerlendirme

Göçmen kaçakçılığı aslında sadece cezai boyutu olan bir mesele değildir. Aynı zamanda ahlaki, insan haklarına ilişkin idari ve sosyolojik boyutları olan geniş bir konudur¹²². Göçmen kaçakçılığı mağdurlarının genellikle insanca yaşam sürebilecekleri ülke arama düşüncesinden dolayı ülkelerini terk ettikleri gerçeğinin, gelişmiş ülkelere göz ardı edilmemesi gerekir. Globalleşen dünyada sermayenin hareketi, beraberinde insan hareketini de getirmektedir. Bu suçla mücadelede mağdurların ekonomik ve yaşamsal ihtiyaçlarının giderilmesi önemli bir unsurdur.

AB, Akdeniz ülkeleri için iş birliği ve yardım programları uygulamaktadır. Ancak AB'nin, fakir güney kıyılarını yasa dışı göçmenlerin potansiyel kaynağı ve tehdit olarak görerek; istikrarsızlık ve fakirliğin etkin olduğu bölgede, kendi zengin üyelerini koruma çabasında olduğu fikri yaygınlaşmaktadır. Bu çabalarla oluşturulan

¹²⁰Kanun uygulayıcılara, örgütlerin deşifresi için iletişimin dinlenebilmesi yetkisi de tanınmıştır. Bkz.: 5237 sayılı TCK, (Çevrimiçi) <http://www.ceza-bb.adalet.gov.tr/mevzuat/5237.htm>, 19 Nisan 2007.

¹²¹AB üyesi Yunanistan'ın; bir yandan mülteci kabul politikalarını düzenlemeye çalışırken, diğer yandan da yasa dışı göçmen ve sığınmacıların sayısını sınırlandırmaya çalıştığı görülmektedir. Sığınmacılar aslında Kuzey ve Batı Avrupa ülkelerini hedeflediklerinden, sığınmacıların başvurularını zorlaştırıp mülteci kabul oranlarını düşük tutarak sığınmacıların Yunanistan'da fazla kalmadan Batı'ya yol almalarını dolaylı olarak teşvik ettiği değerlendirilmektedir. Ayrıntılı bilgi için Bkz.: Aspasia Papadopoulou, "Smuggling into Europe: Transit Migrants in Greece" *Journal of Refugee Studies*, Vol.17, No.2, 2004, s. 169-186. Ayrıca Yunanistan'daki insan kaçakçılığı faaliyetlerine bir bakış için bkz.: Georgios A. Antonopoulos/John Winterdyk, "The Smuggling of Migrants in Greece: An Examination of its Social Organization" *European Journal of Criminology*, 2006, (Çevrimiçi) <http://euc.sagepub.com/cgi/reprint/3/4/439>, 27 Nisan 2007.

¹²²E. Kelly, "A Review of Research on Trafficking Women and Children to Europe", IOM Migration Research Series 11, 2002, s.3.

AB'nin vize, sığınma ve göç politikaları¹²³ ve istikrarın olmadığı kaynak ülkelerdeki mevcut durum, bu insanları göçmen kaçakçılığı örgütlerine yöneltmektedir.

İtalya sahillerine, İspanya'ya, Yunanistan'a veya herhangi bir AB ülkesine ulaşmak için canlarını hiçe sayan yasa dışı göçmenler, güvenlik görevlileri ekseninde engellenmeye çalışılmaktadır. Göçmen kaçakçılarında kaptırılan para miktarları da ülke şartlarına göre hayli yüksektir. Buna göre yalnızca kendi ülkelerinde ekonomik ve kültürel açıdan orta veya üst seviyede bulunan insanlar, bu göç yoluna çıkabilmektedirler¹²⁴. Bunun sonucu olarak göç kaynağı olan devletin, istikrarı sağlamak için en çok ihtiyacı olan kaliteli insan unsuru da eriyip gitmektedir.

Ekonomik yönden güçlenmiş veya güçlendirilmiş bir Türkiye, AB'ye tam üye olursa¹²⁵ bölgedeki istikrara katkı sağlayarak bölge devletleri için de model olacaktır. Göçü zorunlu hale getirdiği kabul edilen sebeplerin zamanla ortadan kalkmasıyla yasa dışı göç, büyük ölçüde engellenecektir. Benzeri kültüre sahip bölge insanları; insanlık dışı şartlar altında gerçekleştirecekleri umuda yolculuk yerine güvenlik, adalet ve özgürlük bulacakları AB ülkesi Türkiye'ye ulaşmayı hedefleyecektir.

¹²³Bkz.: Juliet Lodge/Mustafa Bayburtlu, **Avrupa Birliği'nin Adalet ve İçişleri Alanındaki Mühtesabı ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2002, s.21-31. Ayrıca bkz.: Monar Jorg, "Justice and Home Affairs in a Wider Europe: The Dynamics of Inclusion and Exclusion", **ESCR One Europe or Several? Programme Working Paper**, 07/00. ve Monar Jorg, "EU Justice and Home Affairs in the Eastward Enlargement: The Challenge of Diversity and EU Instruments and Strategies", **Center for European Integration Studies Discussion Paper**, C91, 2001.

¹²⁴İstatistiklere göre AB ülkelerinde, doğum sayısının azalmasından dolayı 2050 yılında 20 milyon işçi eksilecektir. AB Göçmenlik Baş Görevlisi Franco Frattini; iyi seçilerek alınan göçmenlerin AB ekonomisinin gelişiminin devamındaki öneminden bahsetmekte ve becerikli göçmenlerin ABD ve Kanada'ya giderken, az eğitilmiş göçmenlerinse Avrupa'ya geldiğinden yakınmaktadır...” Ayrıntı için bkz.: Daniela Schroeder/Shada Islam, "Ageing and globalization put legal immigration on EU agenda", (Çevrimiçi) <http://eux.tv/article.aspx?articleId=4491>, 22 Eylül 2007.

¹²⁵Karşıt görüş için bkz.: 1999'da ölümcül derecede hatalı bir karar alınarak Türkiye AB'ye aday yapıldı. Bu karar ABD'nin AB'ye baskısının sonucuydu..., "AB Türkiye'yi Kabul Edemez", **Radikal**, 23 Eylül 2002, s.10, (Çevrimiçi) <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=50949>, 22 Şubat 2007; 12.09.2002 tarihinde Alman Die Zeit Gazetesinde yayınlanan makalenin orijinal metni için bkz.: Hans Ulrich Wehler, "Wie ein Schlag ins Gesicht-Das Türkenproblem", **Die Zeit**, (Çevrimiçi), http://www.zeit.de/2002/40/Wie_ein_Schlag_ins_Gesicht, 24 Şubat 2007.

Karl Deutch, entegrasyonu “güvenlik cemaatleri” olarak tanımlamıştır¹²⁶. Türkiye’nin AB’ye tam üye olarak kabul¹²⁷ edilememesi halinde, AB dışında bırakılan bir Türkiye; AB’nin sorunlarına dışarıdan bakacak, kendi öncelikli sorunları ve çıkarlarına yönelmek durumunda kalacaktır. Uyuşturucu ve yasa dışı göçmen kaçakçılığı ile mücadelede AB’nin Türkiye orijinli politikalarının ve yüksek maliyetli projelerinin sağlıklı olarak yürütülemeyeceği, Türk Polisine nitelik ve teçhizat kazandırılmasına rağmen operasyonel verim alınamayacağı değerlendirilmektedir.

1.2. Sınır Aşan İnsan ve Uyuşturucu Kaçakçılığı Suçları ile Terör Örgütlerinin İlişkileri

Terör örgütlerinin finansman kaynakları, terörden ülke menfaati gözeten bazı devletlerin destekleri ile sağlanmakla birlikte esas olarak başta uyuşturucu ve insan kaçakçılığı olmak üzere yasa dışı faaliyetlerden elde edilmektedir. BM kaynaklarına göre yıllık global getirisi 500 milyar doları bulan uyuşturucu kaçakçılığı, terör örgütleri için çok cazip bir ekonomik kaynak olarak değerlendirilmektedir¹²⁸.

Bazı devletler, terör örgütlerine finansal destek vermenin yanı sıra kendi topraklarında barınma imkanı sağlayarak örgütsel eğitim (Bomba hazırlama, uzaktan kumandalı düzenekler kurma, mayın döşeme, gayri nizami harp taktikleri öğretme, istihbarata karşı koyma ve psikolojik savaş metodları uygulama vs.) ve mühimmat

¹²⁶Karl Deutch ve fikirleri hakkında ayrıntılı bilgi için bkz.: Wolfgang K. Deutsch, **Political Community and the North Atlantic Area; International Organization in the Light of Historical Experience**, Princeton, Princeton University Press, 1957. ; Wolfgang K. Deutsch, **the Analysis of International Relations**, London, Englewood Cliffs: Prentice-Hall Pres, Edition: 3rd, 1988 ve Wolfgang K. Deutsch/Richard L. Merritt/Bruce M. Russett, **From National Development to Global Community: essays in honor of Karl W. Deutsch**, London, Boston Allen & Unwin pres, 1981.

¹²⁷Türkiye’nin kabul edilmemesi tezine cevap için bkz.: AB’nin Ankara’ya pek çoğunun sandığından daha fazla ihtiyacı var. Kültürün Kafdağı’ndan bakanlar çok derine düşecek. Türkiye’nin asıl meselesi her liberalleşmeden Müslüman-muhafazakâr kesimin kârlı çıkması... Günter Seufert, “AB’de Türklere de yer var”, **Radikal**, 24 Eylül 2002, (Çevrimiçi) <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=51044>, 25 Şubat 2007; 19.09.2002 tarihinde Die Zeit Gazetesinde yayınlanan makale için bkz.; **Die Zeit**, (Çevrimiçi) <http://www.zeit.de/>, 26 Şubat 2007.

¹²⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.114.

desteğinde bulunmuştur. 11 Eylül¹²⁹ sonrasında terör örgütlerinin finansal kaynakları uluslararası alanda yoğun bir inceleme altına alınmıştır. Çeşitli sebeplerle Irak ve Afganistan'a yapılan askeri harekâtlar neticesinde; terör örgütlerini destekleyen devletler, desteklerini azaltmak zorunda kalmışlardır. Bu devletler, uluslararası kamuoyunda ağır itham ve yaptırımlara maruz kalmamak için teröre destekleri devam etmekle birlikte terör örgütlerini kontrolü güç sınır boylarına yönlendirmişlerdir. Böylece zaten uyuşturucu ve insan kaçakçılığı da dâhil birçok suç faaliyetinden kaynak sağlayan örgütler, uyuşturucu ve insan kaçakçılığında uzmanlaşmıştır¹³⁰. Bu faaliyetler, terör örgütlerinin imajının zedelenmemesi ve propaganda faaliyetlerinin olumsuz etkilenmemesi için gizlenmeye çalışılır.

Uluslararası terörizm; kabul edilmiş milletlerarası diplomasi, savaş kuralları ve usulleri dışında yasal yollarla elde edemeyeceği sonuçları şiddet ve korku yaratarak elde etmeye çalışır. Günümüzde çoğu zaman global terör eylemleri, icra edildiği ülkeden başka bir ülkede planlanmakta ve eylemlere değişik ülkelerden insanların karıştığı, hatta çeşitli terör örgütlerinin birbirleriyle iş bölümü ve ittifak içerisine girdikleri anlaşılmaktadır¹³¹.

¹²⁹ 11 Eylül 2001 tarihinde Dünya Ticaret Merkezi (İkiz kuleler, New York) ve Pentagon Binası'na (Virginia) saldırı ve Pennsylvania'da bir yolcu uçağının çarptırılması şeklinde uçak ile intihar saldırıları neticesinde 2974 insanın öldüğü terörist eylemlere verilen ad. Bkz.: (Çevrimiçi) www.usdoj.gov/dea/pubs/history/1970-1975.html ve <http://www.gpoaccess.gov/911/>, 22 Aralık 2006. Ayrıca; 11 Eylül saldırılarından sonra, ABD Adalet Bakanlığı'nca desteklenerek birçok proje hazırlanmıştır. 11 Eylül 2001'den sonra kanun uygulayıcılarının istihbarat görevi ve sorumluluğu, özellikle ABD kanun uygulayıcı birimlerin iş birliği, istihbarat çalışmalarının geliştirilmesi ve toplanılan bilgilerden politikalar üretmesiyle ilgili çalışma için bkz.: David L. Carter, **Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local and Tribal Law Enforcement Agencies**, (Çevrimiçi) https://intellprogram.msu.edu/Carter_Intelligence_Guide.pdf, 12 Eylül 2007. Ayrıca bkz.: Ambrose Evans Pritchard, "Europol has doubts on bin Laden conspiracy", 2001, (Çevrimiçi) <http://www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2001/09/15/whunt215.xml>, 11 Ocak 2007.

¹³⁰ ABD'nin Afganistan afyon politikasına bir eleştiri için bkz.: "World To U.S.: Don't Spray Poppies; Relief Organizations Warn United States On Counter-Narcotics Strategy", 2005, (Çevrimiçi) <http://www.cbsnews.com/stories/2005/01/25/world/main669360.shtml>, 18 Mart 2007; bkz.: Jon Lee Anderson, "Letter from Afghanistan: The Taliban's Opium War; The difficulties and dangers of the eradication program.", (Çevrimiçi) http://www.newyorker.com/reporting/2007/07/09/070709fa_fact_anderson, 6 Ekim 2007.

¹³¹ Ankara Emniyet Müdürü Ercüment Yılmaz'ın konuşması için bkz.: "The Role of Police in National and International Security", **İstanbul Conference on Democracy and Global Security 2005**, Ankara, Öncü Yayıncılık, 2006, s.241-250.

PKK/Kongra-Gel, El-Kaide, FARC (Kolombiya), Sendero Luminoso (Peru), Hizbullah, Özbekistan İslami Hareketi ve ETA (İspanya) uyuşturucu ve terörizm bağlantısı sürekli vurgulanan terör örgütleridir¹³². Aşağıda El Kaide ve Türkiye hedefli terör örgütlerinin kaçakçılık faaliyetlerine kısaca değinilmiştir:

1.2.1. El Kaide

Interpol kayıtlarına göre El Kaide terör örgütünün kurucusu Abdurrahman Awwad oğlu, 10 Mart 1957 doğumlu Usame Bin Laden'dir. Vehhabilik¹³³ anlayışına sahip olan Bin Laden'in, Müslüman Kardeşler Örgütü üyesi (İhvan-ı Müslümin¹³⁴) Abdullah Azzam¹³⁵ isimli şahısla MAK¹³⁶ (Mekhtab Al Khidemat) oluşumunu beraber kurdukları bilinmektedir. Ancak bilinmeyen nedenlerle 1980'li yılların sonunda Abdullah Azzam'la yollarını ayıran Usame Bin Laden, Muhammet Atef¹³⁷ ve Ebu Ubeyde El Banshiri isimli şahıslarla birlikte El Kaide terör örgütünü kurmuştur¹³⁸.

1986'ya doğru Afganistan'da kendi kamplarını kurarak zenginliği, cömertliği ve cesaretiyle adeta bir efsane olan Laden, 1996 yılından itibaren "Dünyanın her yerinde siviller de dâhil olmak üzere Amerikalılara ve müttefiklerine saldırılar düzenlemek" şeklinde ifadelerin bulunduğu bildirimleri imzalayarak yayınlamıştır.

¹³²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.175.

¹³³Adını kurucusu olan Muhammed bin Abdulvehhab'dan alan Vehhabilik, 18. yüzyılda Necid bölgesinde dini bir akım olarak ortaya çıkmış; daha sonra yine dini içerikli ancak aynı zamanda bir devlet geleneği haline gelerek siyasi bir kimliğe bürünmüştür. İslam dininin en katı yorumlarından biridir. 1921 yılından itibaren Suudi Arabistan Krallığı'nın resmi mezhebidir. Ayrıntılı bilgi için bkz.: Mustafa Karaca, **Evanjelizm ve Vehhabilik**, y.y., Nokta Yayınları, 2005.

¹³⁴Mısırlı Hasan el-Benna isimli şahıs (1906–1949) tarafından 1928'de Mısır'ın İsmailiye kentinde kurulan dinsel siyasi örgüt, birçok Arap ülkesine yayılmış ve halen faaldir.

¹³⁵Filistinli olan Azzam, 24 Kasım 1989'da Peşaver'de patlatılan bir bomba neticesinde iki oğlu ile birlikte öldürülmüştür, bkz.: (Çevrimiçi) http://www.egm.gov.tr/temuh/terorizm10_makale3.htm, 11 Haziran 2007 ve bkz.: Taha Akyol, "Azzam Tugayları", **Milliyet**, 24 Temmuz 2005, (Çevrimiçi) <http://www.milliyet.com.tr/2005/07/24/yazar/akyol.html>, 22 Haziran 2007.

¹³⁶Hizmet Bürosu, bkz.: (Çevrimiçi) http://www.egm.gov.tr/temuh/terorizm10_makale3.htm, 11 Haziran 2007.

¹³⁷2001 yılında düzenlenen bir hava saldırısında Afganistan'da öldürülmüştür. Bkz.: (Çevrimiçi) http://www.dunyabulteni.net/news_detail.php?id=18782, 20 Temmuz 2007.

¹³⁸Bkz.: (Çevrimiçi) http://www.egm.gov.tr/temuh/terorizm10_makale3.htm, 11 Haziran 2007.

Usame Bin Laden' in örgüt mensupları arasında iman, hicret ve cihat şeklindeki dini hususları öne çıkardığı gözlenmektedir¹³⁹.

Örgüt; Afganistan, Keşmir, Bosna gibi cihat bölgeleri olarak adlandırdığı bölgelerde savaştıkları örgüt üyelerinin eğitimi için Afganistan, Sudan, Yemen ve Pakistan gibi ülkelerde eğitim kampları kurmuştur. Bu kamplarda her türlü silahın kullanımı, sahte evrak düzenleme, gizli iletişim teknikleri kullanma, patlayıcı yapımı ve kullanımı, istihbarat, keşif gibi eğitimlerin yanında ideolojik açıdan İslam'ın radikal yorumları çerçevesinde ele alınan cihat, şehitlik gibi dini inanca dayalı eğitimler de verilmiştir¹⁴⁰.

ABD, Avrupa ve tüm dünyada eylem yaparak korku ve endişe salan El Kaide'nin, uyuşturucu üreticilerine ve pazarlayıcılarına (Örgüt, dünyada en fazla haşhaşın üretildiği Afganistan'ı üs edinmiştir) karşı herhangi bir eylemi görülmemiştir.

11 Eylül saldırıları ile gündemden düşmeyen El Kaide ile ilgili olarak 2005 yılı Nisan ayında New York'ta havaalanında yakalanan ve "Eroinin Asya'daki Pablo Escobar'ı"¹⁴¹ olarak gösterilen Afgan Kabile Reisi Hacı Beşir Nurzai, ABD tarafından Taliban ve El Kaide'nin en önemli finansörü olarak açıklanmıştır. ABD Uyuşturucu ile Mücadele Ajansı DEA'ya¹⁴² göre 1990'lı yılların sonundan itibaren

¹³⁹Cemal Kuloğlu, "Al-Qaeda", **İstanbul Conference on Democracy and Global Security 2005**, Ankara, Öncü Yayıncılık, 2006, s.256–259.

¹⁴⁰Cemal Kuloğlu, "Al-Qaeda", **İstanbul Conference on Democracy and Global Security 2005**, Ankara, Öncü Yayıncılık, 2006, s.256–257 ve ayrıntılı bilgi için bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.gpoaccess.gov/911/>, 22 Aralık 2006.

¹⁴¹"Pablo Emilio Escobar Gaviria (1 Aralık 1949 – 2 Aralık 1993) Kolombiyalı uyuşturucu kaçakçısı. 1970'lerde uyuşturucu (Kokain) imparatorluğu kurdu. 1980'lerde Medellin uyuşturucu kartelinin lideriydi. Amerika, Porto Rico ve Meksika gibi ülkelerde uyuşturucu faaliyetlerinde bulundu. 1989'da Forbes dergisinde dünyanın en zengin yedinci adamı ilan edildi. 1993'te güvenlik güçlerince silahlı çatışmada öldürüldü." Bkz.: "Decline of the Medellin Cartel and the Rise of the Cali Mafia", (Çevrimiçi) <http://www.usdoj.gov/dea/pubs/history/1990-1994.html>, 20 Mayıs 2007.

¹⁴²Başlangıcı 1915'li yıllara dayanan birim, 1960'larda yeni bir sürece girerek 1 Temmuz 1973'te ABD Başkanı Richard Nixon tarafından Drug Enforcement Administration (DEA-Uyuşturucu Mücadele Birimi) adıyla Adalet Bakanlığı bünyesinde yeniden düzenlenmiştir. 1960 ile 1974 yılları arasında yabancı devletlerdeki ofis sayısı 1961'de biri İstanbul'da ve 1971'de biri Ankara'da olmak üzere toplam 43'e yükselmiştir. ABD'de 21 eyalette toplam 227 ve 62 ülkede toplam 86 ofisi bulunmaktadır. 2006 itibarıyla 10891 personel ve 2 milyar 415 milyon Amerikan doları bütçeye sahiptir. Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.usdoj.gov/dea/pubs/history/1970-1975.html>, 20 Mayıs 2007.

sevkiyatını El Kaide elemanlarına yaptırarak ABD'ye 50 milyon dolar değerinde eroin ihraç eden Nurzai, elde ettiği para ile silah malzemeleri temin etmiştir¹⁴³.

1.2.2. Türkiye'yi Hedef Alan Terör Örgütlerinin Kaçakçılık Bağlantıları

Terör örgütlerinin, uyuşturucu faaliyetlerinin her safhasında (Ekim, üretim, kaçakçılık ve pazarlama) yer alarak finansal destek sağladıkları görülmüştür. Türkiye geçmiş yıllarda ve günümüzde birçok terör örgütünün hedefi olmuştur. ASALA¹⁴⁴

¹⁴³Fuat Akyol, "Eroinin Yeni Üssü: Dubai", **Aksiyon Dergisi**, Sayı 566, 10 Ekim 2005, (Çevrimiçi) <http://www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=22653>, 27 Mayıs 2007. Ayrıca uyuşturucu kaçakçılığının terör finansmanı için bkz.: Thomas Land, "The Afghan drug trade finances terrorists", 2005, (Çevrimiçi) http://findarticles.com/p/articles/mi_m2242/is_1668_286/ai_n12417551, 27 Mayıs 2007.

¹⁴⁴Ayrıca Ermeni komite ve terör örgütlerinin başlıcaları Hınçak, Taşnak, Asala-MR, JCAG ve ARA'dır. Hınçak (Çan Sesi) Komitesi; Kafkasya Ermenilerinden Rus uyruklu Avedis Nazarbeg, karısı Maro ve Kafkasyalı diğer öğrenciler tarafından 1886 yılında İsviçre'de kurulmuştur. Amacı örgütlenerek Ermenilerin yaşadıkları Osmanlı, İran ve Rusya gibi memleketlerde ermeni devleti kurmaktır, bkz.: İhsan Sakarya, **Belgelerle Ermeni Sorunu**, 2.bs., Ankara, Genelkurmay ATAŞE Yayınları Genelkurmay Basımevi, 1984, s. 76–87. Taşnak Komitesi; Faaliyetleri ABD, Lübnan, İran, Fransa ve Yunanistan'da devam etmiştir. Taşnak'ın nihai amacı, terör yoluyla soykırım iddialarının tanıtımının yapılması, iddiaların Türkiye tarafından tanınması, Türkiye'nin tazminat ödemesi ve Türklerin işgali altında bulunduğu iddia edilen toprakların Ermenilere iade edilmesidir. Taşnak, propaganda organı olan Aztag Şapatoryag gazetesinde, "Günümüzde kurtuluş mücadelelerinin de son umut ve çıkış yolu terörizmdir" sözlerine de yer vermiştir. Bkz.: Esat Uras, **Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi**, İstanbul, Belge Yayınları, 1987, s. 432–442. ASALA-MR; 1983 Eylül ayında Fransa'ya geçen Monta Melkonian, ASALA'dan ayrılarak ASALA-İhtilalci Hareketi örgütünü kurmuştur. Fransa hükümeti ile bozulan ilişkileri düzeltmeyi amaçlamıştır. Melkonian, 1993'te Dağlık Karabağ'da Azeriler'le çarpışırken öldürülmüştür, bkz.: (Çevrimiçi) <http://kygm.kulturturizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF9B415E6AD58190D6>, 21 Nisan 2007. JCAG Justice Commandos For The Armenian Genocide (Ermeni Soykırımı İçin Adalet Komandoları); ASALA ve Hınçak Partisi'ne rakip olarak Taşnak Partisi ve bunun ABD uzantısı Ermeni Devrimci Federasyonu tarafından 1975 yılında Beyrut'ta kurulmuştur. Taşnak Partisinin Askeri Aparatı olarak 22 Ekim 1975 tarihinde Türk Viyana Büyükelçisi Daniş Tunalıgil'in öldürülmesi olayı ile adını dünyaya duyurmuştur. Örgütün amacı, bağımsız Büyük Ermenistan Devleti'ni kurmak olarak açıklanmıştır. Bkz.: (Çevrimiçi) <http://kygm.kulturturizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF9B41590025722309>, 21 Nisan 2007. JCAG için ayrıca bkz.: "Terrorism Knowledge Base", The Memorial Institute for the Prevention of Terrorism (MIPT)'s, (Çevrimiçi) <http://www.tkb.org/Group.jsp?groupID=265>, 21 Nisan 2007. ARA (Armenian Revolutionary Army) Ermenistan Devrimci Ordusu; Fransa'da kurulmuş, 14 Temmuz 1983'te Türk Belçika Brüksel Büyükelçiliği İdari Ataşesi Dursun Aksoy'un öldürülmesini ASALA ve JCAG ile birlikte üstlenmiştir. bkz.: "Terrorism Knowledge Base", The Memorial Institute for the Prevention of Terrorism (MIPT)'s, (Çevrimiçi) <http://www.tkb.org/Group.jsp?groupID=264>, 21 Nisan 2007 ve <http://kygm.kulturturizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4B1B1B4E040010B6>, 21 Nisan 2007 ve Dursun AKSOY'un öldürülmesi ile ilgili bkz.: "Fehriye, Belçika'nın Dördüncü Sabıkası", **Hürriyet**, (Çevrimiçi) <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/09/15/240823.asp>, 21 Nisan 2007.

başta olmak üzere terör örgütleri; Avrupa, ABD ve dünyanın birçok yerinde Türk kurumları ve vatandaşlarına yönelik terör eylemleri gerçekleştirmiştir.

Uyuşturucu operasyonları neticesinde örgütlere ait sığınaklarda veya hücre evlerinde ele geçirilen uyuşturucu maddeler ve belgelerin yanı sıra uluslararası raporlar; PKK-Kongra Gel¹⁴⁵, ASALA, DHKP/C¹⁴⁶ ve TKP/ML-TİKKO¹⁴⁷ gibi terör örgütlerinin uyuşturucu kaçakçılığında finansman sağladıklarını açıkça ortaya koymaktadır¹⁴⁸.

Uyuşturucu kaçakçılığında büyük gelir elde eden terör örgütlerinin diğer bir faaliyet alanı ise insan kaçakçılığıdır. Terör örgütleri, kendilerine hem finansman sağlamak hem de eleman temin etmek için insan kaçakçılığı örgütlerini kontrol altında tutmaya çalışmaktadır. Terör örgütleri, ya bizzat faaliyetlerde yer almakta ya da kaçakçılık güzergâhında, “geçişin güvenliğini sağlama” adı altında kaçakçılardan haraç almaktadırlar. Özellikle Avrupa ülkelerinde barınma imkânı bulan yasa dışı göçmenlere ulaşarak örgütsel propaganda ve tehdit yoluyla örgütlerine eleman temin etmektedirler. PKK/Kongra-gel terör örgütü halen Avrupa ülkelerinde kendi kontrolleri altında bulunan mülteciler veya yasa dışı göçmenler aracılığıyla, Avrupa uyuşturucu pazarında sokak satıcılığına bile dâhil olmaktadır.

1984–2005 tarihleri arasında Türkiye’de terör örgütleri ile bağlantılı olduğu belgelenen uyuşturucu miktarları: 3 ton 710 kg. eroin, 21 ton 340 kg. 104 gr. esrar, 4 ton 305 kg. baz morfin, 2 ton 127 kg. ve 2.484.003 kök hint keneviri, 26 ton 190 lt. Asetik anhidrit, 710 kg. kokain, 277.030 sentetik tablet, 1 ton 80 kg. sodyum

¹⁴⁵Silahlı terör örgütü; PKK (Kürdistan İşçi Partisi) adı ile faaliyetlerini sürdürürken, Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği ve ABD’nin terör örgütleri listesinde görünmemek için 2002 yılında KADEK Kürdistan Demokratik ve Özgürlük Kongresi adını almış ve 2003 yılında adını Kongra Gel (Kürdistan Halk Kongresi) olarak değiştirmiştir. Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.polis.gov.tr/temuh/mucadele7.htm>, 28 Temmuz 2007.

¹⁴⁶Devrimci Halk Kurtuluş Partisi/Cephesi.

¹⁴⁷Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist ve Türkiye İşçi Köylü Kurtuluş Ordusu.

¹⁴⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.115.

karbonat, 8 kg. afyon sakızı, 19 kg. 238 gr. eroin artığı madde ve 2 adet uyuşturucu imalathanesi¹⁴⁹.

1.2.2.1. PKK-Kongra-Gel

PKK 1974 yılında Kürt kökenli bir grup Marksist-Leninist öğrenci tarafından kurulmuştur¹⁵⁰. Bu örgütün gün geçtikçe güçlenmesinde ve eylemlerini arttırmasında, bazı dış güçlerin desteklerinin yanı sıra uyuşturucu ve insan kaçakçılığı faaliyetlerinin büyük rol oynadığı değerlendirilmektedir. PKK terör örgütü uyuşturucunun üretimi, kaçakçılığı ve pazarlanması ile insan kaçakçılığına ilişkin faaliyetlerini uzun zaman Türkiye ve dünya kamuoyundan gizlemeye çalışmıştır.

PKK terör örgütü; ülke içindeki uyuşturucu kaçakçılığı örgütlerinden komisyon almakta ve uyuşturucu maddelerin özellikle Avrupa ve ABD'ye sevk edilmesinde bu örgütlerle iş birliği yapmaktadır. Avrupa ülkelerine yasal veya yasa dışı yollarla iş bulma veya sığınma amaçlı ulaşan insanlar, PKK terör örgütüncü yürütülen faaliyetler çerçevesinde çeşitli vaat veya tehditlerle ikna edilerek sokak satıcıları olarak kullanılmaktadır¹⁵¹.

Suriye, Rusya, İtalya, Yunanistan ve Kenya güzergâhlarında bazı devletlerin desteği ile sürekli yer değiştiren silahlı terör örgütü PKK'nın lideri Abdullah Öcalan¹⁵², Kenya'da 15 Şubat 1999 tarihinde Kenya Yunanistan Büyükelçisi'nin ikametgâhından ayrılırken yakalanmıştır¹⁵³. Örgüt lideri Abdullah Öcalan yargılanırken Mahkeme Başkanı'nın sorusu üzerine, örgütün parasının 200 milyon

¹⁴⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.176 ve T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.119.

¹⁵⁰Ayrıntılı bilgi için bkz.: Uğur Mumcu, **Kürt Dosyası**, Ankara, Tekin Yayıncılık, 1993, s.1-34.

¹⁵¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.115.

¹⁵²1974'te Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencisi iken PKK'yı kuran kişi. Ayrıntılı bilgi için bkz.: Uğur Mumcu, **Kürt Dosyası**, Ankara, Tekin Yayıncılık, 1993, s.1-34.

¹⁵³Bkz.: "Tam Öcalan'ı teslim alacakken...", **Radikal**, 12 Eylül 2004, (Çevrimiçi) <http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=127734>, 9 Mayıs 2007.

dolar civarında olduğunu söylemiştir. Örgütün uyuşturucu ticareti yapıp yapmadığı şeklindeki soruyu da Öcalan: “...Hatta Behçet Cantürk¹⁵⁴ de örgütümüze yardımda bulunuyordu. Yüksekova da Cihangir Ağa, Mardin de Türk Ailesi ile Kahramanlar Ailesi’nden örgüt para tahsil etmiştir. Bunun dışında ismini bilemediğim çok sayıda iş adamından da para temin edilmektedir. Ayrıca Başkale, Hakkâri bölgesindeki uyuşturucu ticareti ile ilgili olarak, silah ve hayvan ticareti de dâhildir, bu gibi işleri yapanlardan Ferhat kod adlı Osman Öcalan¹⁵⁵ tarafından örgüt adına para tahsil edilmektedir. Ayrıca sınır boylarında örgüte ait gümrük birimleri adı altında oluşumlar vardır. Paraları bunlar tahsil etmektedir... Sınırlarda kaçakçılardan vergi adı altında para alınmaktadır. Başta kardeşim olmak üzere bazı kadroların İran, Zağros ve Romanya üzerinden Avrupa’ya uyuşturucu sevk ettiğini öğrendim...” şeklinde yanıtlamıştır¹⁵⁶.

TBMM İnsan Hakları Komisyonu, terör örgütünün önemli bir üyesi olan Şemdin Sakık’la¹⁵⁷ Diyarbakır Cezaevi’nde bir görüşme yapmıştır. Bu görüşmede şahıs: “Bizim paramızın kaynağı uyuşturucu kaçakçılığındandı. Türkiye-Orta Doğu eksenindeki uyuşturucu kaçakçılığından PKK ve Apo, hep önemli pay aldılar. Bu paralarla da silah satın aldık¹⁵⁸...” şeklinde beyanda bulunmuştur. Birleşik Krallık Milli İstihbaratı’nın hazırladığı bir raporda da, 1990’lı yılların başında PKK’nın uyuşturucu kaçakçılığından kazandığı yıllık gelirin 56 milyon Alman markı olduğu belirtilmektedir¹⁵⁹.

¹⁵⁴Reşit Cantürk ve imam nikâhlı karısı Hatun Demirciyan’ın 1950 Diyarbakır Lice doğumlu oğlu Behçet Cantürk, Bingöl asıllı Ermeni Bagos Demirciyan’ın kızı olan annesi Hatun Demirciyan’ı bir yaşındayken 1951 yılında kaybetmesine rağmen “Ermeni Dönmesi” şeklinde aşağılanmalara maruz kalmıştır. Bkz.: Soner Yalçın, **Behçet Cantürk’ün Anıları: BECO**, İstanbul, Su Yayınevi, 1999, s.16–17.

¹⁵⁵PKK örgütü lideri Abdullah Öcalan’ın kardeşi, PKK terör örgütü üyesi.

¹⁵⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.116.

¹⁵⁷PKK’nın komutasında sözü geçen ikinci isim iken, Irak’ın Kuzeyinde 13 Nisan 1998 tarihinde yakalanıp, Türkiye’ye getirilen örgüt üyesi. (Hürriyet, 14 Nisan 1998)

¹⁵⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.116, ayrıca bkz.: (Çevrimiçi) http://www.nethaber.com.tr/haber/haberler/0,1082,74107_3,00.html, 28 Nisan 2007.

¹⁵⁹İsmet İmset, **The PKK: A Report on Seperatist Violence, 1973–1992**, Ankara, Turkish Daily News Publications, 1992, s.207–217.

Yasa dışı göç ve insan kaçakçılığı faaliyetleri PKK terör örgütünün önemli gelir kaynaklarından birini teşkil etmektedir. PKK, insan kaçakçılığını meslek edinmiş organize suç şebekelerinin gelirlerinden “geçişin güvenliğini sağlama”, “vergi” ve “gümrüklendirme” adı altında haraç almaktadır. Bulgaristan, Romanya ve Macaristan üzerinden Orta ve Batı Avrupa ülkelerine yasa dışı olarak gönderilecek şahısları, deşifre olmamış PKK sempatizanları tarafından alınan yasal pasaportlarda tahrifat yaparak transfer etme örgütün yöntemlerinden biridir.

İnsan kaçakçılığı, PKK tarafından Türkiye aleyhtarı propaganda materyali olarak da kullanılmaktadır. Yasa dışı göçmenler, barınma ve iş bulma vaadiyle PKK yanlısı sivil toplum örgütlerine veya kuruluşlara (Dernek, vakıf, platform gibi) üye olarak kaydedilmekte, böylece PKK çizgisindeki kitlenin artırılmasına çalışılmaktadır. Ayrıca, iş bulmaları halinde de bu şahıslardan yardım adı altında alınan paralarla örgüte gelir elde edilmektedir¹⁶⁰. Avrupa ülkelerine yasa dışı yollardan götürülen şahıslara; haklarında kendi ülkelerinde arama, yakalama ve tutuklama kararları varmış gibi sahte evrak düzenlenerek mülteci görüntüsü verilmektedir. Düzenlenen bu sahte evraklarla mülteci görüntüsü verilen şahıslar, iltica etmek istedikleri devlet makamlarına yanlış bilgi vermeye yönlendirilmektedir. Bu şahıslar yabancı devlet makamlarınca yakalansa bile, geri gönderilmeyle sonuçlanabilecek hukuki bürokrasi sürecinde terör örgütünün propagandasına konu olmaktadır¹⁶¹.

¹⁶⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2002 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2003, s. 116. Ayrıca, Birleşik Krallık'ta ortaya çıkarılan Abdullah Baybaşın'ın suç örgütü ile Hüseyin Baybaşın ve PKK terör örgütü, eroin kaçakçılığı ve ağır suç faaliyetleri ile ilgili olarak bkz.: “The Kurdish Connection”, (Çevrimiçi) www.bbc.co.uk/london/content/articles/2006/05/15/kurt_baybasin_feature.shtml, 8 Haziran 2007.

¹⁶¹Bir Türk vatandaşının, DGM Savcısı İrfan Özliyen imzalı “siyasi nedenlerden dolayı arama kararı” belgesiyle Almanya'dan iltica talep etmesi üzerine; Alman yetkililer evrağın doğruluğunun teyidini Türk yetkililerden istemiştir. Yapılan araştırmada; evrağın tamamen sahte olduğu ve İnsan Hakları Derneği Şube Başkanı Avukat Ercan Kanar'ın bürosundan fakslandığı tespit edilmiştir. Bkz.: “Monte imzalı iltica”, **Hürriyet**, 4 Ekim 1998, (Çevrimiçi) <http://webarsiv.hurriyet.com.tr/1998/10/04/70054.asp>, 15 Ocak 2007.

1.2.2.2. ASALA

1975 yılında Lübnan'daki iç savaş esnasında sempatizan Filistinlilerin yardımı ile Agop Agopyan ve Agop Tarakçıyan tarafından Beyrut'ta kurulan ASALA¹⁶² terör örgütü, 1980'li yıllarda Türk yurt dışı misyon görevlilerine yönelik saldırıları ile dikkat çekmiştir. Behçet Cantürk'ün lideri olduğu suç örgütünün, etnik yakınlık nedeniyle ASALA'ya destek verdiği ve çok sayıda ASALA mensubu ile ilişki içerisinde olduğu¹⁶³ tespit edilmiştir¹⁶⁴.

“Babalar Operasyonunda”¹⁶⁵ gözaltına alınan şahıslar; “Orly Katliamı”yla¹⁶⁶ ilgili önemli bilgiler vermiştir. Orly Katliamı'nın sanıklarından biri olan ve Behçet

¹⁶²ASALA; Armenian Secret Army for the Liberation of Armenia, Ermenistan'ın Özgürlüğü için Gizli Ermeni Ordusu (Ermenice: Hayastani Azatagrut'yan Hay Gaghtni Banak) bkz.: (Çevrimiçi)<http://kygm.kulturturizm.gov.tr/BelgeGoster.aspx?F6E10F8892433CFFAAF6AA849816B2EF4F182E6AD58190D6>, 21 Mayıs 2007.

¹⁶³17 Mayıs 1985 tarihinde Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu Sıkıyönetim Askeri Mahkemesi'ne sunulan iddianamede özetle; ASALA'ya üye olmak ve örgüt militanlarına yardım etmek suçundan Behçet Cantürk ve arkadaşları için idam cezası talep edilmişti.

¹⁶⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.116–117.

¹⁶⁵12 Mart Muhtırasının ardından, 1973'te dönemin İstanbul Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Faik Tütün'ün emri ile Milli İstihbarat Teşkilatı'nda görev yapan Mehmet Eymür tarafından Birinci Babalar Operasyonu yapılmış baba olarak tanınan birçok insan yakalanarak sorgulanmıştı. 12 Eylül sonrası kaçakçılığın terörün başlıca unsurlarından biri olduğu kanaatine varan devlet yetkilileri, MİT ile Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yakın koordinasyonu içinde olayların üzerine gidilmesine karar vermiş, Haziran 1983'te MİT Müsteşarlığı bünyesinde Kaçakçılık Şubesi kurularak müdür olarak Mehmet Eymür atanmıştı. Atilla Aytek'in başında olduğu Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve İstihbarat Daire Başkanlığı ile kaçakçılık konusunda çok yakın koordinasyonu başlayan MİT; 9 Şubat 1984'te Dünder Kılıç, Behçet Cantürk ve Abuzer Uğurlu'nun sorguya alınması teklifini Genelkurmay Başkanlığı'na yapmıştır. Gözaltına alınan “babalar”, sorgulandıktan sonra Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi'ne çıkartılmıştı. Ankara'da sıkıyönetim'in kaldırılması ile Diyarbakır Sıkıyönetim Mahkemesi'nde görülmeye başlayan davalar, 1988 yılında beraat kararı ile sonuçlanmış, tutuklu bulunan Dünder Kılıç ve Behçet Cantürk serbest bırakılmıştır. Daha sonra Susurluk Kazası'nda hayatını kaybedecek olan Emniyet Müdür Yardımcısı Hüseyin Kocadağ 1985'te Babalar Operasyonunda tutuklanan sanıklardan Behçet Cantürk ile bağlantısı olduğu için meslekten uzaklaştırılmış, Danıştay kararıyla mesleğe dönmüştür. Bkz.: (Çevrimiçi) http://tr.wikipedia.org/wiki/Babalar_Operasyonu, 6 Nisan 2007.

¹⁶⁶15 Temmuz 1983'te Paris Orly Havalimanı'ndaki THY bürosu önünde ASALA tarafından patlatılan bomba ile 2'si Türk, 4'ü Fransız, 1'i Amerikalı, 1'i de İsveçli 8 kişinin öldürülmesi, 28'i Türk 63 kişinin de yaralanması olayı, tarihe “Orly Katliamı” olarak geçmiştir. Ayrıntılı bilgi için bkz.: “Orly Saldırısı Davası (19 Şubat–2 Mart 1985) Şahit ve Avukat Beyanları”, Ankara, Ank. Ün. Siyasal Bilgiler Fak. Yay., 1985.

Cantürk'ün¹⁶⁷ de dayısı olduğu belirtilen Ohannes Semerciyan¹⁶⁸ ve Cantürk Ailesi'nin kaçakçılık faaliyetlerinin uluslararası bağlantıları hakkında ayrıntılı ipuçları elde edilmiştir. 1980'li yıllarda Suriye ve Kıbrıs üzerinden ASALA örgütü vasıtasıyla yapılan eroin kaçakçılığı, Cantürk Ailesi mensuplarının 1981 yılında İtalya'dan 15.000 adet tabanca getirmesi ve bunlardan 2.000 adetinin İran'da satılıp karşılığında baz morfin alınması, Marsilya ve Hollanda'ya yerleşmiş bulunan Behçet Cantürk'ün annesinin akrabaları ile irtibat halinde zulalı araçlarla Trabzon ve İstanbul üzerinden Devrimci Demokratik Kültür Dernekleri ve Ermeni Örgütlerine silah temin edilmesi ve bunlardan elde edilen paralarla yapılan faaliyetler ayrıntılı olarak deşifre edilmiştir¹⁶⁹.

1.2.2.3. DHKP/C

DHKP/C örgütünün faaliyetlerini devam ettirebilmek için uyuşturucu ve silah kaçakçılığı yaptığı, bu yolla büyük paralar elde ettiği değerlendirilmektedir. Almanya'da bulunan örgüt lideri Dursun Karataş ve üst düzey Merkez Komite Mensubunun talimatı ile yurt dışına çıkma hazırlığı içinde bulunan DHKP/C örgüt mensupları, 18.04.1995 tarihinde İstanbul'da 10 kg eroin ile birlikte yakalanarak gözaltına alınmıştır. Devam eden çalışmalarda uyuşturucunun yurt dışına pazarlanarak örgüte silah alındığı ve bu durumdan örgüt üst düzey kadrosunun da haberdar olduğu tespit edilmiştir¹⁷⁰.

Mersin'de bazı ihracatçı firmaların uyuşturucu madde kaçakçılığı yaptıkları bilgisine ulaşılarak 22.09.1998 tarihinde gerçekleştirilen operasyonda; SILKEBORG isimli gemide konserve tenekelerinin içerisinde 602 kg. 603 gr. kokain maddesi ele

¹⁶⁷Şahsın cesedi, 15 Ocak 1994'te Sakarya Sapanca Kırkpınar Kasabası yakınlarında şakağına tek kurşun sıkılmış vaziyette bulunmuş ve olayın faili halen tespit edilememiştir. Bkz.: Soner Yalçın, **Behçet Cantürk'ün Anıları: BECO**, İstanbul, Su Yayınevi, 1999, s.16, 17, 208, 209, 262.

¹⁶⁸Orly Davası'nın Ermeni üç sanığından biridir. Fransız Creteil Mahkemesi'nce 1985 yılında suçlu bulunarak 10 yıl hapis cezasına çarptırılmıştır. Aynı mahkemece diğer sanıklar Varujan Garbicyan müebbet ve Soner Nayır da 15 yıl ile cezalandırılmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz.: "Orly Saldırısı Davası (19 Şubat-2 Mart 1985) Şahit ve Avukat Beyanları", Ankara, Ank. Üniv. Siyasal Bilgiler Fak. Yay., 1985.

¹⁶⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.116-117.

¹⁷⁰(Çevrimiçi) <http://www.polis.gov.tr/temuh/mucadele7.htm>, 28 Temmuz 2007.

geçirilmiş ve olayla ilgili olarak 8 sanık gözaltına alınmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde; üç sanığın örgüt üyesi oldukları, bu üç kişiden ikisinin örgüt faaliyetleri ile ilgili olarak, birinin de (Zaza Kadir kod adlı) örgüte ait silahları nakletmekten daha önce tutuklanma kayıtlarının bulunduğu tespit edilmiştir¹⁷¹.

1.2.2.4. TKP/ML - TİKKO

İki komiteden oluşan terör örgütünün, Konferans ve Doğu Anadolu Bölge Komitesi grupları arasında 1993 yılında ayrılıkçı tartışmalar başlamıştır. Konferansçı kanat; 1993 tarihinde parti olağanüstü toplantısında on beş kişiden oluşan merkez komitede, yediye karşı sekiz üye ile Doğu Anadolu Bölge Komitesi'ne karşı çoğunluğu sağlamıştır¹⁷².

TKP/ML-TİKKO örgütü ile ilgili olarak İstanbul Polisince 08.12.1993'te yakalanan şahıslardan biri, örgütün merkez komite üyesi olan şehir askeri örgütlenme ve lojistik destek sorumlusunun isteği ile eroin ticareti yaptıklarını söylemiştir. Şahıs; başka bir militanla birlikte İranlı bir şahıs aracılığıyla Hollanda'ya 130 kg. eroin sevk ettiklerini, 1991 yılında eroinin parası için Almanya'dan gelen iki kişiyle Hollanda'da buluştuklarını ve bu şahıslardan 150.000 Hollanda florini, 150.000 Alman markı, 80.000 İsviçre frangı olarak lojistik destek sorumlusuna verdiklerini, geri kalan paranın da peyderpey alındığını toplam paranın 4.550.000 Hollanda florini olduğunu beyan etmiştir¹⁷³.

Aralık 1993 ve Ocak 1994 tarihleri arasında yapılan operasyonlarda İstanbul'da Konferansçı gruptan dört merkez komite üyesi yakalanmıştır Doğu Anadolu Bölge Komitesi grubu; polisin operasyonu sonucu örgüt içerisindeki inisiyatifini kaybeden Konferansçı gruba karşı tasfiye hazırlığına başlamıştır. Parti

¹⁷¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.117.

¹⁷²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s. 117-118.

¹⁷³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.117-119.

olağanüstü toplantısında ele alınan ve kamuoyunda örgütün prestijini düşüreceği gerekçesiyle gizli tutulan “1991 yılında Konferansçı kanadın üst düzey militanlarının da karıştığı uyuşturucu ticareti” örgüt içerisinde tekrar gündeme getirilmiştir. Uyuşturucu konusunun açıklanmasıyla tasfiye edileceklerini anlayan Konferansçı kökenli Yusuf Köse liderliğindeki 30–40 kişilik TİKKO grubu 14 Nisan 1994 tarihinde Tunceli kırsalında Doğu Anadolu Bölge Komitesi grubunu darbeci ve tasfiyeci olarak niteleyerek ayrılığını ilan etmiştir. Böylece TKP/ML örgütünde 1994’ten sonra iki gruba ayrılma süreci başlamıştır¹⁷⁴.

¹⁷⁴Bkz.: <http://www.polis.gov.tr/temuh/mucadele7.htm>, 28 Temmuz 2007. Ayrıca bkz.: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s. 117-118.

İKİNCİ BÖLÜM: SINIR AŞAN SUÇLARLA MÜCADELEDE ULUSLARARASI İŞ BİRLİĞİ

Özellikle uyuşturucu madde, insan ve silah kaçakçılığı gibi suçları organize eden örgütler faaliyetlerini yürütmek için sahte kimlik, pasaport ve belge teminiyle sahtecilik, kazançlarını yasal göstermek için paravan şirketler kurarak kara paranın aklanması, kaçakçılık yol güzergâhındaki terör örgütlerine¹⁷⁵ para veya silah vermek suretiyle de terör suçlarına karışmaktadırlar. Böylece farklı sahalarda yasa dışı faaliyet yürüten suç örgütleri arasında iş birliği ortaya çıkmaktadır. Karmaşık ilişkilere sahip ve zorunlu¹⁷⁶ bir iş birliği içerisinde hareket eden örgütlü suçlarla bir devletin tek başına mücadele ederek kayda değer neticeler alması mümkün değildir.

Uyuşturucu, insan kaçakçılığı ve diğer örgütlü suçlarla etkin bir şekilde mücadele etmek, ülkelerin kendi imkânlarını aşan uluslararası bir konu haline gelmiştir. Bu konuda çok sayıda uluslararası sözleşme, anlaşma ve protokol yapılmıştır. Ancak bu anlaşmaların taraf devletlerce etkin olarak uygulanmadığı görülmüştür. Bu sorunu gidermek ve anlaşmalara işlerlik kazandırmak amacıyla bir kontrol mekanizması kurulması yönündeki istekler, uluslararası örgütlerin oluşturulmasını zorunlu hale getirmiştir. Böylece 20. yüzyıl, neredeyse bir uluslararası örgütler yüzyılı haline gelmiştir.

¹⁷⁵Van İli Çaldıran, Muradiye, Özalp ve Başkale İlçeleri ile Hakkâri Esendere, Yüksekova, Çukurca ve Şemdinli İlçelerinde kaçakçılık yapanlar ifadelerinde; (Sözde) gümrükçü dedikleri PKK terör örgütü adına zorla para toplayan örgüt mensuplarına, İran ve Irak sınırının kontrolsüz bölgelerinde getirdikleri ve götürdükleri kaçak eşya başına zorunlu olarak para ödediklerini beyan etmektedirler. Bir katır iki jelikan mazot (İki bidon, yaklaşık 120–130 lt.) getirmekte iken, bir katır için 2005 tarihi itibarıyla 5 YTL örgüt mensubunca zorla alındığı, sadece Başkale’de bir gecede İran’a geçip dönen katır sayısı yaklaşık 6000 iken, Özalp ve Saray’da 4000 civarında olduğu Başkale sınır köyleri muhtarlarından biri tarafından söylenmektedir.

¹⁷⁶Örgütler, faaliyetlerinin başarı kazanması ve devamlılığı için; özellikle faaliyet güzergâhlarında sıkı iş birliği yapmak zorundadırlar. Sınır aşan suç örgütlerinin birbirlerinden suç taktikleri öğrendikleri ve uzmanlık gerektiren işlerde birbirlerine yardımcı oldukları bilinmektedir. Örgütler; devlet güçlerinin kendi ve diğer suç örgütleri hakkında istihbarat toplamasına yardımcı olmama ve devletin istihbarat faaliyetlerini engelleme, ayrıca devlet güçlerinin yapacağı operasyonlarla ilgili istihbarat elde edilmesi halinde de bu istihbaratı paylaşma konularında yine iş birliği yapmak zorundadır.

2.1. Interpol ve Europol

2.1.1. Interpol

2.1.1.1 Interpol'ün Tarihi

1889 yılında Roma Konferansı'yla ilk uluslararası polis iş birliği faaliyeti¹⁷⁷ başlamıştır. Monako Prensi Albert'in mücevherlerinin çalınması sonucunda Prens Albert tarafından devletler arası polis iş birliğinin daha organize bir yapı içinde oluşturulması fikri¹⁷⁸ ortaya konmuştur. Uluslararası polis iş birliği alanında teşkilatlanmaya yönelik ilk adım, 16–18 Nisan 1914 tarihleri arasında Monaco'da düzenlenen I.Uluslararası Kriminal Polis Kongresi ile atılmıştır¹⁷⁹.

1923 yılında Viyana'da gerçekleştirilen II. Uluslararası Kriminal Polis Kongresi ile Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu kurulmuştur. 2. Dünya Savaşı esnasında kesintiye uğrayan çalışmalar 1946'da yeniden canlandırılarak; kuruluşun merkezi olarak Paris belirlenmiş, buradaki merkezin telgraf adresinde ilk defa Interpol=International Police ismi kullanılmış ve 1956 yılında da kuruluşun adı Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı olmuştur. 1989 yılında ise Genel Sekreterlik Paris'ten Lyon'a taşınmıştır¹⁸⁰. Birleşmiş Milletler'den sonra en çok üye sayısına sahip ikinci uluslararası teşkilat olan Interpol'ün üye sayısı, 2006 yılında Rio De Janerio'da düzenlenen 75. Genel Kurul'da alınan kararla 186'ya ulaşmıştır¹⁸¹.

¹⁷⁷Jimmy Feys, "Uluslararası Polis İş Birliği Konferansı Ankara 2000", (Çevrimiçi) <http://www.egm.gov.tr/daireler/asayis/egitim/konferans2.htm>, 15 Eylül 2005.

¹⁷⁸Ayhan İlkar, "Avrupa Birliği'nde Uluslararası Suçla Mücadele ve Türkiye", **TODAİE Yüksek Lisans Tezi**, Ankara 2006, s.22.

¹⁷⁹Yalçın Çakıcı, "Interpol, Suçlu İadesine İlişkin Sözleşmeler ve Suçluların Uluslararası Takibi", **Uluslararası Polislik ve İç Güvenlik**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2003, s.125.

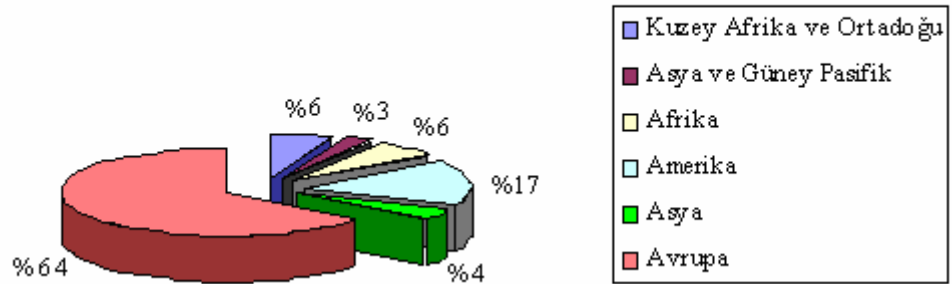
¹⁸⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s. 127.

¹⁸¹(Çevrimiçi) <http://www.interpol.int/Public/ICPO/PressReleases/PR2005/PR200537.asp>, 26 Ocak 2007.

2.1.1.2. Interpol'ün Analiz Projeleri

Interpol, sınır aşan suçlarla iş birliği içinde mücadele etmek için üye devletlerle birlikte analiz projeleri oluşturmaktadır. Bunlar genellikle organize, mali suçlar, insan ticareti, çocuk pornografisi, şahıs aramalarına yönelik, uyuşturucu ve terörizme karşı sürdürülen mücadele gibi alanlarda yapılan projeli çalışmalardır¹⁸². Bu çalışmalara Artus Operasyonu adı verilen projeyi örnek olarak gösterebiliriz. Bu projeye; Brezilya, Danimarka, Almanya, Finlandiya, Fransa, İngiltere, Japonya, Hollanda, İspanya, İsveç ve ABD arasında çocuk pornografisi ile mücadele konulu bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Almanya Federal Kriminal Dairesi (BKA), 2001 yılı Kasım ayında operasyonun ilk adımını oluşturan bir numaralı şüpheliyi gözaltına alarak Interpol Genel Sekreterliği'nden destek talep etmiştir. Bunun üzerine Interpol Genel Sekreterliği'nde 2002 yılı Şubat ayında 1.Artus toplantısı gerçekleştirilerek operasyon planı hazırlanmış, mart ayında ise operasyon başlatılarak dünya çapında 45 şahıs gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan 45 şüpheliden 14'ü (6 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılanlar olmuştur) hüküm giymiştir¹⁸³.

Interpol Haber Alışverişi 2003 Yılı Bölgesel Dağılımı

GRAFİK 1

KAYNAK: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.133.

¹⁸²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.128.

¹⁸³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.128-129.

2.1.1.3. Interpol-Europol İş Birliği Anlaşması

Interpol ile Europol arasındaki iş birliği anlaşması Brüksel’de 05.11.2001 tarihinde imzalanmıştır. Her iki teşkilatın çalışma programları birbirlerine uyumlu hale getirilerek analiz projeleri ile yürütülmektedir. Konferans ve organizasyonlara karşılıklı olarak görevliler göndererek faaliyetlere katılımlar gerçekleştirilmekte, ihtiyaç halinde ise çalışma grupları kurulmaktadır¹⁸⁴.

2.1.1.4. Interpol’ün İş Birliği Faaliyetlerinin İlkeleri

Interpol iş birliği bir yılda yaklaşık 3 milyon haber çerçevesinde yürütülmektedir. Interpol Tüzüğü’nün 3.maddesi, Interpol’ün siyasi, askeri, dini ve ırkçı özellikteki sorun veya konulara katılmasını ve bu konularda faaliyet göstermesini yasaklar. Ayrıca Interpol, tüm polis makamlarını kapsamlı ve karşılıklı olarak desteklemek ve her ülkede yürürlükte olan yasalara uyararak insan hakları bildirgesine saygı göstermek zorundadır. Interpol; şahısların iade edilmek üzere yakalanmalarını Red (Kırmızı), ilave bilgileri (İkamet soruşturması gibi) Blue (Mavi), uluslararası faaliyet gösteren suçlu bilgilerini Green (Yeşil), kayıp kişileri Yellow (Sarı), kimliği belirsiz cesetleri Black (Siyah) ve tehlikeli nesne uyarılarını Orange (Turuncu) ismini verdiği bültenlerle uluslararası arama faaliyetlerini gerçekleştirmektedir¹⁸⁵.

¹⁸⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.132.

¹⁸⁵Bkz.: (Çevrimiçi) www.interpol.int, 26 Ocak 2007 ve T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.132-133.

2.1.2. Europol: Avrupa Polis Teşkilatı (European Police Office)

2.1.2.1. Europol'ün Tarihi

Belirlenen ortak hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik iş birliğinin kapsamını arttıran, her geçen gün gelişen ve genişleyen Avrupa Birliği; dünyada üye devlet sayısı 186'ya ulaşan Interpol'ün haricinde, hukuki ve teknik alt yapısı daha güçlü olan polis iş birliğinin kurulmasına yönelik bölgesel çalışmaları başlatmıştır¹⁸⁶.

Avrupa Topluluğu Konseyi 1975 yılında Roma'da üye ülkelere güvenlik alanında iş birliği yapma çağrısında bulunmuştur. İngiltere'nin girişimi ve üye ülkelerin kamu düzeninin sağlanmasından sorumlu bakanlarının bir araya gelmesi ile TREVI Çalışma Grubu (Terrorism/terörizm, Radicalism/kökten dincilik, Extremism/aşırılık, Violence/şiddet, International/uluslararası) 1976 yılında çalışmalara başlamıştır. Böylece Avrupa'da polis iş birliği çalışmaları yeni bir ivme kazanmıştır¹⁸⁷.

TREVI ile başlayan adli ve polis iş birliğindeki gelişme süreci; AB'de üye devletler arasındaki iç sınırların kaldırılarak, dış sınırların güçlendirildiği ve malların, bireylerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımının sağlandığı Schengen¹⁸⁸ Bölgesi'nin kurulması ile devam ettirilmiştir. Schengen Bölgesi'nde, uluslararası suç ve suçlularla mücadelede Interpol'ün yanı sıra Schengen Bilgi Sistemi ile SIRENE¹⁸⁹ (Supplementary Information REquest at National Entry) ofisleri kurulmuştur¹⁹⁰.

¹⁸⁶Ayhan İlkar, "Avrupa Birliği'nde Uluslararası Suçla Mücadele ve Türkiye", **TODAIYE Yüksek Lisans Tezi**, Ankara 2006, s.24.

¹⁸⁷B. Heberton and T. Thomas, **Policing Europe:Co-operation, Conflict and Control**, St.Martin's Pres', New York, 1995, s.70-72.

¹⁸⁸Fransa, Almanya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg 14 Haziran 1985 tarihinde imzalamıştır.

¹⁸⁹Schengen Bilgi Sistemi ve SIRENE ofisleri; adli ve polis iş birliğinde oldukça geniş imkânlar sağlamaktadır. Özellikle bölgeye giriş yapanlarla ilgili şahsi bilgileri de kapsayan ayrıntılı ve tamamlayıcı bilgi ofisleridir.

¹⁹⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.5.

AB Devlet ve Hükümet Başkanları, 9–10 Aralık 1991 tarihinde Maastricht'te gerçekleşen zirvede, Avrupa Polis Birliği'nin(Europol) kurularak merkezinin Lahey olması konusunda fikir birliğine varmışlardır¹⁹¹. Europol'ün kurulması, üye devletlerce Maastricht Anlaşması¹⁹² kapsamında “ortak yarara yönelik bir husus” olarak tarif edilmiştir¹⁹³. Bu bağlamda 03 Ocak 1994 tarihinde Europol Uyuşturucuyla Mücadele Birimi (EDU) adı altında mücadeleye başlamıştır¹⁹⁴. Görev alanı yalnızca uyuşturucuyla mücadele olan bu birim¹⁹⁵ 1 Temmuz 1999 tarihinde AB'ye üye 15 devlet tarafından Europol adıyla faaliyete geçirilmiştir¹⁹⁶.

AB; adalet, güvenlik ve özgürlük alanı olmayı hedeflemektedir. Bu hedef doğrultusunda AB'nin özellikle yasa dışı göç, serbest dolaşım, sığınma, uyuşturucu kaçakçılığı ve organize suçlarla mücadele¹⁹⁷ konularında üreteceği politikalar için Europol büyük bir önem arz etmektedir.

¹⁹¹Trevi, Schengen, Maastricht Anlaşması ve Europol ile ilgili bkz.: Tony Bunyan, **Trevi, Europol and the European State**, 1993, (Çevrimiçi) <http://www.statewatch.org/news/handbook-trevi.pdf>, 19 Aralık 2006.

¹⁹²7 Şubat 1992 tarihli Avrupa Birliği Anlaşması madde K.1, bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.avrupa.info.tr/Files/File/key%20documentsTurkish/1992%20Maastricht%20Antla%c5%9fmas%c4%b1.doc>, 3 Ocak 2007.

¹⁹³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.134.

¹⁹⁴EDU, Europol Drugs Unit için bkz.: (Çevrimiçi) www.europol.europa.eu/index.asp?page=facts ve www.europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l14005a.htm, 14 Şubat 2007.

¹⁹⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.9.

¹⁹⁶Thomas Mathiesen, **On Globalisation of Control Towards an Integrated Surveillance System in Europe**, Londra, Print West One Press, 1999, s.20.

¹⁹⁷Bkz.: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.85-165. Avrupa'dan ABD'ye ulaşan organize suçlarla ilgili olarak bkz.: David L. Carter, “International Organized Crime”, (Çevrimiçi) <http://www.1.cj.msu.edu/~outreach/security/orgcrime.html>, 8 Nisan 2007. Bkz.: “Organised Crime in Europe”, <http://www.people.ex.ac.uk/watupman/undergrad/Neilson/index.html>, 9 Nisan 2007.

2.1.2.2. Europol'ün Hedef ve Yetki Kapsamı

Avrupa Polis Teşkilatı olarak Europol'ün hedefi; üye devletlerin¹⁹⁸ suçların önlenmesiyle görevli makamlarının kapasitelerinin ve uluslararası ağır suçlarla mücadelenin artırılması ve iş birliğinin desteklenmesidir¹⁹⁹.

Europol, ciddi uluslararası organize suçları ve terörizmi önlemede üye devletlerin etkinliğini ve iş birliğini arttırmayı, kanun uygulayıcılarını da bu amaca teşvik etmeyi amaçlar. Europol, üye devletlerin kanun uygulayıcılarına Europol'le bilgi değişimi imkânı sunarak ve stratejik raporlar ile suç analizleri düzenleyerek, ayrıca operasyonel analizler üretilip AB'de yapılan operasyon ve araştırmalara üye devletlerin yasal sorumluluğunda uzman ve teknik imkân sağlayarak destek olur. Bu destek; en az iki üye devleti etkileyen organize suçlar için geçerlidir²⁰⁰.

Europol; birimler arasında hızlı bilgi değişimi, ekspertiz ve eğitim desteği sağlamanın yanı sıra sofistike araştırma analizleri hazırlayarak birimlere sunar. Ancak Europol, AB için bir FBI²⁰¹ değildir²⁰². Çünkü Europol görevlilerinin, şüphelileri yakalama veya ulusal otoritenin onayı olmadan hareket etme yetkisi yoktur. Europol, planlanan veya işlenmiş bir suçla ilgili olarak kendisine bilgi vermek isteyen kişileri yerel polise yönlendirmektedir²⁰³.

¹⁹⁸2007 itibarıyla Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, Fransa, Finlandiya, Hollanda, İngiltere, İrlanda Cumhuriyeti, İspanya, İsveç, İtalya, Lüksemburg, Portekiz, Yunanistan, Litvanya, Letonya, Kıbrıs, Malta, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Slovakya, Slovenya, Estonya, Macaristan, Romanya ve Bulgaristan olmak üzere 27 AB üyesi ülke bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz.: (Çevrimiçi) http://www.avrupa.info.tr/Bir_Bakista_AB/BirBakistaAvrupaBirligi,Ab_Nedir_S.html?pageindex=1, 28 Mart 2007.

¹⁹⁹(Çevrimiçi) www.europol.eu.int, 29 Nisan 2007.

²⁰⁰Bkz.: (Çevrimiçi) www.europol.eu.int, 29 Nisan 2007.

²⁰¹Federal Bureau of Investigation, ABD Adalet Bakanlığı Federal Araştırma Bürosu; 1908'den beri "ABD'yi korumak ve savunmak" amacıyla faaliyet sürdürmektedir. 30646 çalışanı, ABD'de 400'ün üzerinde ve 60 tane de yurt dışında irtibat ofisi bulunmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.fbi.gov/>, 29 Nisan 2007.

²⁰²"Future of Europol: Is Europol becoming a European FBI?", (Çevrimiçi) <http://www.people.ex.ac.uk/watupman/undergrad/pollard/html/future.htm>, 29 Nisan 2007.

²⁰³(Çevrimiçi) <http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=faq>, 29 Nisan 2007.

Europol'den bilgi talepleri her geçen gün artmaktadır. Kanun uygulayıcılar da organize suçla mücadelede Europol kaynaklarını kullanmaktadırlar. Europol personeli, polis görevlilerinin yanında üye devletlerin kanun uygulayıcı değişik birimlerinden gelen uzmanlaşmış gümrük, göçmenlik servisleri, istihbarat servisleri, sınır ve mali polis görevlileridir. Her devletin ulusal Europol birimi kendi ana dilinde talepte bulunabilmektedir. Böylece kanun uygulayıcılarının iş birliğinde dil bariyerleri kaldırılmış olmaktadır²⁰⁴.

2.1.2.3. Görevler

Europol; stratejik ve operasyonel analizleri hazırlamak, merkezi görevler kapsamında üye devletler arasında bilgi alışverişini kolaylaştırmak, koordinasyon görevi kapsamında tedbirlerle destekleme çalışması yapmak, bilgi merkezi olma görevi kapsamında ise danışmanlık ve araştırma faaliyetlerinde bulunmakla görevlidir²⁰⁵.

Europol Sözleşmesi'nde Europol'ün görev alanları; yasa dışı uyuşturucu ticareti, insan kaçakçılığı, çocuk pornografisi, motorlu araç kaçakçılığı ve kalpazanlık, yasa dışı radyoaktif ve nükleer madde ticareti, terörizm ve bu suçlara ilişkin olarak kara para aklama suçlarının önlenmesi ve bu suçlarla mücadele şeklinde belirlenmiştir. 1 Ocak 2002 tarihinde alınan Konsey Kararı ile kişinin veya başkasının canına, bedenine, malına, özgürlüğüne ve devletin malına karşı işlenen suçların yanı sıra dolandırıcılık, yasa dışı ticaret ve çevre suçları gibi birçok suç da Europol'ün görev alanlarına dâhil edilmiştir²⁰⁶.

²⁰⁴(Çevrimiçi) <http://www.europol.europa.eu/index.asp?page=faq> 17.10.2007.

²⁰⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s. 136.

²⁰⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.12. Ayrıca, Ocak 2002'de dahil edilen suçlar hakkında ayrıntılı bilgi için bkz T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s. 134-135.

2.1.2.4. Üye Devletlerin Ulusal Birimleri

Europol Anlaşması'nın 4. maddesi uyarınca her üye devlet Europol irtibat birimi olarak ulusal bir birim kuracak veya mevcut bir birimi bu şekilde adlandıracaktır. Ulusal Birimler bilgi ve bulguların, otomasyona tabi veri tabanında saklanmak üzere gerek kendi inisiyatifleri ile gerekse de Europol'ün danışma ve talebi üzerine Europol'e iletilmesi görevlerini yürütmektedir²⁰⁷.

Hukuki ve suçla ilgili çerçevenin devamlı olarak değişmesi, Europol iş birliğinin de buna paralel olarak değişebilmesini gerekli kılmaktadır. Bunun için de HENU (Heads of Europol National Units; Europol Ulusal Birim Başkanları) ortaya çıkmıştır. HENU, Europol Anlaşması'nın 4. ve 7. maddeleri uyarınca yalnız danışma kurulu gibi görünse de Europol faaliyetleri üzerinde bir denetim işlevine sahiptir. Kurul, çalışmalarını somutlaştırmakta ve sonuçları Europol'e sunmaktadır. Üye devletler, HENU'lar vasıtasıyla Europol'ün operasyonel çalışmalarına belirleyici bir etkide bulunma imkânına sahiptir. Europol'de oluşturulan başta analiz projeleri olmak üzere çok sayıda stratejik ve operasyonel çalışmanın denetlenmesi, HENU kurulunun önemli temel faaliyetlerinden biridir. Kurulun amacı Europol iş birliğinin devamının sağlanması ve en üst düzeye çıkarılmasıdır²⁰⁸.

2.1.2.5. İrtibat Görevlileri (Liaison Officers)

Üye devletler, Europol ile bağ kurmak için ulusal bir birim oluşturmanın yanı sıra Europol'e, irtibat görevlileri (ELO)²⁰⁹ de gönderirler. Europol'e irtibat görevlisi (ELO) olarak üye devletlerin görevlendirdikleri kişiler, Europol sözleşmeli personelinin aksine kendi ulusal kanunlarına göre görev yaparlar ve üye devletlerin ulusal kanun uygulayıcı birimlerinin temsilcileridir. ELO'ların faaliyeti hem Europol'e hem de üye devletlere yöneliktir. Bir yandan ulusal birimlerle bilgi

²⁰⁷Bkz.: (Çevrimiçi) www.europol.eu.int, 29 Nisan 2007.

²⁰⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.138-139.

²⁰⁹ELO; Europol Liaison Officer, Europol İrtibat Görevlisi.

alışverişini desteklerken öte yandan da Europol analiz projelerinde ulusal ihtisas birimleri ile bağlantı sağlamaktadırlar. Ayrıca, üye devletlerin başlattığı hazırlık soruşturmalarının ve uyguladığı operasyonel tedbirlerin Europol tarafından desteklenmesi, gerektiğinde de koordine edilmesi amacıyla bilgi alışverişi (Kişisel bilgiler dâhil) ELO'lar üzerinden gerçekleştirilmektedir²¹⁰.

2.1.2.6. Europol ile Uluslararası Kuruluşların ve AB Üyesi Olmayan Devletlerin İş Birliği

AB Adalet ve İçişleri Bakanlar Konseyi, 27 Mart 2000 tarihli Konsey Kararı ile Europol'e, üç uluslararası kuruluş²¹¹ ve AB üyesi olmayan 23 devlet²¹² ile iş birliği yapma yetkisi vermiştir. Daha sonra 6 Aralık 2001, 13 Haziran 2002, 2 Aralık 2004 ve 24 Şubat 2005²¹³ tarihli Konsey Kararları ile iş birliği yapılması öngörülen devlet ve kuruluşların sayısı arttırılmıştır. Bu iş birliği, operasyonel (Kişisel verileri de içeren kapsamlı bilgiler) veya stratejik bilgi alışverişini konu alan ikili anlaşmalar imzalanarak gerçekleştirilmektedir²¹⁴.

Europol; AB üyesi 27 devlet ve Norveç, ABD, Kanada, İzlanda, İsviçre, Hırvatistan ve Interpol Genel Sekreterliği ile operasyonel düzeyde, Türkiye, Rusya, Kolombiya, EMCDDA, UNDCP, Dünya Gümrük Teşkilatı, Avrupa Merkez Bankası ve OLAF²¹⁵ ile stratejik düzeyde iş birliği anlaşmaları yapmıştır²¹⁶.

²¹⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006, s.140.

²¹¹Interpol, Birleşmiş Milletler Uyuşturucu İzleme Merkezi ve Dünya Gümrük Teşkilatı.

²¹²ABD, Bolivya, Bulgaristan, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Fas, İzlanda, İsviçre, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Letonya, Litvanya, Macaristan, Malta, Norveç, Peru, Polonya, Romanya, Rusya, Slovakya, Slovenya ve Türkiye.

²¹³6 Aralık 2001'de BM Uyuşturucu Kontrol ve Suç Önleme Ofisi (UNODC) ile Monako, 13 Haziran 2002'de Arnavutluk, Bosna Hersek, Hırvatistan, Yugoslavya ve Makedonya Federal Cumhuriyetleri, 2 Aralık 2004' te Avustralya ve 24 Şubat 2005' te İsrail dâhil edilmiştir.

²¹⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Interpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006,s.16–20.

²¹⁵İngilizce, the European Anti-Fraud Office: Avrupa Sahtecilikle Mücadele Birimi.

²¹⁶(Çevrimiçi) www.europa.eu.int, 1 Mayıs 2007.

Avrupa Birliği'nde uyuşturucuyla ilgili bilgi merkezi olarak 1993 yılında Portekiz Lizbon'da Avrupa Uyuşturucu ve Uyuşturucu Bağımlılığını İzleme Merkezi (EMCDDA) kurulmuştur. Amaç; uyuşturucular ve uyuşturucu bağımlılığı hakkında objektif, güvenilir ve karşılaştırılabilir bilgi toplamak, bunların analizini yapmak ve uyuşturucunun Avrupa düzeyindeki durumu hakkında kanıtlara dayalı bir tablo sunmaktır. EMCDDA, Europol ile aktif ilişki içerisinde²¹⁷.

AB üye devletleri arasındaki adli iş birliğini geliştirmek için 25 Eylül 1998 tarihinde Avrupa Yargı Ağı (EJN-European Judicial Network) oluşturulmuştur²¹⁸. Avrupa Yargı Ağı'nın amacı; sınır aşan organize suçlar, terör, uyuşturucu kaçakçılığı ve rüşvet konularıyla ilgili olarak ulusal hakim ve savcılara yardımcı olarak Europol'e de destek olmaktır²¹⁹. Bu şekilde, üye devletlerin hukuk uygulamalarından doğan sorun ve gecikmelerin giderilmesine çalışılmaktadır.

EUROJUST²²⁰ (Avrupa Hukuki İş Birliği Birimi), suçla ilgili davalarda Avrupa çapındaki iş birliğini geliştirmek için kurulmuştur. Sınır aşan suçlarla mücadele eden üye devletlerin makamlarının etkinliğini artırmak amacıyla kurulmuş yeni bir Avrupa Birliği kurumudur. 2001'den itibaren faaliyetlerini geçici olarak Brüksel'den sürdüren Eurojust, 2002 yılında Lahey'e taşınmıştır. Eurojust ve Europol, 9 Haziran 2004 tarihinde yakın iş birliği anlaşması imzalamışlardır²²¹.

2.1.2.7. Türkiye-Europol İlişkileri

AB Konseyi, Europol'e 27 Mart 2000 tarihli kararıyla Türkiye Cumhuriyeti ile iş birliği anlaşması yapma yetkisini vermiştir. Bunun üzerine Türkiye, Europol'e üyelik çalışmalarının temel şartı olarak belirtilen Europol Ulusal İrtibat Birimini, 27.05.2002 tarihli İçişleri Bakanlığı oluru ile Emniyet Genel Müdürlüğü İnterpol Dairesi Başkanlığı bünyesinde Europol Büro Amirliği olarak kurmuştur. Türkiye bu

²¹⁷(Çevrimiçi) www.emcdda.eu.int, 9 Nisan 2007.

²¹⁸Bkz.: "European Judicial Network", (Çevrimiçi) <http://ec.europa.eu/civiljustice/>, 6 Nisan 2007.

²¹⁹(Çevrimiçi) <http://europa.eu/scadplus/leg/en/lvb/l33055.htm>, 12 Nisan 2007.

²²⁰(Çevrimiçi) <http://eurojust.europa.eu/ejn.htm>, 12 Nisan 2007.

²²¹(Çevrimiçi) www.eurojust.eu.int, 13 Nisan 2007.

büro amirliğini, 29.10.2003 tarihli bakanlık oluru ile yine EGM İnterpol Dairesi Başkanlığı bünyesinde kalmak üzere Europol ve SİRENE Şube Müdürlüğü'ne dönüştürmüştür²²².

AB üyesi devletler, Europol ve Türkiye Cumhuriyeti arasında uluslararası suçların önlenmesi, ortaya çıkarılması, durdurulması ve araştırılmasında iş birliğini arttırmak amacıyla Europol ile Türkiye Cumhuriyeti adına Emniyet Genel Müdürlüğü 18.05.2004 tarihinde stratejik iş birliği anlaşması²²³ imzalamıştır. Bu anlaşma özellikle stratejik ve teknik bilgilerin alışverişini kapsarken, tanımlanabilir veya tanımlanan şahıslara ait bilgilerin iletilmesini içermemektedir. Bu iş birliği; ortak yarara yönelik stratejik ve teknik bilgi, mevzuat, yönetmelik, mesleki eserler ile kanun uygulayıcılarına ait materyal alışverişini, kanun uygulayıcılarının tecrübelerini içeren bilimsel organizasyonlar ile uygulamaya yönelik konferanslar, stajlar, karşılıklı danışma, seminerler ve eğitimi kapsamaktadır²²⁴. Ancak iş birliği seviyesinin operasyonel seviyeye gelebilmesi için çalışmalar devam etmektedir.

Europol, Schengen ve ileride AB bünyesinde kurulacak kolluk teşkilatları ile haberleşme, bilgi değişimi ve iş birliği için 11.02.2005 tarih ve 2005/8496 karar sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile İnterpol Dairesi Başkanlığı ismi İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmiştir²²⁵.

2.2. Sınır Aşan Suçla Mücadele Stratejilerine

Başlıca Yol Göstericiler

Sınır aşan suçlarla mücadelede ileriye dönük etkin stratejilerin oluşturulması, bu tür suçların global çapta ele alınarak ortaya çıkan son gelişmelerin ayrıntılı ve

²²²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.48-49.

²²³05.07.2004 tarihinde Bakanlar Kurulu'nca onaylanıp 2004/7577 Karar Sayısı ile 15.07.2004 tarih ve 25523 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

²²⁴(Çevrimiçi) <http://www.europol.europa.eu/legal/agreements/Agreements/17686.pdf>, 28 Nisan 2007.

²²⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.51-52.

doğru bir Şekilde analiz edilmesine bağlıdır. Birleşmiş Milletler, bu alanda analiz çalışmaları yürüterek elde ettiği sonuçları, devletlerin strateji belirlemeleri ve gereken önlemleri almalarında yardımcı olmak için değerlendirme raporları başlığı altında ilgili devletlere sunmaktadır. Dünyada olup biten son geliŐmelerden haberdar olarak sınır aşan suçlarla mücadelede ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeydeki yeni politikaları belirleyebilmek için BM, AGİT ve diğer başlıca uluslararası örgüt ve kurumların yayınlamış olduğu raporlar büyük önem taŐımaktadır.

2.2.1. Uluslararası Kuruluşlar ve Devletler Tarafından Yayımlanan Global Suç Değerlendirme Raporları

Suçla mücadele yöntemleri belirleyen ve uluslararası iş birliğinin arttırılması için tespitler yapan başlıca uluslararası kuruluş ve devlet raporları Őunlardır:

2.2.1.1. Uluslararası Kuruluş Raporları

2.2.1.1.1. BM Uyuşturucu ve Suç nleme Ofisi (UNODC-Office On Drugs and Crime) Raporları

Sınır aşan suçlar ve uyuşturucu suçlarına karşı yürütülen mücadeleye öncülük etmek amacıyla 1997 yılında Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç nleme Ofisi (UNODC) kurulmuştur. Farklı devletlerin vatandaŐlarından oluşan yaklaşık 350 görevliyle çalışmalarını yürüten ve merkezi Viyana’da bulunan UNODC’un 22 bölge ofisi vardır. UNODC; stratejik bilgi temelinde operasyonlar belirlemek, uluslararası dayanıŐmaya katkı sağlayan kurumları desteklemek ve ortak dayanıŐma gücünü harekete geçirecek kaynaklar oluŐturmak için faaliyet gstermektedir²²⁶. Global Yasa dışı Uyuşturucu Trendleri 2003 Raporu²²⁷, Myanmar Afyon Değerlendirmesi 2003²²⁸

²²⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaaklık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.188.

²²⁷(evrimii) http://www.unodc.org/unodc/en/global_illicit_drug_trends.html, 19 Mayıs 2007.

²²⁸(evrimii) http://www.unodc.org/pdf/publications/myanmar_opium_survey_2003.pdf, 19 Mayıs 2007.

ve Laos Afyon Değerlendirmesi 2003²²⁹ Raporları, Global Ecstasy ve Amfetamin Maddeleri Gözden Geçirme 2003 Raporu²³⁰ ve Afganistan Afyon Değerlendirme 2003 Raporu²³¹ UNODC raporlarındandır.

2.2.1.1.2. BM Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Denetim Kurulu (INCB-International Narcotic Control Board) Raporları

Merkezi Viyana'da bulunan Uluslararası Uyuşturucu Maddeler Denetim Kurulu (INCB) 1968 yılında kurulmuştur. Kurul, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi tarafından seçilen 13 üyeden oluşmaktadır. Dünya genelinde yasal ve yasa dışı yollardan üretilerek kullanıma giren tüm uyuşturucu ve psikotrop maddelerin yasal düzeyde arz ve talebi ile kaçakçılığının önlenmesine ilişkin olarak 1961, 1971 ve 1988 tarihli BM sözleşme ve protokollerinin uygulanmasını sağlamakla görevlidir²³².

INCB, yürüttüğü çalışmaların sonuçlarını yıllık bir raporla Birleşmiş Milletlerin yetkili organlarına ve dünya kamuoyuna sunmaktadır. INCB; bu raporlarla, uyuşturucu kontrol anlaşmalarının amaçlarını tehlikeye düşürebilecek mevcut durumları ve yapılan anlaşmalar çerçevesinde devletlerce kurulan kontrol mekanizmalarının anlaşmalara uygun olup olmadığını tespit ederek hükümetlere bildirmekte ve bunun yanı sıra ulusal ve uluslararası düzeydeki gelişmeler hakkında da öneri ve tavsiyelerde bulunmaktadır²³³. Yasa dışı uyuşturucu ve ekonomik kalkınma içerikli INCB 2002 Raporu²³⁴, psikotrop ve uyuşturucu maddelerin

²²⁹(Çevrimiçi) http://www.unodc.org/pdf/publications/lao_opium_survey_2003.pdf, 19 Mayıs 2007.

²³⁰(Çevrimiçi) http://www.unodc.org/pdf/publications/report_ats_2003.09.23_1.html, 19 Mayıs 2007.

²³¹(Çevrimiçi) http://www.unodc.org/pdf/afg/afghanistan_opium_survey_2003.pdf, 19 Mayıs 2007.

²³²Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.incb.org/>, 19 Mayıs 2007 ve T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.190.

²³³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s. 190–191.

²³⁴Bkz.: (Çevrimiçi) http://www.incb.org/e/ind_ar.html, 19 Mayıs 2007.

üretiminde kullanılan kimyasal ve ara maddelerin kontrolü üzerine yoğunlaşan INCB Teknik Değerlendirme Raporu²³⁵ örnek raporlardır.

2.2.1.1.3. Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı–AGİT (OSCE-The Organization for Security and Co-operation in Europe) Raporları

Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı adı altında 1970’li yılların başında; Avrupa’da güvenliğin ve istikrarın sağlanması ve katılan devletler arasında bu amaca yönelik iş birliğinin geliştirilmesi düşüncesiyle Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Teşkilatı (AGİT) kurulmuştur²³⁶.

Merkezi Viyana’da bulunan AGİT, Türkiye’nin de içinde yer aldığı 56 katılımcı devletle, Avrasya-Atlantik coğrafyasındaki en geniş bölgesel güvenlik örgütü olma özelliğini taşımaktadır²³⁷. AGİT, bu coğrafyada; demokrasinin ve istikrarın sağlanması, barışın korunması, çatışmaların önlenmesi ve sınır aşan suçlarla mücadele edilmesi gibi alanlarda çalışmalar yürütmektedir. AGİT, ABD’de gerçekleştirilen 11 Eylül saldırılarını takiben; terörizm, örgütlü suç, silah, uyuşturucu ve insan kaçakçılığı gibi ulusal güvenliği tehdit eden suçlarla mücadeleyi de içerecek şekilde faaliyet alanını genişletmiştir²³⁸.

Güneydoğu Avrupa’da yasaların uygulanmasında etkisiz kalınması ve mağdurların haklarının korunmamasından dolayı insan kaçakçılığının artmasına rağmen kaçakçılık kurbanı olduğu tespit edilerek yardım edilen insan sayısında düşüş olduğu, AGİT’in Güneydoğu Avrupa’da İnsan Ticareti 2003 Raporu’nda ayrıntılı olarak ele alınmıştır²³⁹.

²³⁵Bkz.: (Çevrimiçi) http://www.incb.org/e/ind_tr.html, 19 Mayıs 2007.

²³⁶(Çevrimiçi) <http://www.osce.org/item/24112.html>, 24 Mayıs 2007.

²³⁷(Çevrimiçi) <http://www.osce.org/>, 24 Mayıs 2007.

²³⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.191–193.

²³⁹(Çevrimiçi) <http://www.osce.org/publications/index.php?lsi=true&limit=50&pos=250>, 24 Mayıs 2007.

2.2.1.1.4. Avrupa Polis Teşkilatı (Europol) Raporları

Europol'ün genel amacı, AB üyesi devletlerin suç örgütleriyle mücadele kapsamında düzenledikleri yasaların uygulanmasına yönelik çabalarına katkı sağlamaktır. Avrupa Birliği Organize Suç 2003 Raporu'nda²⁴⁰; organize suçların özellikle yasa dışı göç, insan ve uyuşturucu madde kaçakçılığı gibi alanlarda faaliyet gösterdiği ve bu suçların AB'nin genişleme sürecinde göz ardı edilmemesi gereken bir husus olduğu üzerinde durulmuştur²⁴¹.

Organize Suç Tehdit Değerlendirme 2006 Raporu (OCTA-Organised Crime Threat Assessment); Europol, Avrupa kurumları ve üye devletlerin organize suçla karşı şimdiye kadar uyguladıkları ve gelecekte uygulayacakları yeni yaklaşımlara işaret ederek suçla mücadele eden birimler arasında bağ oluşturup AB'nin, organize suçla mücadelede tamamlayıcı önlemler almasını amaçlar niteliktedir²⁴². Kısaca bu rapor, AB'nin organize suçla mücadelede genel olarak uyuşturucu ve insan kaçakçılığı, yasa dışı göç, dolandırıcılık, euro sahteciliği, nitelikli hırsızlık, ürün sahteciliği ve kara para aklama suçlarına odaklanması gerektiğini belirtmiştir²⁴³.

2.2.1.1.5. Interpol Raporları

Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı Interpol'ün hazırlamış olduğu yıllık raporlardır. Ayrıca “gerçek belgeler” başlığı altında dünya genelinde işlenen birçok suç ile ilgili olarak önemli tespitler ve analizler içeren bilgiler yayınlanmaktadır²⁴⁴.

²⁴⁰Raporda; 30000 üyesi ile 3000 civarında organize suç örgütünün Avrupa'da faaliyette bulunduğu ve bu sayının 40000 üyeli 4000 örgüte kadar ulaşacağı belirtilmektedir. Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.europol.eu.int/publications/EUOrganisedCrimeSitRep/EUOrganisedCrimeSitrep>, 29 Nisan 2007.

²⁴¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.193-194.

²⁴²OCTA 2006 raporuna Europol Başkanı Max P. Ratzel'in önsözü, bkz.: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Interpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.87-89.

²⁴³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Interpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006, s.164.

²⁴⁴(Çevrimiçi) <http://www.interpol.int/Public/Icipo/Publications/default.asp>, 26 Ocak 2007.

2.2.1.2. Bazı Devletlerin Yayınladığı Raporlar

2.2.1.2.1. Birleşik Krallık Raporları

Uyuşturucu madde ve diğer ağır suçlara karşı istihbarat alanında çalışmalarını sürdüren Birleşik Krallık Ulusal Suç İstihbarat Servisi'nin (NCIS) yayınlamış olduğu raporlardır. Organize Suç Tehdit Değerlendirmesi 2003 Raporu'nda²⁴⁵; diğer suç örgütlerinin yanı sıra Batı Hint Adalı ve Türk suç örgütlerinin kokain, eroin ve crack kaçakçılığı başta olmak üzere birçok suçu, genellikle baskı ve şiddet yöntemleri kullanarak gerçekleştirdiği belirtilmektedir. Ayrıca raporda; 2002 yılında Türk yetkililerce ele geçirilen yaklaşık 27 ton asetik anhidrit maddesi ile ilgili değerlendirmeden yola çıkılarak, asetik anhidrit kaçakçılığının esasen Doğu Avrupa'dan yapıldığına dikkat çekilmiştir. İngiltere'deki eroin arz hacminin büyük bir kısmını sağlayan etnik Türk suç örgütlerinin aynı zamanda silah kaçakçılığını da organize edebilecek imkânlarla sahip olduğu belirtilmiştir²⁴⁶.

İngiliz organize suçla mücadele birimlerinin tek çatı altında toplanmasıyla kurulan Ciddi Organize Suç Ajansı (SOCA-Serious Organised Crime Agency), 3 Nisan 2006 tarihinde Başbakan Tony Blair'ın da katıldığı bir toplantıyla tanıtılmıştır. SOCA; Ulusal Suç Birimi (NCS-National Crime Squad) ve Ulusal Suç İstihbarat Servisi'ni (NCIS-National Criminal Intelligence Service) bünyesine katmıştır. Ayrıca bu birim, İngiliz Gelir ve Gümrük İdaresi'nin (HMRC-Her Majesty's Revenue and Customs) uyuşturucu ve Birleşik Krallık Göçmenlik Servisi'nin (UKIS-United Kingdom Immigration Service) de insan kaçakçılığı suçlarıyla mücadeledeki yetki ve görevlerini bünyesinde toplamıştır²⁴⁷.

²⁴⁵(Çevrimiçi) <http://www.ncis.co.uk/ukta/2003/default.asp>, 10 Ocak 2005.

²⁴⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.195-196.

²⁴⁷www.nationalcrimesquad.police.uk=www.ncis.gov.uk=www.soca.gov.uk, 29 Mayıs 2007.

İçişleri Bakanlığı (The Home Office²⁴⁸) tarafından görevlendirilen 11 üyeli bir kurul tarafından idare edilen SOCA'ya, İngiliz İç Haber Alma Örgütü MI5 eski Başkanı (Director-general) Sir Stephen Lander başkan olarak atanmış, eski NCS Genel Direktörü Bill Hughes ise SOCA Genel Direktörlüğü görevine getirilmiştir. SOCA, bünyesine kattığı NCIS ve NCS'nin toplam 230 milyon İngiliz sterlini bütçesine karşılık, SOCA'nın 2006 yılı bütçesi toplam 400 milyon İngiliz sterlinidir. SOCA, özellikle uyuşturucu ve insan kaçakçılığı suçlarıyla mücadeleye ağırlık vererek yerini aldığı birimlerden daha yüksek oranda istihbarat faaliyetleri üzerine yoğunlaşmayı hedeflemektedir. SOCA, operasyonel gücünü; uyuşturucu kaçakçılığı %40, organize insan kaçakçılığı %25, bireysel ve özel sektör yolsuzluğu %10, diğer organize suçlar %15 ve diğer kanun uygulayıcı birimlere destek sağlamak için %10 şeklindeki oranlarla paylaşmıştır. SOCA, geniş bir iletişim ağı kurarak 120 SOCA uzmanı dâhil 4300 personelle İngiltere'nin tamamında ve dünyanın 40 ülkesinde²⁴⁹ faaliyet yürütmektedir²⁵⁰.

2.2.1.2.2. Amerika Birleşik Devletleri Raporları

ABD'nin hazırlamış olduğu uyuşturucu ve insan kaçakçılığına ilişkin raporlardır. ABD Dışişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan Uluslararası Narkotik Kontrol Stratejisi 2002 Raporu'nda²⁵¹ uyuşturucu ile mücadele konusunda "Türk güçleri, kaçakçılıkla mücadelede Avrupa ve ABD kuruluşlarıyla yakın iş birliği kurmaktadır..." ifadeleri yer almakla birlikte Türkiye üzerinden ABD'ye gönderilen afyon ve eroin miktarında artış olduğu da ifade edilmiştir. İnsan Ticareti 2002 Raporu'nda²⁵² ise insan ticareti konusunda 116 devlet değerlendirilmiştir. Bu

²⁴⁸İngiltere'de altı müsteşardan oluşan teşkilatıyla polis, ulusal güvenlik, adalet sistemi ve göçten sorumlu en geniş teşkilatlı bakanlıktır, bkz.: (Çevrimiçi) www.homeoffice.gov.uk, 29 Mayıs 2007.

²⁴⁹Ülkelerin bilgisi verilmemektedir. Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.soca.gov.uk/faqs/index.html>, 29 Mayıs 2007.

²⁵⁰(Çevrimiçi) <http://www.guardian.co.uk/crime/article/0,1144353,00.html>, 4 Haziran 2007.

²⁵¹(Çevrimiçi) <http://www.state.gov/g/inl/rls/nrcrpt/2002/html>, 4 Haziran 2007.

²⁵²(Çevrimiçi) <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2003>, 4 Haziran 2007.

değerlendirmede Türkiye, insan ticaretinin engellenmesinde gerekli asgari standartları yerine getirmeyen devletler grubunda gösterilmiştir²⁵³.

2.2.1.2.3. Almanya Federal Cumhuriyeti Raporları

Almanya Federal Kriminal Dairesi (BKA) tarafından organize suçlara ilişkin değerlendirmeleri içeren ve 1991 yılından bu yana her yıl yayınlanmakta olan raporlardır. Almanya Organize Suç 2002 Raporu'nda²⁵⁴, Almanya'daki eroin kaçakçılığında, kara para aklamada da önemli bir role sahip olan Türk suç örgütlerinin söz sahibi olduğu belirtilmiştir²⁵⁵.

2.2.2. Uluslararası Komisyonlar

2.2.2.1. Uyuşturucu Maddeler Komisyonu

(CND-Commission on Narcotic Drugs)

Uyuşturucu Maddeler Komisyonu, Birleşmiş Milletlere bağlı olan Ekonomik ve Sosyal Konsey'in 16 Şubat 1946 tarihli kararıyla, uyuşturucu maddelerle ilgili sorunların çözümüne yönelik politikalar üreten bir merkez organı olarak kurulmuştur²⁵⁶.

Komisyon, uluslararası uyuşturucu kontrol sistemini güçlendirerek global uyuşturucu sorunuyla daha etkin bir şekilde mücadele etmek için çeşitli analizler yapmaktadır. Ayrıca, bu komisyonun Yakın ve Orta Doğu yasa dışı uyuşturucu trafiği ve uyuşturucu madde kaçakçılığıyla mücadele eden ulusal kuruluş bölüm başkanları (HONLEA-Heads of National Law Enforcement Agencies) alt komisyonu

²⁵³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.197-199.

²⁵⁴(Çevrimiçi) http://www.bka.de/lagbriche/ok_lage_2002_kurzfassung_englisch.pdf, 4 Haziran 2007.

²⁵⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.199-200.

²⁵⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.199.

olmak üzere iki alt kuruluşu bulunmaktadır. HONLEA; global uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile bunların imalinde kullanılan kimyasalların kaçakçılığına karşı önlemler almak, yürütülen mücadelede yeni yöntemler belirlemek ve ulusal kanun uygulayıcısı birimlerin başkanları arasındaki iş birliğini arttırmak amacıyla 1988 yılında kurulmuştur²⁵⁷.

2.2.2.2. Mali Eylem Görev Grubu (FATF-Financial Action Task Force)

Kara paranın aklanmasına karşı yürütülen mücadelede yeni politikalar geliştirmek ve bu mücadeleyi özendirmek amacıyla G-7²⁵⁸ ülkeleri tarafından 1989 yılında, OECD²⁵⁹ bünyesinde Mali Eylem Görev Gücü(FATF) kurulmuştur. FATF'a, şu anda aralarında Türkiye'nin de bulunduğu toplam 34 devlet üyedir²⁶⁰. FATF, bu mücadelenin temelini oluşturan kara paranın aklanması ile mücadele için 40 tavsiye kararı yayınlamıştır²⁶¹.

2.2.2.3. BM Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Programı (UNDCP-United Nations International Drug Control Programme)

BM Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Programı, yasa dışı uyuşturucuyla mücadelede uluslararası faaliyetlerden sorumlu tek kuruluş olarak 21 Aralık 1990 tarihinde BM genel kurul kararıyla kurulmuştur. UNDCP, uyuşturucu kullanımının

²⁵⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.200. Ayrıca bkz.: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2002, s.111.

²⁵⁸Gelişmiş 7 devlet; ABD, Japonya, Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya ve Kanada.

²⁵⁹Organization for Economic Cooperation and Development, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
²⁶⁰(Çevrimiçi) Bkz.: <http://www.fatf-gafi.org/>, 5 haziran 2007.

²⁶¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2002, s.112.

kontrolünde dünya çapında bir bilgi ve uzmanlık merkezi olarak 1991 yılında faaliyetlerine başlamıştır²⁶².

2.2.2.4. Ekonomik İş Birliği Teşkilatı (ECO-Economic Cooperation Organization)

Ekonomik İş Birliği Teşkilatı(ECO); Türkiye, İran ve Pakistan arasında bölgesel iş birliğini geliştirmek amacıyla 1964 yılında kurulmuştur. 1992 yılında ECO'ya; Afganistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan da katılmış ve KKTC de gözlemci statüsünü almıştır²⁶³.

Ekonomik İş Birliği Teşkilatı ile BM Uluslararası Uyuşturucu Kontrol Programı (UNDCP) arasında 1998 yılında yapılan bir anlaşmayla, ECO bünyesinde; uyuşturucu ile mücadele çalışmalarında bulunmak üzere “Uyuşturucu Kontrol Koordinasyon Birimi” (Drug Control Coordination Unit) kurulmuştur²⁶⁴.

2.2.2.5. Avrupa Komisyonu Pompidou Grubu

2.2.2.5.1. Bakanlar Konferansı

Avrupa Konseyi, 1971 yılında Pompidou Grubu'nu²⁶⁵ oluşturarak; üye devletler arasında mevzuat uyumunun sağlanmasına yönelik hukuki çalışmaların yapılmasını, kanun uygulayıcı birimler arasında iş birliğinin artırılmasını,

²⁶²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2002, s.112.

²⁶³(Çevrimiçi) <http://www.ecosecretariat.org/>, 7 Haziran 2007.

²⁶⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2002, s.112.

²⁶⁵Grup Fransız Cumhurbaşkanı Georges Pompidou'nun (Rothschild Bankası'nın genel müdürlüğünü, üç dönem Fransa Cumhuriyeti Başbakanlığı ve 1969–1974 yılları arasında da Fransa Cumhurbaşkanlığı yapmıştır) teklifi ile 1971'de kurulduğu için Pompidou Grubu adını almıştır. Bkz.: (Çevrimiçi) http://www.coe.int/t/dg3/pompidou/AboutUs/Introduction_en.asp, 7 Haziran 2007.

uyuşturucu madde kullanımı ve ticaretiyle ilgili sorunların çok yönlü olarak incelenmesini amaçlamıştır²⁶⁶.

Pompidou Grubu'nun başlıca görevleri, uyuşturucu madde kullanımı ve ticaretiyle ilgili konularda politika yapan yetkililerle kanun uygulayıcı birimler arasındaki bilgi ve tecrübe değişimini sağlayarak Avrupa'da bu konuyla ilgili bilgi toplama sistemlerini geliştirmek ve problemleri gözlemleyerek çözüm üretmek şeklinde sıralanmıştır²⁶⁷.

2.2.2.6. SECI Merkezi (South East Cooperation Initiative)

Dayton Antlaşması'nı²⁶⁸ takiben, Balkanlarda barış ve istikrarın yerleşmesine yardımcı olmak üzere; bölge ülkeleri arasındaki ilişkileri artırarak sorunları azaltma yönünde çalışmalar yapmak amacıyla Ocak 1997'de Güneydoğu Avrupa İşbirliği İnisiyatifi (SECI) kurulmuştur. 2000 yılında ise SECI Sınır Aşan Suçlarla Mücadele Bölgesel Merkezi faaliyete geçirilmiştir. Bu merkezin amacı, örgütlü suçların çeşitlenerek arttığı Güneydoğu Avrupa coğrafyasında, uyuşturucu madde kaçakçılığı başta olmak üzere insan ticareti ve terörizm gibi sınır aşan suçlarla mücadele eden üye devletlerin birimleri arasında etkin ve koordineli bir iş birliğinin gerçekleşmesini sağlamaktır²⁶⁹.

Europol, Interpol, İstikrar Paketi ve Dünya Gümrük Örgütü gibi uluslararası teşkilatlar tarafından çalışmaları yakından takip edilen SECI Merkezi, bölge dışından ülkelerin de iş birliği yapmak istediği bir teşkilat haline gelmiştir²⁷⁰.

²⁶⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.203. Ayrıca bkz.: **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yay. , 2002, s.111.

²⁶⁷Bkz.: http://www.coe.int/t/dg3/pompidou/AboutUs/Introduction_en.asp, 7 Haziran 2007.

²⁶⁸Zamanın Bosna Hersek Devlet Başkanı Aliya İzzetbegović, Sırbistan Devlet Başkanı Slobodan Miloseviç ve Hırvatistan Devlet Başkanı Eranjo Tudjman tarafından Kasım 1995'te ABD'nin Ohio Eyaletindeki Dayton kenti yakınlarında Bosna Savaşı'nı sona erdirmek için 14 Aralık 1995'te imzalanan antlaşmadır.

²⁶⁹Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.secicenter.org/>, 8 Haziran 2007.

²⁷⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s. 203–204 ile **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yay., 2002, s.113.

2.2.2.7. İstikrar Paktı (Stability Pact for South Eastern Europe)

AB ve bölge devletlerinin Dışişleri Bakanları tarafından, 10 Haziran 1999 tarihinde Almanya'nın Köln şehrinde düzenlenen toplantıda Kosova Krizi sonrasında Balkanlar'da kalıcı istikrarın sağlanması amacıyla İstikrar Paktı kurulması kararı alınmıştır. Bu karar, Saraybosna'da 29–30 Temmuz 1999 tarihlerinde AB ve bölge ülkeleri Devlet ve Hükümet Başkanları'nın katılımıyla düzenlenen toplantıda hayata geçirilmiştir. İstikrar Paktı ile bölgenin yeniden imarı ve kalkındırılması, refahının artırılması, bölgede demokrasinin geliştirilmesinin yanında güvenliğin sağlanması ve bölge ülkelerinin Avrupa-Atlantik kurumlarıyla bütünleşmeleri amaçlanmıştır²⁷¹.

İstikrar Paktı; bölge ülkeleri olarak Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Makedonya, Moldova, Romanya, Sırbistan-Karadağ, AB üyesi devletler ve Avrupa Komisyonu yer almaktadır. Ayrıca Kanada, Japonya, Norveç, Rusya, İsviçre, Türkiye ve ABD; uluslararası kuruluşlardan BM, AGİT, Avrupa Konseyi, BM Mülteciler Yüksek Komiserliği, NATO ve OECD; uluslararası finans kuruluşlarından Dünya Bankası, IMF, EBRD-EIB ve CEEB; bölgesel girişimlerden KEİ, CEI, SECI ve SEECP de paktın faaliyetlerine katılmaktadırlar²⁷².

Paktın amaçları doğrultusunda eş güdümü ve bilgi akışını sağlayacak bir bölge masası ile bunun alt birimleri olarak; demokratikleşme ve insan hakları, kalkınma ve iş birliği, ekonomik alanda yeniden imar ve güvenlik sorunları başlıklarıyla üç çalışma masası daha oluşturulmuştur. Güvenlik sorunları çalışma masasının da güvenlik ve savunma ile adalet ve içişleri çalışma alt masaları oluşturulmuştur. Aşağıda, Adalet ve İçişleri Çalışma Alt Masası ve İstikrar Paktının Örgütlü Suçlarla Mücadele Birimi'nden bahsedilecektir²⁷³.

²⁷¹Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.stabilitypact.org/>, 8 Haziran 2007.

²⁷²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s. 205–206.

²⁷³Bkz.: (Çevrimiçi) <http://www.stabilitypact.org/>, 8 Haziran 2007.

2.2.2.7.1. Adalet ve İçişleri Alt Çalışma Masası

Adalet ve İçişleri Alt Çalışma Masası'nın kurulmasındaki amaç, Örgütlü Suçlarla Mücadele Birimi (SPOC) ve Yolsuzlukla Mücadele Girişimi (SPAİ) gibi kuruluşların görev alanlarıyla ilgili olarak bölge ülkelerince üstlenilmiş olan faaliyetlerin arttırılması, insan kaçakçılığıyla mücadeleye önem verilmesi, polis ve sınır polisi teşkilatları arasındaki bölgesel iş birliğinin arttırılmasının sağlanmasıdır²⁷⁴.

2.2.2.7.2. İstikrar Paketi Örgütlü Suçlarla Mücadele Birimi (SPOC-Stability Pact Initiative on Fight against Organised Crime)

Örgütlü Suçlarla Mücadele Girişimi (SPOC), Güneydoğu Avrupa'da kaçakçılık ve örgütlü suçlarla mücadeledeki bölgesel kapasiteyi Avrupa ve uluslararası standartlara uygun hale getirmek amacıyla 2003 yılında kurulmuştur. SPOC; bölgedeki örgütlü suçlarla mücadele kapsamında oluşturulan stratejilerin, politikaların ve kanunların uygulanması, koordinasyon mekanizmalarının geliştirilmesi, uluslararası ve bölgesel iş birliğinin arttırılması gibi konular üzerinde durmaktadır. SPOC, aynı zamanda hukuki reform programları ile polis ve sınır polisi eğitim programlarına da katılmaktadır²⁷⁵.

2.2.2.8. Almanya Polis Eğitim Enstitüsü

(PFI-Deutschland Polizei Fortbildungs Institut)

Almanya Polis Eğitim Enstitüsü (PFI), 1993 yılında kurulmuştur. PFI (Polizei Fortbildungs Institut), sınır aşan örgütlü suçlarla mücadele eden görevlilerin birbirlerini daha yakından tanımaları ve bilgi alışverişinin arttırılması için eğitim

²⁷⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.205-206.

²⁷⁵(Çevrimiçi) <http://www.stabilitypact.org/org-crime/default.asp>, 8 Haziran 2007.

seminerleri düzenlemektedir. PFI, bu seminerlerle uluslararası iş birliğini daha etkin hale getirerek operasyonel faaliyetlere zemin hazırlamayı amaçlamaktadır²⁷⁶.

2.2.2.9. Güvenlik İş Birliği Metinleri

Türkiye, dünyada huzur ve istikrarın sağlanması için çaba gösteren uluslararası kuruluşların çoğunun üyesi olup bu kuruluşların faaliyetlerine de aktif olarak katılmaktadır. Bunun yanında devletlerle anlaşmalar imzalayarak, devletlerin kanun uygulayıcı birimleri ile iş birliğini arttırmaya gayret etmektedir. Devletlerin yetkili makamları tarafından imzalanan güvenlik iş birliği metinleri (anlaşma, protokol, mutabakat zaptı, ortak deklarasyon veya toplantı tutanağı) çerçevesinde; eğitim, araştırma ve geliştirme, belge ve bilgi alışverişi, operasyon gibi faaliyetler uluslararası düzeyde polis iş birliğiyle yasal bir zeminde yürütülmektedir²⁷⁷.

Türkiye; uyuşturucu ve psikotrop madde, silah ve insan kaçakçılığı, kara para ve terör suçlarıyla mücadelede etkili sonuçlar alabilmek için değişik kapsamlarda olmak üzere bugüne kadar altmıştan fazla devlet ile güvenlik iş birliği metni imzalamıştır²⁷⁸.

Devletler, iş birliğinin daha sağlam ve hızlı şekilde devam ettirilmesi düşüncesiyle irtibat görevlileri atama yoluna gitmişlerdir. Bu irtibat görevlileri; suçlarla mücadelede bürokrasiyi olabildiğince asgari seviyeye indirerek hızlı ve doğrudan bilgi alışverişini sağlamak, bununla birlikte eksik veya yanlış bilgilendirmeyi önlemek açısından son derece önemlidir²⁷⁹.

²⁷⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.206.

²⁷⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.153–154.

²⁷⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2002 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2003, s. 145–146.

²⁷⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Turkish Drug Report 2005**, Ankara, y.y., 2006, s.115–116.

2.2.3. Birleşmiş Milletler Geniş Katımlı Sözleşmeleri

Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi, dünyanın çeşitli ülkelerinde örgütlenen ve dünya çapında suç işleyen örgütlere yönelik müdahale amacıyla Birleşmiş Milletler Teşkilatı tarafından düzenlenmiştir. Bu sözleşmeye ek olarak kara, deniz ve hava yoluyla yapılan göçmen kaçakçılığının ve insan ticaretinin önlenmesine, durdurulmasına ve suçluların cezalandırılmasına ilişkin protokoller hazırlanmıştır. Bu protokoller, Türkiye tarafından da kabul edilip imzalanarak Türk Hukuku'na dâhil edilmiştir²⁸⁰. Aynı zamanda sınır aşan suç örgütlerinin gelir kaynaklarının önüne geçilmesi için 10 Aralık 2003 tarihinde hazırlanan BM Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi de Türkiye tarafından kabul edilmiştir.

2.2.4. AB'nin Adalet ve İçişlerinde İş Birliği Politikaları ve Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Uyum Süreci Eşleştirme Projeleri

Avrupa ülkelerinin birleşmesi ideali Fransız yazar Victor Hugo'nun 1849 yılında ileri sürdüğü tarihi söylemlere kadar dayanmaktadır. Dünya savaşlarının meydana getirdiği yıkımlar sonrasında başlayan barışçıl ve insancıl yaklaşımlar süreci, 1951 Paris ve 1957 Roma Anlaşmaları ile ekonomik birlikteliği getirmiştir. Sonrasında imzalanan Maastricht Anlaşması ile de siyasi birleşmeye yönelik ilk adımlar atılmıştır. Özellikle ekonomik olarak güç kazanmak ve AB standartlarını yakalayabilmek için AB'ye üye olmak artık bölgedeki devletlerin çoğunun hedefi haline gelmiştir²⁸¹.

AB genişleme süreci; aynı zamanda aday olmak isteyen her devletin bazı suçlara bakış açısının, yargı sistemlerinin işleyişinin, kanun uygulayıcılarının sayısının ve niteliğinin farklı özellikler göstermesinden dolayı suç örgütlerinin yeni

²⁸⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, **Sınır Aşan Örgütlü Suçlar ve Türkiye**, Ankara, EGM Basımevi, 2003, s.17.

²⁸¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.47-52.

faaliyet alanları oluşturmaya zemin hazırlamaktadır. AB, bu nedenle birliğe katılmak isteyen aday devletler için ayrıntılı çalışmalar yapmaktadır.

Maastricht Anlaşması'nda; 3. sütun²⁸², “Adalet ve İçişlerinde İş Birliği” konusu olarak düzenlenmiştir. Böylece uluslararası suçların önlenmesi çalışmaları hızlandırılmış ve Europol (Avrupa Polis Teşkilatı) de tarif edilmiştir. Adalet ve İçişleri politikaları; göç ve sığınma, uluslararası suçlar, Europol, Schengen ve polis müktesebatı ile geliştirilmiş adli iş birliği başlıkları altında sıralanabilir²⁸³.

“Adalet ve İçişlerinde İş Birliği”²⁸⁴ ile AB'nin hızlı bir şekilde güvenlik, adalet ve özgürlük alanı haline getirilmesi amaçlanmaktadır²⁸⁵. “Avrupa Adli Sahası” oluşturularak kişilerin üye devletlerde farklı muamele görmelerinin önüne geçilmesi için, AB politikalar üretmektedir²⁸⁶.

AB üyesi devletlerin vatandaşlarının “serbest dolaşımının temini” için; sığınma ve göç, dış sınırlardan geçişlerin kontrolü, vize politikası ve uygulamaları gibi konularda Türk mevzuatı ve idari yapılanmasının AB müktesebatına uyumlu hale getirmesi Türkiye'den beklenmektedir. “Güvenlik İş Birliği” çerçevesinde ise polis ve adli iş birliği, örgütlü suçlar, insan kaçakçılığı ile mücadele, rüşvet, yolsuzluk ve kara para aklama, yasa dışı uyuşturucu madde kullanımı, üretimi ve ticareti ile gümrük iş birliği konularında uyum çalışmaları önem kazanmaktadır²⁸⁷.

Türkiye Cumhuriyeti'nin AB'ye tam üyeliğe adaylığının, 1999 yılında Helsinki Zirvesi ile teyidi sonrasında Katılım Ortaklığı Belgesi ve buna bağlı olarak

²⁸²AB, farklı karar alma yöntemlerine sahip üç ana kategorinin her birini “sütun” olarak adlandırmıştır, bkz.: Juliet Lodge/Mustafa Bayburtlu, **Avrupa Birliği'nin Adalet ve İçişleri Alanındaki Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2002, s.9.

²⁸³Ayrıntılı bilgi için bkz.: Juliet Lodge/Mustafa Bayburtlu, **Avrupa Birliği'nin Adalet ve İçişleri Alanındaki Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2002, s. 21-47.

²⁸⁴Ayrıntılı bilgi için bkz.: (Çevrimiçi) http://ec.europa.eu/justice_home/index.htm ve http://ec.europa.eu/justice_home/fsj/enlargement/turkey/fsj_enlarge_turkey_en.htm, 11 Şubat 2007.

²⁸⁵Bkz.: (Çevrimiçi) http://europa.eu/pol/justice/index_en.htm, 11 Şubat 2007.

²⁸⁶(Çevrimiçi)http://www.avrupa.info.tr/Bir_Bakista_AB/AB_Ne_Yapar,Ab_Ne_Yapar.html?pageindex=1, 29 Aralık 2007.

²⁸⁷Bkz.: Juliet Lodge/Mustafa Bayburtlu, **Avrupa Birliği'nin Adalet ve İçişleri Alanındaki Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2002, s.56-126. Ayrıntılı bilgi için bkz.: http://europa.eu/pol/justice/index_en.htm ve http://ec.europa.eu/dgs/justice_home/index_en.htm, 11 Şubat 2007.

Ulusal Program hazırlanmıştır. Ulusal Program'da; iltica, dış sınırlar, göç, örgütlü suçlar, sahtecilik ve yolsuzluk, polis iş birliği, gümrük iş birliği, hukuki ve cezai konularda adli iş birliği, yasa dışı uyuşturucu ticareti, insan haklarına ilişkin konular, bu konularla ilgili lisans eğitim programlarını destekleme ve Schengen müktesebatına uyum taahhüdü gibi konular yer almıştır. Bu başlıklar altında müktesebata uyum için yapılacak çalışmalar, imzalanacak metinler ve gerçekleştirilecek kanuni düzenlemeler; “aday devletlerin katılmak zorunda oldukları sözleşmeler, ortak eylem (Joint Action) ve ortak tutum (Joint Position) metinleri, Avrupa Birliği'nin diğer belgeleri ve diğer sözleşmeleri” alt başlıklarıyla ayrıntılı olarak açıklanmıştır²⁸⁸.

Katılım sürecinde her bakanlık, kendi sorumluluk alanı açısından Türk mevzuatının AB müktesebatıyla uyumlu hale getirilmesinden sorumludur. Adalet ve içişleri alanında başlıca sorumlu kuruluşlar; Adalet, İçişleri, Dışişleri ve Maliye Bakanlıkları ile Gümrük Müsteşarlığı'dır. Nihai hedef ise katılım öncesi dönemde benimsenmesi gereken AB müktesebatının üstlenilerek uygulanmasıdır. Mesela polis iş birliğinde; suçların önlenmesi, ortaya çıkarılması ve soruşturulması bağlamında üye devletlerin polis, jandarma, gümrük ve diğer kanun uygulayıcı özel birimleriyle eylemsel iş birliğinin artırılması, Schengen Bilgi Sistemi (Schengen Information System-SIS) ve Europol'e tam katılım amacıyla veri işleme ve kişisel verilerin korunması alanındaki AB müktesebatının benimsenmesi çalışmaları başlatılmıştır²⁸⁹.

AB uyum çalışmaları sürecinde; uzman personel değişimi, eğitimi, geçici görevlendirilmesi, teçhizat kullanımı, örgütlü suçlarla ilgili özel soruşturma yöntemleri belirleme, delil toplamanın kolaylaştırılıp geliştirilmesi ve adli tıp konularında uluslararası iş birliği geliştirilmektedir. İlgili kamu kurum ve kuruluşlar arasındaki eş güdümlü ve iş birliğinin yanı sıra kolluk kuvvetlerinin delillerin toplanmasındaki yetkilerinin artırılması yönünde çalışmalar yapılmaktadır. Bu doğrultuda olay yeri inceleme birimlerinin ülke çapında yaygınlaştırılması

²⁸⁸Bkz.: <http://www.dpt.gov.tr/abigm/tabii/uprog/uprog.htm>, 2 Mayıs 2007. Adalet ve İçişleri konusunda Türkiye'nin taahhütleri için bkz.: “AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Program'ı”, TCRG (Resmi Gazete), 24 Mart 2001, sayı 24352 (mükerrer), s.370-397.

²⁸⁹Bkz.: <http://www.dpt.gov.tr/abigm/tabii/uprog/uprog.htm>, 2 Mayıs 2007.

çalışmaları sürdürülerek bunun için gerekli teknik cihaz, donanım ve eğitilmiş personel ihtiyacı imkânlar dâhilinde karşılanmaktadır²⁹⁰.

Polis ve Jandarma Kriminal Laboratuvarları'nın modernizasyonuna devam edilerek, özellikle Ankara dışındaki illerde Kriminal Polis Laboratuvarları'nın sayısının artırılmasına çalışılmakta ve olay yeri inceleme birimlerinin kuruluş çalışmalarına da hız verilmektedir. Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı), Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Gümrük Müsteşarlığı, Devlet Personel Başkanlığı, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ve Bankalararası Kart Merkezi bu taahhütleri yerine getirmekle sorumlu kurum ve kuruluşlardır²⁹¹.

Gümrük iş birliğinde, öncelikle gümrük denetim işlemlerinin ortak yapılmasını mümkün kılacak gerekli yasal çerçeve tamamlanarak bilgi teknolojisinin geniş çaplı ve yasal bir şekilde kullanılması için alt yapı oluşturulacaktır. Gümrük Müsteşarlığı sorumluluğu altında, Gümrük İdaresinin gümrük kaçakçılığı ve yasa dışı uyuşturucu trafiğiyle mücadele kapasitesi geliştirilecektir²⁹².

Türkiye'nin AB'ye adaylık statüsünün teyit edildiği Aralık 1999 tarihi itibarıyla, Türkiye-AB ilişkilerinde önemli bir sürecin kapısı aralanarak bu süreç doğrultusunda Kopenhag Kriterleri'nin²⁹³ tamamlanması yönündeki çalışmalara hız verilmiştir. AB'ye tam üyelik sürecindeki aday devletlerin, müktesebatı daha kolay uygulamalarını sağlamak üzere idari ve adli kapasitelerini güçlendirmeleri için AB'nin ilgili kurumları tarafından bazı programlar oluşturulmuştur.

²⁹⁰Bkz.: Juliet Lodge/Mustafa Bayburtlu, **Avrupa Birliği'nin Adalet ve İçişleri Alanındaki Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2002, s.90-96, 101-105.

²⁹¹Bkz.: Juliet Lodge/Mustafa Bayburtlu, **Avrupa Birliği'nin Adalet ve İçişleri Alanındaki Müktesebatı ve Türkiye'nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2002, s.92-95.

²⁹²AB Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Program'ı <http://www.dpt.gov.tr/abigm/tabii/uprog/uprog.htm>, 2 Mayıs 2007.

²⁹³Birliğe aday devletler için "tam demokrasi, Avrupa rekabetine dayanıklılık ve AB mevzuatına uyum" içerikli ve "olmazsa olmaz" koşulu ile Avrupa Birliği'nin Haziran 1993'deki Kopenhag Zirvesi'nde belirlediği kriterlerdir.

Aday ülkelerin; insan kaynakları, yönetsel yetenekler ve yapılanma açısından AB üyesi ülkelerle aynı standartlarda modern ve etkili bir yönetim geliştirebilmelerine yardımcı olmak üzere Mayıs 1998'den bu yana Twinning (Eşleştirme) programları uygulanmaktadır. Twinning (Eşleştirme) sürecinde; AB'ye üye devletlerin memurları, deneyimleri aktarmak için aday devletlerin kurumlarında uzun süreli olarak görevlendirilir. Twinning sürecinde geliştirilen projelerin, "Giriş İş Birliği" (Accession Partnership-APS) kapsamındaki AB müktesebatının önceliklerinden olmasına önem verilmekte ve projede eş seçilen AB üyesi devletle birlikte önceden belirlenen kesin sonuçlara ulaşmaya çalışılmaktadır. Türkiye, AB müktesebatına uyumu gerçekleştirmek üzere 19 Temmuz 2002 tarihinde Avrupa Birliği Komisyonu'na proje paketi göndermiştir. 20 Aralık 2002 tarihinde Avrupa Birliği Komisyonu tarafından onaylanan bu paket çerçevesinde, Türkiye tarafından sunulan 18 proje için 126 milyon euro tahsis edilmiştir. Bu projeler başlıca; Kopenhag siyasi kriterleri, ekonomik reform ve düzenleyici kuruluşlara destek, kamu idarelerinin güçlendirilmesi, adalet ve içişleri ile ekonomik ve sosyal uyum alanlarında hazırlanmıştır²⁹⁴.

AB üyesi devletlerin özellikle örgütlü suçlarla mücadelede kullandıkları hukuki alt yapı ile yöntem ve tekniklerin paylaşılması amacıyla Türkiye-AB 2002 yılı mali iş birliği kapsamında "Organize Suçlarla Mücadelenin Güçlendirilmesi Eşleştirme Projesi (TR02-JH-06)"²⁹⁵ planlanmıştır. 2003 yılı mali iş birliği kapsamında da "Kara Paranın Aklanması, Suçun Mali Kaynakları ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadelenin Güçlendirilmesi Eşleştirme (Twinning) Projesi (TR03-JH-04)" hazırlanmıştır²⁹⁶.

"Organize Suçlarla Mücadelenin Güçlendirilmesi Projesi (TR02-JH-06)" ile hukuk normları içerisinde, mevcut demokratik sistemin fonksiyonlarının güçlendirilmesi ve İçişleri Bakanlığı'nın organize suçlara karşı mücadele eden kanun

²⁹⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.47-52.

²⁹⁵Tamamlanan Projenin temel verileri ışığı altında hazırlanan kitap "AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele/EU Twinning Project TR02-JH-06" adıyla yayımlanmıştır.

²⁹⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.48.

uygulayıcı ve adli birimlerinin yolsuzluk, örgütlü suçlar, bilişim, yasa dışı uyuşturucu madde üretimi, ticareti ve kullanımı suçlarıyla mücadeledeki etkinliğinin artırılması amaçlanmıştır. Aynı zamanda uluslararası adli iş birliği konularındaki AB müktesebatının benimsenmesinin yanı sıra; polis ve adli iş birliği kapasitesinin güçlendirilmesi de hedeflenmiştir²⁹⁷.

Türkiye'yi temsilen görevlendirilen EGM Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ile projede eş devlet olarak seçilen Almanya'nın Baden Württemberg Eyaleti İçişleri Bakanlığı arasında sözleşme yapılmıştır. 30 Mart 2004 tarihinde yürürlüğe giren projenin bütçesi Avrupa Komisyonu tarafından 1.610.000 euro olarak belirlenmiştir. Bu bütçenin 1.140.000 euro tutarındaki kısmı eğitim/eşleştirme bölümü için, 470.000 euro tutarındaki kısmı ise projedeki yatırım kalemleri için ayrılmıştır. Projenin yürütülmesi esnasında, proje ortağı Almanya tarafından Baden-Württemberg Eyaleti Polis Kriminal Dairesi'nden gönderilen bir Alman Polis görevlisi, katılım öncesi danışman olarak proje asistanı ile birlikte çalışmalarını yürütmüştür²⁹⁸.

Organize Suçlarla Mücadelenin Güçlendirilmesi Projesi: Uyuşturucu kullanımına, üretimine ve kaçakçılığına karışan organize suç gruplarıyla mücadele eden kurumların güçlendirilmesi; organize suçlarla mücadele konusunda Türk Hükümeti'nin politika ve stratejisinin geliştirilerek yürürlüğe konulması ve polisin suç analiz kabiliyetinin artırılması; uluslararası iş birliği içinde olan Türk Polisi'nin Europol'e katılımına yönelik çalışmaların sürdürülmesi; AB üye devletlerindeki en iyi uygulamayı ve müktesebatı dikkate alarak yolsuzlukla mücadelede etkinliğin sağlanması ve polisin internet ve yüksek teknoloji suçlarına karşı mücadele kapasitesinin genişletilmesi bölümlerinden oluşmaktadır²⁹⁹.

²⁹⁷Bkz.: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006.

²⁹⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.48.

²⁹⁹“**AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**” kitabı için Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanı Emniyet Müdürü Ahmet PEK'in önsözü.

Proje; EGM, Jandarma Genel Komutanlığı ve Adalet Bakanlığı'nın merkez ve taşra birimlerinden toplam 650 temsilci katılmıştır. Bu proje; organize suçlar, uyuşturucu kaçakçılığı, yolsuzluk, internet ve yüksek teknoloji suçlarıyla birlikte suç analizi ve uluslararası ilişkiler konularında hazırlanan 22 seminer, 9 grup çalışması ve 11 çalışma ziyareti olmak üzere toplam 42 eğitim programı ile tamamlanmıştır³⁰⁰.

Türkiye'nin organize suçlar ve yolsuzlukla mücadele mevzuatını, AB mevzuatına uyumlu hale getirmesi için stratejik çalışmaları, yasal düzenlemeleri, idari yapılanmayı ve fiziki alt yapıyı tamamlaması yolunda alınması gereken tedbirleri içeren ve öneri niteliği taşıyan, "Organize Suçlarla Mücadele Taslak Strateji Belgesi" ile "Yolsuzlukla Mücadele Taslak Strateji Belgesi" hazırlanmıştır. Ayrıca analiz, bilgisayar ve veri kurtarma sistemleri, optik cihazlar, takip cihazları ve detektör köpekler konularında CFCU (Merkezi Finans ve İhale Birimi) koordinesinde toplam 470.000 euro değerinde alımlar gerçekleştirilerek organize suçlarla mücadele hizmetlerinde kullanıma sunulmuştur³⁰¹. Proje 30 Kasım 2005 tarihi itibarıyla başarı ile tamamlanmıştır.

"Kara Paranın Aklanması, Suçun Mali Kaynakları ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadelenin Güçlendirilmesi Projesi (TR03-JH-04)", 31 Mart 2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Proje, Türkiye adına Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ile bu projede de eş ülke olarak seçilen Almanya'nın Baden-Württemberg Eyaleti İçişleri Bakanlığı arasında yürütülmüştür. "Kara Paranın Aklanması, Suçun Mali Kaynakları ve Terörizmin Finansmanı ile Mücadelenin Güçlendirilmesi Projesi (TR03-JH-04)" ile Türkiye'de kara para aklanmasıyla mücadele eden kurumların kapasitelerini Avrupa Birliği müktesebatıyla uyumlu hale getirmek amaçlanmıştır. Ayrıca bu proje ile polisin; terörizm ve çeşitli örgütlerin finans kaynaklarını tespit eden, kapsamlı mali soruşturmalar yürüterek suçlardan elde edilen gelirlere el koyma yetkisine sahip olan

³⁰⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.49.

³⁰¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.48-50.

ve kara para aklama suçuyla mücadele eden ulusal ve uluslararası kuruluşlarla iş birliği konularında kapasitesinin artırılması amaçlanmaktadır³⁰².

Projenin bütçesi Avrupa Komisyonu tarafından 2.334.000 euro olarak belirlenmiştir. Bu bütçenin 1.109.000 euro tutarındaki kısmı, projede yazılım ve donanım olarak öngörülen yatırım kalemleri için, 1.225.000 euro tutarındaki kısmı ise eğitim/eşleştirme bölümü için ayrılmıştır. Yerleşik Eşleştirme Danışmanı olarak Baden-Württemberg Eyaleti Polis Kriminal Dairesi'nden gönderilen 1 Alman polis görevlisi, Proje Asistanı ve eyaletin polis ve adli birimlerinden seçilen yaklaşık altmış kişilik kısa dönem uzman grubu; seminer, grup çalışmaları ve inceleme ziyaretlerine eşlik ederek projeye destek vermiştir³⁰³.

Bu projeye Emniyet Genel Müdürlüğü, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı ve Gümrük Müsteşarlığı'ndan toplam 900 personelin eğitimi Nisan 2007 tarihinde tamamlanmıştır³⁰⁴.

³⁰²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.50-51.

³⁰³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.50-51.

³⁰⁴Bkz.: (Çevrimiçi)

www.abgs.gov.tr/files/Taiaex/2007TAIEX/TRST_ConfiscationOfProceedsOfCrime.doc, 10 Eylül 2007.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: ULUSLARARASI POLİS OPERASYONLARI

Sınır aşan suçlarla mücadelede bilgilerin devletler arasında paylaşılması sonucunda; sınırlarında suç unsuru tespit edilen devletlerin adli makamlarının inisiyatifleriyle, ulusal kanun uygulayıcılar tarafından operasyon gerçekleştirilmektedir. Operasyon esnasında ve sonrasında bilgi alışverişi devam etmektedir.

Yurt dışında irtibat görevlisi bulunduran devletler, genellikle yüz yüze iletişim sayesinde yazılı metne geçmeyen (Şüpheli ve mağdurların psikolojik durumları, giyim tarzları, yazılı ifadelerinde belirtmedikleri ancak sözlü olarak yaptıkları açıklamalar gibi) ayrıntılı bilgileri elde edebilmektedir. Ayrıca bu devletler, ulusal polis makamları ve adli makamlar aracılığıyla konu ile ilgili merak edilen bilgilere de ulaşabilmektedir.

İnsan ve uyuşturucu kaçakçılığı suç örgütleri³⁰⁵ ile ilgili olarak yapılan operasyonların tamamı aslında birden fazla ülkeyi ilgilendirmektedir³⁰⁶. Uluslararası iş birliğinin artması ile suç örgütlerine karşı yapılan operasyonların sayısı arasında tam olarak doğru orantı yoktur. Ancak uluslararası iş birliği neticesinde yapılan bir operasyon veya bir operasyon neticesinde yapılan uluslararası iş birliğinin seviyesi, yapılan operasyonların niteliğine yansımaktadır.

İş birliğinin artması ve operasyonların niteliği arasında doğru orantılı bir artış gözlenmektedir. Bir kamyonet sürücüsü ile 70 Afgan uyruklu yasa dışı göçmenin veya bir oto sürücüsü ile 20 kg. Afgan eroininin yakalanması ile sonuçlanan uluslararası iş birliğinden; Afganistan'dan İran'a, İran'dan Van'a ve Van'dan

³⁰⁵“Dünyanın yasa dışı uyuşturucu probleminden en fazla sorumlu milletler; Kolombiyalılar, Türkler veya Afganlılar yada altın üçgen dediğimiz Myanmar (Burma), Laos, Kamboçya ve Kuzey Taylandlılar değildir. Başlıca sorumlu ABD'dir. Paranın kaynağı aynı zamanda problemin de kaynağıdır. ABD pazarı talebi keserse, yer altı dünyasının uyuşturucu ticaretinin çoğu çökecektir.” Gary Bannermen, “We get the crime we deserve”, 2002, (Çevrimiçi) http://www.bannerline.net/crime_corrections.htm, 7 Eylül 2007.

³⁰⁶Avrupa Devletleri, ABD ve dünya çapında ölüm saçan Arnavut uyuşturucu mafyasına karşı; Europol, FBI ve DEA 1999'da birlikte mücadele etme kararı aldı...Bkz.: Marko Lopusina, “Balkan Death: Albanian Narco-Mafia”, (Çevrimiçi) <http://www.serbianna.com/features/mafia/>, 9 Eylül 2007.

İstanbul'a, İstanbul'dan Yunanistan'a Yunanistan'dan da İngiltere'ye geçişi sağlayan şahıslar ile birlikte 7 göçmenin yakalanması ya da Avrupa, Rusya veya Çin üzerinden asit anhidriti getiren, Afganistan'da haşhaşı üreten, üretilen bu haşhaştan afyonu afyondan morfini ve morfinden baz morfini elde ederek kimyasal işleme eroin imal eden, bu eroini İran'a İran'dan Türkiye'ye geçiş yaptıran ve Hakkari Van üzerinden İstanbul'a, İstanbul'dan Hollanda'ya götüren ve Hollanda'da sokak satışı ile dağıtımını yapan şahıslar ile 2 kg eroinin, uluslararası iş birliğiyle yapılan bir operasyon sonucunda ortaya çıkarılması daha önemlidir. Bu nedenle tezimizde, yapılan operasyonların istatistiği üzerinde durulmamıştır. Ancak adli ve idari makamlarca bilgi verilmesine izin verilen 1992 ile 2006 yılları arasında gerçekleştirilen önemli uluslararası operasyonlar incelenerek bu operasyonlardan bahsedilmiştir.

3.1. Polisiye İş Birliğinin Çerçevesi

Uluslararası suçlarla mücadelede yürütülen soruşturmalarda istenilecek bilgi ve belgelerin diplomatik kanaldan talep edilmesi kuraldır. Ancak, diplomatik kanaldan gerçekleştirilen bilgi ve belge değişiminin zorluğu ve zaman alması, uluslararası suç ve suçlularla mücadelede adaletin yerine getirilmesinde gecikmelere sebep olmaktadır. Bu nedenle devletler, istisnai olarak polisiye iş birliği çerçevesinde karşılıklılık ilkesi doğrultusunda doğrudan bilgi ve belge alışverişinde bulunmaktadır. Polisiye iş birliğinde en önemli konu, istihbarı bilgilerin paylaşılmasıdır. Uygulamada bu bilgilerin kapsamını devletlerin izledikleri politikalar belirlemektedir. Eğitim faaliyeti de polisiye uygulamalara ilişkin genel bilgi değişimi çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

3.1.1. Şahıs, Şirket, Motorlu Araç ve Eşyalar Hakkındaki Bilgilerin Paylaşımı

Suçta karışan şahısların kimlik bilgilerinin temininde genellikle ad-soyad, ana ve baba adı, doğum yeri ve tarihi bilgileri bazen de T.C. kimlik numarası bilgi

değişiminde yer almaktadır. Ayrıca gerek görüldüğü takdirde pasaport, sürücü belgesi, nüfus cüzdanı ve sınır kapılarından giriş ve çıkış bilgileri de verilmektedir. Suçla bağlantılı olduğu belirtilerek talep edilen telefon abonelerine ve kullanıcılarına ilişkin bilgiler, yargı kararı olmaksızın verilememekteyse de bazen telefon abonesinin isminin baş harfi ve soyadı verilmektedir. İnternet üzerinden gerçekleştirilen suçlarla ilgili olarak araştırılan IP adresleri ve şahısların irtibat bilgileri ise kişisel veri olarak değerlendirilmekle birlikte olayın önemine göre talep eden tarafa iletilebilmektedir³⁰⁷.

Polisiye iş birliğinde, adres araştırılması talepleriyle çok karşılaşılmaktadır. Bu taleplerde adresin sorulma amacı ve varsa kişiye isnat edilen suç belirtilmek zorundadır. Şirketlerin var olup olmadığı ve faaliyet gösterdiği illerin bilgisi hariç, şirket sahiplerine ve şirkete ait diğer bilgiler kesinlikle paylaşılmamaktadır. Polisiye iş birliği çerçevesinde çalıntı sanat eserleri, kazaya karışan, çalınan ve kaybolan otomobil, gemi, tekne, yat gibi her türlü aracın ve sahiplerinin bilgileri karşılıklı olarak iletilmektedir³⁰⁸.

3.1.2. Adli Makamlara İlişkin Bilgilerin Paylaşımı

Bir adli soruşturma veya dava ile ilgili olarak Cumhuriyet Savcılığı'nın referans numaraları, talep doğrultusunda bildirilmektedir. Mahkeme neticesi, genel olarak polisiye iş birliğine girmediği halde nadiren bildirilmektedir. Aranılan şahısların izlenmesi, yakalanması ve iade kararı talepleri ile şahısların ceza infaz bilgileri ve banka hesaplarının bulunup bulunmadığının teyidi, Türkiye'de adli makamların "karar" vermesi halinde yerine getirilmektedir. Adalet Bakanlığı, alınan kararları ve yapılan işlemlerin sonuçlarını talep eden devlete diplomatik kanaldan göndermektedir. Burada zaman kaybını önlemek için kararların ve yapılan işlemlerin

³⁰⁷Türkiye adına yurt dışında polis irtibat görevlisi olarak görev yapan ve emekli olmasına müteakip önemli bir birimin güvenlik danışmanlığını sürdüren emekli emniyet müdürü tarafından bu şekilde özetlenmiştir.

³⁰⁸Türkiye adına yurt dışında polis irtibat görevlisi olarak görev yapan ve emekli olmasından sonra bir güvenlik şirketinde koordinatörlük görevini yürüten emekli emniyet müdürü tarafından bu şekilde özetlenmiştir.

sonuçlarının bir sureti, polisiye iş birliği çerçevesinde ilgili birime gönderilebilmektedir. Şahısların cezai geçmişine ilişkin bilgiler, polisiye değerlendirmelerde kullanılmak üzere; fotoğraf ve parmak izi bilgileri ise devletler arasındaki iş birliğinin durumuna göre verilebilmektedir. Ancak polisiye iş birliği çerçevesinde adli sabıka kaydının yabancı bir devlet makamına verilmesi mümkün değildir. Talep eden veya edilen ülkede araştırma yapılabilecek veri bankasının bulunması ve adli makamların izin vermesi halinde DNA kayıtları, dış profili ve kan grubu bilgileri paylaşılabilir. Aynı zamanda kimliği belirsiz bir cesede veya olay yerinde bulunan DNA kayıtlarına ilişkin bilgi alışverişi de yapılabilmektedir³⁰⁹.

3.1.3. Diplomatik Kanaldan Yapılan Adli İş Birliği

Polisiye iş birliği çerçevesinde paylaşılan bilgilerin adli alanda kullanılması, Adalet Bakanlıkları aracılığıyla adli istinabe taleplerinde bulunmak suretiyle gerçekleştirilmektedir³¹⁰.

Suçla mücadelede diplomatik kanaldan yapılan adli iş birliğinde; doğum, nüfus ve adli sicil kayıt örnekleri, mahkeme karar suretleri ve ceza infaza esas belgeler, şirket sahiplerinin açık kimlikleri ve ticari sicil kayıtları, telefon ve IP adresi aboneleri ile kullanıcılarının açık adresleriyle birlikte kimlik bilgileri, tanzim edilen iade ve istinabe evrakları karşılıklılık ilkesi esas alınarak gönderilebilmektedir. Bunun yanında adreslere tebligat yapılması, şahısların ülkeye giriş ve ülkeden çıkışlarının engellenmesi veya yakalanması kararı, çalıntı araçların sahibine iadesine karar verilmesi, cesetlere ait olan veya olaylarla ilgili olduğu değerlendirilen DNA numunelerinin ve suçlara ilişkin sanık ve tanık ifadeleri ile adli tıp raporlarının gönderilmesi, istinabe yoluyla sanık ve tanık ifadelerinin alınması, iade talebinde bulunma ve iade kararı, şahısların mal varlığının araştırılması ve varsa

³⁰⁹Türkiye adına yurt dışında polis irtibat görevlisi olarak görev yapan ve emekli olmasına müteakip önemli bir birimin güvenlik danışmanlığını sürdüren emekli emniyet müdürü tarafından bu şekilde özetlenmiştir.

³¹⁰KOM Daire Başkanlığı'nın 16.11.2007 tarihli ve B.05.1.EGM.0.09.05.01.K1.19-265407-188037 sayılı yazısından alınmıştır.

bankadaki hesap detayının temin edilmesi gibi işlemler de adli makamlar tarafından gerçekleştirilebilmektedir³¹¹.

3.2. BM Sözleşmesi İle Türk Hukuku'na Giren Kontrollü Teslimat Yöntemi

1988 tarihli Uyuşturucu ve Psicotrop Maddelerin Kaçakçılığına Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'nin Kontrollü Teslimat başlıklı 11.maddesi ile “kontrollü teslimat” yönteminin uygulanması tüm ülkelere tavsiye edilmiştir³¹². Sözleşme Türkiye’de 22.11.1995 tarihli³¹³ ve 4136 sayılı kanun ile uygun bulunmuştur³¹⁴. Sözleşmenin iç hukuktaki gereklerinin yerine getirilebilmesi için 13.11.1996 tarihli ve 4208 sayılı Kara Paranın Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Kanun’un 2/c, 10. 11. 13. ve 15. maddeleri ile de kontrollü teslimat hususundaki düzenlemeler yapılmıştır³¹⁵.

Kontrollü teslimat yönteminin uygulanmasındaki esas ve usullerin gösterilmesi amacıyla hazırlanan yönetmelik de 15.09.1997 tarih ve 23111 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir³¹⁶.

3.2.1. Kontrollü Teslimatın Tanımı ve Uygulandığı Suçlar

Kontrollü teslimat; kaçakçılığa konu olan mal veya fonların yetkili makamların bilgisi ve denetimi altında nakillerini ifade eder. Bu yöntemin amacı suç faillerinin belirlenmesi, her türlü delilin tespiti, toplanması, kaçak veya kaçak olmasından şüphe edilen mal veya fonların müsaderesidir. Bir başka deyişle, kaçakçılık suçlarının haber

³¹¹ Adalet Bakanlığı bünyesinde 33 yıl hizmet vererek 2005 yılında emekli olan ve mesleğinin son 15 yılında uluslararası iş birliği faaliyetlerinde faal olarak görev yapan bir başsavcının anlatımıdır.

³¹²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s. 237.

³¹³Sözleşmenin uygulanması için yasal düzenlemeleri içeren kanun tasarısı, 1995 yılı milletvekili erken seçimlerinden dolayı kanunlaşırılmamıştır.

³¹⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.82–83.

³¹⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.197–198.

³¹⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.197–198.

alındığı anda ortaya çıkartılması yerine, kaçakçılığın son bulacağı yere kadar izlenmesi ve tespit edilecek her türlü delilin toplanarak suç örgütlerinin çökertilmesi amacıyla uygulanan yöntemdir³¹⁷.

İstisnai bir uygulama olan kontrollü teslimatın uygulanabileceği suçlar kanun ile sayılmıştır. Bunlar: Uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile uyuşturucu imalinde kullanılan kimyasalların kaçakçılığı ve bu kaçakçılığa bağlı fonların nakli, kara para hareketleri ve kara paraya kaynaklık edecek diğer her türlü kaçakçılık fiilleridir³¹⁸.

3.2.2. Kontrollü Teslimatın Çeşitleri

Kontrollü teslimat yöntemine esas suçların, yurt içinde veya yurt dışında gerçekleşmesi önemli değildir. Kontrollü teslimat yönteminin; yurt içinde bir yerden başka bir yere nakledilen (Yurt içi kontrollü teslimat), yurt dışından Türkiye'ye getirilen (Kontrollü giriş), Türkiye'den yurt dışına çıkarılan (Kontrollü çıkış) ve Türkiye'ye giriş yaptırılarak transit olarak geçirilen (Kontrollü geçiş) uyuşturucu veya fonlar için geçerli olacağı belirtilmiştir³¹⁹.

3.2.3. Kontrollü Teslimatın Şartları

Organizatörlerin, sermayedarların ve şebeke elemanlarının bütününe ortaya çıkartılması ve bunlar hakkında bütün delillerin tespiti için başka bir imkânın bulunamaması, herhangi bir boşluk olmayacak şekilde denetimin sağlanabilmesi ve bu uygulamaya yeterli zamanın bulunması halinde kontrollü teslimat uygulamasına adli makamlarca karar verilebilir³²⁰. Türkiye'den yurt dışına götürülecek veya transit geçecek her türlü kaçak mal veya fonlar için kontrollü teslimatı talep eden devlet,

³¹⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s.237–238.

³¹⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s.199.

³¹⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003, s. 199.

³²⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2002, s.11–13.

kontrollü teslimat yönteminin boşluksuz işleyeceğini bunun yanında failer hakkında kovuşturma ve soruşturma açılacağını garanti etmek zorundadır. Ayrıca yakalanacak Türk vatandaşlarının, kontrollü teslimata konu mal veya fonlar ile bunların naklinde kullanılan araçlar ve kara paranın da iade edileceğinin taahhüt edilmiş olması gerekmektedir³²¹.

3.2.4. Kontrollü Teslimat Kararı

Türkiye’de kontrollü teslimat talepleri hakkında karar vermeye Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, kara paranın kontrollü teslimatına ilişkin yabancı devlet talepleri hakkında karar vermeye ise Ankara Sulh Ceza Mahkemesi yetkilidir³²².

Tablo 2: 1997–2006 yılları arasında gerçekleştirilen kontrollü teslimat uygulamaları.

ÜLKELER	KONTROLLÜ TESLİMAT SAYISI	MİKTAR(GR)				MİKTAR(LT)		KARA PARA	ŞAHIS
		ESRAR	EROİN	AFYON	KOKAİN	SAFROL	ASETİK ANHİDRİT		
ALMANYA	20	764900	27463		6819				51
ABD	18	3378	1506	49076	57520				67
AVUSTURYA	1		1230						3
BULGARİSTAN	5	263000	18500						2
FRANSA	1					1			
HOLLANDA	4				3000			311.000 EURO 250.000 STERLİN	11
İNGİLTERE	2		17160						11
İTALYA	2								
KANADA	1			8000					6
MAKEDONYA	2		6000						4
ROMANYA	6	5938					4000		6
RUSYA FEDERASYONU	3						8150		14
YUNANISTAN	2		512100						33
YURT İÇİ	49	615000	764654		400		4387		102
TOPLAM	116	1.652.216	1.348.613	57076	67.739	1	16537		310

Kaynak: T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2006 Raporu**, Ankara, y.y., 2007, s.54.

³²¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s. 238–239.

³²²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004, s. 239.

3.3. Örnek Operasyonlar

Operasyon 1: Hollanda makamlarının 1992 yılında Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'na başvurusu üzerine uluslararası uyuşturucu madde kaçakçılığına karşı operasyon başlatılmıştır. Türkiye ve Hollanda tarafından eş zamanlı olarak başlatılan operasyonun ilk etabında, Türkiye üzerinden Hollanda başta olmak üzere Avrupa ve ABD ülkelerine uyuşturucu nakleden Kamer Metin ve Ali Aydın isimli şahıslar İstanbul'da yakalanmıştır. Yakalanan şahıslarla birlikte çok miktarda döviz, 16 adet lüks gayrimenkul ve 4 adet lüks otomobil ele geçirilmiş; operasyonun Hollanda ayağında ise aynı aileden 5 şahıs ile Temur Aydın çok miktarda para ve lüks otomobillerle birlikte yakalanmıştır. Operasyon sürecinde Belçika, Almanya, İspanya ve ABD ile bilgi alışverişi yapılarak, Metin Ailesi'yle irtibatta olan Soytaş Ailesi ve Ahmet Özbey'e ait 600 kg. eroin İstanbul'da, Soytaş Ailesi ve Temur Aydın tarafından Hollanda'ya gönderilen 62 kg. eroin ile Metin Ailesi'ne ait 56 kg. 500 gr. eroin Hollanda'da ve 5 kg. eroin de İngiltere'de ele geçirilmiştir³²³.

Operasyon 2: Gaziantep'te 07.08.1994 tarihinde 4.938 kg., İçel'de 25.12.1994 tarihinde 16.541 kg., Antalya'da 04.04.1995 tarihinde 16.920 kg. ve yine İçel'de 29.06.1995 tarihinde 13.740 kg. asetik asit anhidrit maddesi ele geçirilmiştir.

Muhtemelen eroin imalinde kullanılacak olan asetik anhidrit maddesinin, Suriye sınırına yakın Gaziantep'te ve Akdeniz'e limanları olan Antalya ve İçel illerinde ele geçirilmesi bu maddelerin menşei hakkında çeşitli ipuçları vermiştir. Yapılan araştırmada, bu maddelerin Almanya'dan yasal yollarla Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki bir firmaya ve oradan da firmanın Suriye'deki şubesine gönderildiği tespit edilmiştir³²⁴.

³²³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.91-92.

³²⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.32.

Operasyon 3: Tekirdağ'ın Saray ilçesi yakınlarında 07.03.1995 ve 22.03.1995 tarihleri arasında Konuklu ve Ay Aileleri'ne ait iki ayrı çiftliğe operasyon düzenlenmiştir. Operasyon çerçevesinde Diyarbakır Lice doğumlu Mehmet Ali Konuklu, H.Bekir Konuklu ve Nusrettin Ay isimli şahıslara ait iki adet eroin imalathanesi ortaya çıkartılmıştır. Bu çiftliklerde yapılan aramalarda; 92 kg. eroin, 336 kg. baz morfin, 300 kg. asetik anhidrit maddesi ile birlikte değişik çapta ve markada silahlar, PKK terör örgütü ile ilgili örgütsel dokümanlar, örgütü simgeleyen amblem ve renkleri taşıyan kumaşlar ile el telsizleri ele geçirilmiştir³²⁵. Yapılan soruşturmalarda, şahısların PKK terör örgütü ile bağlantılı oldukları tespit edilmiştir. Ele geçirilen baz morfinin ise Afganistan, İran, Hakkâri-Yüksekova, İstanbul üzerinden Tekirdağ'a getirilmiş olduğu ve burada eroine dönüştürülerek Avrupa'ya gönderilmek istendiği anlaşılmıştır. Asetik anhidrit maddesinin Türkiye'ye nereden ve ne şekilde getirildiği tespit edilemese de menşenin Avrupa ülkeleri olduğu değerlendirilmektedir³²⁶.

Operasyon 4: Alman makamları; Türk vatandaşı Nazım Üsküplü isimli şahsın İspanya'da yaşayan kardeşi Mehmet Üsküplü vasıtasıyla, İspanya uyruklu Ramiro Garcia Dominguez ve Kolombiya uyruklu Ricardo Arias Medina isimli şahıslarla eroin karşılığında kokain almak için anlaşmasını bildirmiştir.

Düzenlenen operasyonla; R.G. Dominguez isimli şahıs, 07.04.1995 tarihinde kokain maddesi ile Almanya'dan İstanbul Atatürk Havalimanı'na gelmiş ve valizinde 9 kg. 460 gr. kokain ele geçirilmiştir. Yapılan soruşturmada; Nazım Üsküplü isimli şahsın yönlendirmesiyle şahsın kardeşi Mehmet Üsküplü'nün İspanya'da R.G. Dominguez isimli şahısla eroin karşılığı kokain almak üzere anlaşığı, bunun üzerine Dominguez'in Kolombiya'ya giderek R.A. Medina isimli şahıstan kokaini temin

³²⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.116.

³²⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.27-30.

ettiği ve kokainle birlikte Almanya'ya geçtiği anlaşılmıştır. Nazım ve Mehmet Üsküplü de yakalanmıştır³²⁷.

Operasyon 5: Alman makamları tarafından 25.04.1995 tarihinde, M-S 5047 plakalı araçla İzmir Alsancak Limanı'ndan yurt dışına eroin götürüleceği bilgisi ulaştırılmıştır. Düzenlenen operasyonda; İzmir Alsancak Limanı'nda M-S 5047 plaka sayılı araç tespit edilerek araçta yapılan aramada, zula yapılarak gizlenmiş vaziyette 15,5 kg. eroin ele geçirilmiştir. Araçta bulunan Ümmühan Bozkurt, Mehmet Sıddık Bulutgiray ve Enis Özkaya isimli şahıslar da konuyla ilgili olarak gözaltına alınmıştır³²⁸.

Operasyon 6: İtalyan makamları; 14.08.1995 tarihinde, Edirne Kapıkule hudut kapısından yurt dışına eroin götürüleceği bilgisini ulaştırmıştır. Verilen bilgiler doğrultusunda yapılan operasyonda; HP-36-XD plakalı otomobilde 7 kg. eroin ele geçirilerek, Metin Güneş isimli şahıs da gözaltına alınmıştır³²⁹.

Operasyon 7: Hollanda makamları 11.10.1995 tarihinde, İstanbul Atatürk Havalimanı'ndan yurt dışına eroin götürüleceğini bildirmiştir. Verilen bilgiler doğrultusunda yapılan operasyonda; Murat Metin, Ömer Büyüksu ve Hollanda uyruklu Clara Antonia Maria Veldkamp isimli şahıslarla birlikte Hollanda'ya sevk edilmek üzere hazırlanmış 4,5 kg. eroin ele geçirilmiştir³³⁰.

Operasyon 8: Alman makamları 15.12.1995 tarihinde, yüklü miktarda eroinin İçel'den yurt dışına çıkartılacağını bildirmiştir. Yapılan operasyonda; Mehmet Kartal, Mehmet Ali Keşli, Durhasan Yılmaz, İbrahim Kandırmaz, Recep Ersöz, Mustafa Seri, Selahattin Akyıldız, Aydın Kalem ve Alman uyruklu Wolfgang

³²⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.56-57.

³²⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.90.

³²⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.90.

³³⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.91.

August Schick isimli şahıslarla birlikte Hollanda'ya sevk edilmek üzere portakal kutuları içerisinde zula edilmiş 139 kg. eroin ele geçirilmiştir³³¹.

Operasyon 9: İspanya Polisi'nin İpsala'dan çıkış yapacak olan uyuşturucu taşıyan bir otobüsü bildirmesi üzerine, 7 Haziran 1996'da İspanya vatandaşı Benito Lopez Gispert isimli şahsın aracında yapılan aramada 46,1 kg eroin, Türk polisi tarafından ele geçirilmiştir³³².

3 Kasım 1996 tarihinde düzenlenen bir başka operasyonda; Hazım İrmak, Mehmet Çoban, Zülfikar Özasan, İzzet Koyun, Mehmet BARAK, Kolecki Waldemar Jozef, Kwinta Danuta Krystyna ve Jereczek Andreas isimli şahıslar, 57.245 kg eroin ile birlikte yakalanmıştır. Yapılan soruşturmada Almanya Federal Cumhuriyeti trafik tescil birimlerine kayıtlı HH-ET-1870 plaka sayılı bir karavanla İspanya'ya eroin taşınmakta olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Bu bilgilerin İspanya polisine iletilmesi üzerine Türk vatandaşı Abdülkadir Çoban 10 kg. eroinle İspanya'da yakalanmıştır³³³.

Operasyon 10: Matador Operasyonu; 1998 Temmuz ayında başlayıp 2000 yılı Ağustos ayı içerisinde sonuçlanmıştır. Güneybatı Asya bölgesinden temin edilen yüksek miktardaki eroini, Türkiye üzerinden özellikle İspanya ve Hollanda'ya gönderen ve bu ülkelerde büyük bir suç ağı oluşturan suç örgütüne yönelik düzenlenen geniş çaplı ve uzun süreli bir operasyondur.

Bu operasyon esnasında özellikle İspanya, Hollanda ve Portekiz ile her türlü istihbarı bilgilerin güncel ve süratli değişimi yapılmıştır. Operasyon sonucunda İspanya'da 39 şahısla birlikte 774 kg. eroin, 75 kg. kokain, 18.352.000 Alman markı ve 13.000.000 Portekiz escudosu; Almanya'da 1 şahıs ile 492.000 Alman markı; Portekiz'de 7 şahıs ile 132 kg. eroin; Hollanda'da 10 şahıs ile 173 kg. eroin ve

³³¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996, s.90.

³³²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **An Overall Assessment of Illicit Traffic In Drugs**, Ankara, y.y., 1997, s.57.

³³³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **An Overall Assessment of Illicit Traffic In Drugs**, Ankara, y.y., 1997, s.57.

Türkiye’de örgütün lideriyle birlikte toplam 18 şahıs ile 3 kg. sıvı kokain, 1.000.000 Alman markı ve 1.142.200 Hollanda guldeni ele geçirilmiştir³³⁴.

Operasyon 11: 1998 yılında Hollanda’ya gönderilmek üzere hazırlanan 602 kg kokain (M.V. Silkeborg gemisinde) ve 1999 yılında Peru-ABD üzerinden Türkiye’ye getirilen ve İsrail’e gönderilmesi planlanan 50 kg. kokain İçel’de kontrollü teslimat çalışması sonucunda yakalanmıştır. Bu suç örgütünün, Lübnan’a 15.01.1999 tarihinde yaklaşık 45 kg. ve Ürdün’e de Nisan 1999 tarihinde yaklaşık 45 kg. kokain göndermiş olduğu aynı şekilde Lübnan ya da Ürdün’e gönderilmek istenirken Hollanda’da 21.05.1999 tarihinde yakalanan 42,2 kg. ve 17.08.1999 tarihinde yakalanan 44,3 kg. kokain maddesinin de bu suç örgütüne ait olduğu tespit edilmiştir³³⁵.

Operasyon 12: 1999 yılında Van’da ele geçirilen 425 litre asetik anhidrit maddesi ile aynı yıl içerisinde İstanbul’da ele geçirilen 3.850 litre asetik anhidrit maddesinin bulunduğu kapların ve üzerlerindeki etiketlerin aynı olduğu görülmüştür. 1995 yılında Hollanda’dan Slovenya’ya ihraç edildiği anlaşılan bu asetik anhidrit maddesinin, mevcut takip mekanizmasından kurtulmaya çalışan kaçakçılar tarafından Slovenya’da uzun süre muhafaza edilerek uygun zaman ve şartlarda Türkiye’ye getirildiği tespit edilmiştir³³⁶.

Operasyon 13: 1999 yılında Romanya ile Türkiye arasında gerçekleştirilen kontrollü teslimat uygulamasıyla bir çekicinin (Tır) gizli bölmelerinde 3 ton 180 litre asetik anhidrit maddesi ele geçirilmiştir. Bu olay, asetik anhidrit maddesinin ulaştırılacak yerin tespiti açısından iş birliğinin önemini göstermekle birlikte

³³⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.40-41.

³³⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.29-30.

³³⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.38.

uyuşturucu madde imalathanelerinin ortaya çıkarılması ve organizatörlerin yakalanması bakımından da önemlidir³³⁷.

Operasyon 14: Rus makamlarınca 1999 yılında, Rusya'dan Türkiye'ye Ro/Ro gemisi ile asetik anhidrit getirileceğinin bildirilmesi üzerine çalışma başlatılmıştır. Ro/Ro ile Türkiye'nin Samsun Limanı'na gelen bir çekicide (Tır) yapılan aramada, çekicinin yedek yakıt deposu içerisine zula edilmiş vaziyette ve bidonlar içerisinde 2.300 litre asetik anhidrit maddesi ele geçirilmiştir. Derinleştirilen tahkikatta söz konusu maddenin Rusya'nın Moskova şehri yakınlarında yüklendiği, bir başka çekicinin de aynı yerden yükleme yaptığı bilgisine ulaşılmıştır. Daha sonra bu çekici de birkaç gün takip edildikten sonra, her iki tarafın bilgisi dâhilinde aramaya tabi tutulmuş, ancak sürücünün zulalı depoyu sökerek gümrük sahasının dışında bıraktığı belirlenmiştir. Bu esnada gümrüklü sahada başka bir araçta 2 ton asetik anhidrit maddesi ele geçirilmiştir³³⁸.

Operasyon 15: Zonguldak'ta 2000 yılı Eylül ayında yapılan operasyonda, İran'dan gelip İspanya'ya giden İran plakalı çekicide 122 kg. afyon sakızı ve 21 kg. eroin maddesi ele geçirilmiştir³³⁹.

Operasyon 16: İngiliz makamları 2000 yılı Kasım ayında Türk makamlarına; içerisinde yaklaşık 172 kg. eroin bulunan bir konteynerin, Türkiye'den Felixtowe Limanı'na gönderileceğini tespit ettiklerini bildirmiştir. İngiltere, söz konusu uyuşturucu maddenin alıcılarının yakalanabilmesi için konteyneri Leeds şehrine kadar takip etmeyi düşündüklerini ve eroini Türkiye'den gönderen şahısların da yakalanabilmesi için müşterek bir operasyon yapılmasını talep etmiştir. İngiltere'nin

³³⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.39.

³³⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.39.

³³⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.29.

isteği doğrultusunda hareket edilmiş ve örgütün Türkiye bağlantılarını yürüten üç kişi yakalanmıştır³⁴⁰.

Operasyon 17: 2000 yılı Mayıs ayı içerisinde Hakkâri’de düzenlenen operasyonda; bir kamyon kasasındaki zulalarda toplam 276 kg. eroin ele geçirilmiş, bunun üzerine kamyon sürücüsü gözaltına alınmıştır. Olayla ilgisi bulunan diğer şahısların da yakalanabilmesi için kontrollü teslimat kararı alınarak, İstanbul’da gerçekleştirilen ikinci operasyonda toplam 154 kg. eroinle birlikte 7 şahıs daha yakalanmıştır. Yapılan tahkikat neticesinde ise uyuşturucunun Türkiye’ye İran’dan getirildiği ve Avrupa ülkelerine gönderileceği bilgisine ulaşılmıştır³⁴¹.

Operasyon 18: 2000 yılı Mayıs ayında, İstanbul’da Atatürk Hava Limanı Dış Hatlar Bölümü’nde İranlı bir şahsın valizinde zulalanmış vaziyette 10 kg. afyon sakızı ele geçirilmiştir. Operasyonun devamında, kontrollü teslimat kararı alınarak ele geçirilen afyon sakızınının 4 kg.’ı ABD’ye gönderilmek üzere valiz içerisinde DEA görevlilerine teslim edilmiştir. Geriye kalan 6 kg. afyon sakızı Türk görevlilerince tahkikata esas olmak üzere zapt edilmiştir. Kontrollü teslimatın neticesinde ABD’de İran uyruklu 2 şahıs yakalanmış ve eş zamanlı olarak Türkiye’de gerçekleştirilen operasyonlarda da 630 gr. afyon sakızı ile birlikte 7’si İran uyruklu olmak üzere toplam 9 şahıs yakalanmıştır³⁴².

³⁴⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.40. Ayrıca İngiltere’ye uyuşturucu sevkiyatı ile ilgili olarak; Birleşik Krallığa ulaşan eroinin 80%’i Türkiye üzerinden gelmektedir. Uyuşturucu kullanımı artışı Türkiye’de büyük bir sorun teşkil etmemektedir. Ancak Türkiye’nin kontrolü güç İran sınırından, Türkiye’ye giren eroin Balkanlar üzerinden Avrupa’ya sevk edilmektedir. Türkiye’nin AB’ye girmesi halinde sınırlar Avrupa standartlarında korunabilecektir... Bkz.: Sarah Rainsford, “Turkey at the Drugs Crossroads”, 2005, (Çevrimiçi) <http://news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/4305692.stm>, 11 Eylül 2007. Karşı görüş için; İran-Türkiye-Avrupa güzergâhı uluslararası uyuşturucu kartelleri tarafından terk edilerek Afgan eroini Hindistan’dan transit geçmektedir, bkz.: “Capital turns into drug smuggling capital Law & order”, (Çevrimiçi) <http://www.hindu.com/2007/10/06/stories/2007100657240300.htm>, 14 Ekim 2007.

³⁴¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.42.

³⁴²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.43.

Operasyon 19: Yunan makamları 2000 yılı Ocak ayında Türk yetkililere; Türkiye’den Yunanistan’a Nijerya uyruklu şahıslardan oluşan bir örgütün, uyuşturucu geçireceğini bildirmiştir. Yunan makamları ile yapılan kontrollü teslimat çerçevesinde, Türkiye’de Nijerya uyruklu şahıslardan oluşan bir örgütten 4 kg. 250 gr. uyuşturucu ele geçirilmiştir. Bu uyuşturucunun 100 gramı Yunanistan’a gönderilerek, her iki ülke tarafından eş zamanlı olarak operasyon başlatılmıştır. Operasyon neticesinde örgüt üyelerinin çoğu yakalanmıştır³⁴³.

Operasyon 20: Türk polisi tarafından 2000 yılı Aralık ayı içerisinde iki ayrı otobüse zula yapılarak Yunanistan’a yüklü miktarda eroin sevk edileceği bilgisine ulaşılmıştır. Bu bilgiler doğrultusunda 25.12.2000 tarihinde alınan kontrollü teslimat kararıyla, Yunanistan ve Türkiye eş zamanlı operasyonlar gerçekleştirmiştir. Operasyonlarda Yunanistan’da 4 şahıs yakalanarak 512 kg. eroin ele geçirilmiş, Türkiye’de ise 5 şahıs yakalanmıştır³⁴⁴.

Operasyon 21: 2000 yılı Mart ve Nisan aylarında İzmir, İstanbul, Isparta ve İçel illerinde Afgan esrarı olduğu değerlendirilen ve Afganistan veya Pakistan’dan deniz yoluyla getirildiği tahmin edilen toplam 21 ton 565 kg. esrar ele geçirilmiştir³⁴⁵.

Operasyon 22: Türkiye’nin 2003 yılında; İngiltere ile yaptığı iş birliği neticesinde 228 kg., Hollanda ile yaptığı iş birliği neticesinde 14 kg., İspanya ile yaptığı iş birliği neticesinde 10 kg., Bulgaristan ve İngiltere ile yaptığı iş birliği neticesinde 40 kg. eroin; Bulgaristan ile yaptığı iş birliği neticesinde 94.726 adet Captagon, Lübnan ile yaptığı iş birliği neticesinde 110 kg. esrar ile 10 kg afyon

³⁴³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.43.

³⁴⁴T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.43.

³⁴⁵T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001, s.31.

sakızı; ABD ve Suudi Arabistan ile yaptığı iş birliği neticesinde 49 kg. eroin, 77 kg. afyon sakızı ve 100 kg. asetik anhidrit maddesi ele geçirilmiştir³⁴⁶.

Operasyon 23:Roma Jandarma Özel Operasyon Grubu ve Türk Polis Teşkilatı görevlilerinin katılımıyla müşterek bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, Çin'den İtalya'ya yasa dışı göçü organize eden Çinli bir suç örgütünün İtalya'nın değişik kentleri ile birlikte Ürdün, Amman ve Yunanistan'da faaliyet gösterdiği; yasa dışı göçmenlerin Pekin Havaalanı'na oradan Moskova üzerinden Amman'a oradan da Ürdünlü ya da Türk kaçakçılar aracılığıyla karayolu kullanılarak İstanbul'a ulaştırıldığı tespit edilmiştir. Daha sonra bu yasa dışı göçmenlerin, küçük teknelerle İstanbul'dan Atina'ya götürülerek bunlardan alınan paralarla Japonya, Çin, Güney Kore vb. devletlerin sahte pasaportlarının temin edildiği bilgisine ulaşılmıştır. Bu bilgiler değerlendirilerek yapılan arşiv, teknik ve fiziki takip çalışmaları neticesinde elde edilen bilgiler, Türk polisi tarafından İtalyan makamlarına iletilmiş; iletilen bilgiler doğrultusunda örgütün Türkiye sorumlusu olan şahıs 05.09.2003 tarihinde İtalya'da yakalanmış. İtalyan makamlarının yapmış olduğu tespit doğrultusunda örgütün Yunanistan sorumlusu olan şahıs da aynı tarihlerde İstanbul'da ele geçirilmiştir³⁴⁷.

Operasyon 24: İngiliz polisi ve Türk polisinin yapmış olduğu ortak çalışmada; 25 Nisan 2004 tarihinde Kocaeli ve İstanbul illerinde 7'si Türk, 2'si Iraklı, 1'i İranlı olmak üzere 10 örgüt üyesi ile 57'si Iraklı, 2'si Mısırlı ve 1'i Özbek toplam 60 yasa dışı göçmen yakalanmıştır³⁴⁸.

Operasyon 25:Uluslararası bir göçmen kaçakçılığı örgütünün, çoğunluğunu Çinlilerin oluşturduğu yasa dışı göçmenleri hava yoluyla Ürdün'e, oradan Suriye'ye ve sonra da Romanya, Yunanistan ve diğer Avrupa ülkelerine göndermek üzere sınırdan Hatay'a getirdiği bilgileri alınmıştır. 24 Nisan 2004 tarihinde eş zamanlı

³⁴⁶T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.85.

³⁴⁷T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004, s.12-13.

³⁴⁸T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2004 Report**, Ankara 2005, s.12.

olarak yapılan operasyonda; Ankara’da bir organizatör ile 10 yasa dışı göçmen, İstanbul’da 18 organizatör ile 27 yasa dışı göçmen ve Hatay’da 11 organizatör 117 sahte pasaport ile birlikte yakalanmıştır³⁴⁹.

Operasyon 26: Uluslararası bir göçmen kaçakçılığı örgütünün; çoğunluğunu Pakistan, Afgan, İran, Irak ve Çin uyrukluların oluşturduğu yasa dışı göçmenleri Türkiye’ye getirdiği ve bir süre İstanbul’da beklettikten sonra botlarla Yunan Adaları’na ve Edirne sınırından Meriç Nehri üzerinden Yunanistan ve diğer Avrupa ülkelerine gönderdiği bilgisi alınmıştır. Değerlendirilen bilgiler neticesinde 25 Aralık 2004 tarihinde eş zamanlı olarak gerçekleştirilen operasyonda; İzmir’de biri Yunan uyruklu kaptan olmak üzere 10, İstanbul’da 14, Aydın’da 5, Edirne’de 1 organizatör ile 108 yasa dışı göçmen yakalanmıştır. Ayrıca bu şahıslarla birlikte on metrelik hızlı tekne, bir Kalashnikov otomatik tüfek ve bu tüfeğe ait 110 adet fişek, bir adet Browning ve bir adet CZ 75 marka olmak üzere toplam iki adet tabanca ve bu tabancalara ait 24 adet fişek ele geçirilmiştir³⁵⁰.

Operasyon 27: Alman ve Türk polisinin göçmen kaçakçılığı suç örgütlerine karşı birlikte yapmış olduğu çalışmalarda; Almanya’dan Türkiye’ye yasal evraklarında turistik amaçlı olarak getirildiği gösterilen karavanlara, “Zula” tabir edilen ve içerisine 10–15 kişinin sığdırılabildiği gizli bölmeler yapıldığı ve bu bölmelere yasa dışı göçmenlerin yerleştirilerek yurt dışına götürüldükleri bilgisine ulaşılmıştır. Değerlendirilen bu bilgiler neticesinde 27.06.2005 tarihinde eş zamanlı olarak gerçekleştirilen operasyonda 6 örgüt üyesi ve 8 yasa dışı göçmen yakalanmıştır³⁵¹.

Operasyon 28: 2005 yılı şubat ve kasım aylarında Alman ve Türk polisinin birlikte gerçekleştirdiği iki ayrı kontrollü teslimat çalışmasında; 17 Avrupa devleti operasyonlarda fiilen yer almış ve bu devletlerden 9’u operasyona aktif olarak

³⁴⁹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2004 Report**, Ankara, y.y., 2005, s.11.

³⁵⁰T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2004 Report**, Ankara, y.y., 2005, s.12.

³⁵¹T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.112.

katılmıştır. Bu operasyonda; 24,05 kg. eroin ele geçirilerek uyuşturucuyu temin eden, araç tahsis ederek araca zula yapan, zulalı aracı uyuşturucuyla birlikte yurt dışına götüren, bu uyuşturucuyu yurt dışında teslim alan ve sokakta satışını yapan şahısların içinde bulunduğu toplam 19 şahıs yakalanmıştır³⁵².

Operasyon 29: Mersin’de meydana gelen patlama olayı ile ilgisi bulunduğu anlaşarak 12.08.2005 tarihinde Van’da yakalanan ve yapılan soruşturmada PKK terör örgütü mensubu olduğu tespit edilen şahsın aynı zamanda 19.04.2005 tarihinde Hakkari Yüksekova ilçesinde ele geçirilen 42 kg. eroinin de sahibi olduğu anlaşılmıştır³⁵³.

³⁵²T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.172.

³⁵³T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006, s.176.

SONUÇ

Uyuşturucu ve insan kaçakçılığı suçlarının devletler için taşıdıkları riskler uluslararası iş birliğini zorunlu kılmıştır. Sınır aşan suçlarla mücadelede iş birliği için 20. yüzyılın uluslararası örgütler yüzyılı haline getirilmesine ve yüzlerce anlaşma düzenlenmesine rağmen; devletlerin politikalarını, siyasi ve ekonomik g farklılıkları ekseninde tek taraflı kendi çıkarlarına yönelik n yargılarla oluşturmalarından dolayı polis iş birliğinin de nitelikli operasyonlara dönüşmeden resmi yazışmaların ötesine geçemediği görülmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Devleti, kendisini hedef alan terör örgütleri ya da göçmen veya uyuşturucu kaçakçılığı faaliyetlerinde bulunan örgütlerle mücadele kapsamında yabancı devletlerden iş birliği talebinde bulunduğunda; iş birliğine konu olan şüpheli şahısların yabancı devletlerce çoğu zaman insan haklarına ulaşma mücadelesi veren siyasi sığınmacıların gibi değerlendirildiği, iş birliğiyle yapılan operasyonların niteliğinden anlaşılmaktadır.

Türkiye’de; yabancı devletlerin iş birliği talep ettiği göçmen kaçakçılığıyla mücadeleye konu olan yasa dışı göçmenler, doymak ve huzur bulmak için yokluktan veya savaştan kaçarak zenginliğin ve huzurun olduğu devletlere ulaşmak ümidiyle ile yolculuğuna çıkan şahıslar olarak görülmektedir. Aynı zamanda düzenlenecek herhangi bir operasyonda yakalanacak bu yasa dışı göçmenlerin savaş ve iç karışıklık gibi nedenlerden dolayı ülkelerine geri gönderilememesi, barındırma ve muhafaza zorluğunun yanı sıra yapılacak adli ve idari işlemler sürecindeki bürokratik zorluklar kanun uygulayıcıları endişeye sevk eden bariyerler olarak değerlendirilmektedir.

Adalet ve içişlerinde iş birliğinin çok önem kazandığı 1992 tarihli Maastricht Anlaşması ile Avrupa’da hız kazanan süreç, Türkiye Cumhuriyeti’nin üyelik arzusunu kamçılayarak bu yönde politikalar üretme çalışmalarını arttırmıştır. Türkiye Cumhuriyeti polis adli iş birliği anlaşmalarının kapsamlarını 1996’dan sonra

genişleterek, AB'ye üye devletlerin tamamını da kapsayan toplam 68 devlet ile güvenlik iş birliği anlaşmaları imzalamıştır.

1988 tarihinde BM'ce ortaya konan kontrollü teslimat yöntemi, 1997 yılında hukuki düzenlemeler tamamlanarak uygulanabilir hale getirilmiş ve bu yöntemle yurt içinde ve yurt dışında yüzlerce kapsamlı operasyon başarıyla gerçekleştirilmiştir. Ancak kontrollü teslimat kararıyla gerçekleştirilecek operasyonlarda, yakalanacak olan Türk vatandaşlarının ve ele geçecek maddelerin Türkiye'ye iadesinin ülkelerce taahhüt edilmesi şartı, uygulamayı zorlaştırmaktadır. Bu sebepten ötürü yapılamayan operasyonların, devletler arasında ön yargı ve güvensizliğe neden olduğu değerlendirilmektedir.

1999'da Türkiye'nin AB'ye tam üyeliği için resmi aday olarak kabulüyle, Türkiye'de AB müktesebatının uyumlaştırılması süreci başlamıştır. Adalet ve içişleri alanında müktesebata uyum için Türk Polisi ve AB üyesi devlet polisleri arasında Twinning Mekanizması (Eşleştirme Projeleri) uygulamaları devam etmekte, adli ve idari yapıyı güçlendirmek için mali ve teknik imkânlar sağlanmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti; 2002'de İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü İnterpol Dairesi Başkanlığı bünyesinde, Europol Bürosu'nu oluşturmuş, 18.05.2004 tarihinde Europol ile iş birliği anlaşması imzalamış ve İnterpol Dairesi Başkanlığı'nın adını da 2005'te İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı olarak değiştirmiştir.

3 Ekim 2005'te "müzakerelere başlamış devlet" sıfatını alan Türkiye Cumhuriyeti'nin kanun uygulayıcı personelinin eğitimine ve standartları yakalama çalışmalarına Avrupa Birliği'nin verdiği önem artmıştır. Türkiye'nin de uyum için istekli hareket ettiği, mali bütçeleri yüksek ve kapsamlı AB projeleriyle Türk polisinin eğitildiği ve Emniyet Teşkilatı'nın teknik donanımının da arttırıldığı görülmektedir. Bu projeler tamamlanırken üye devlet polisleri ile de güven duygusu oluşmaktadır.

Polis adli iş birliği için 17 devletin 32 irtibat görevlisi Türkiye’de görev yaparken, Türkiye’nin ise 5 ülkede 5 polis irtibat görevlisi bulunmaktadır. Birçok devlet Türkiye ile iş birliğinde görevlileri aracılığıyla yüz yüze iletişimi kullanırken, Türkiye çoğu zaman talep ve bilgilendirmelerini dijital ağ veya resmi evrak üzerinden yapmaktadır. Yabancı devletlerin çoğu, hem irtibat görevlileri aracılığıyla gerçekleştirdiği yüz yüze iletişimden hem de devletlerinin uluslararası camiadaki etkinliğinden faydalanarak ayrıntılı bilgilere ulaşmaktadır.

ABD, şimdiki adıyla Uyuşturucu ile Mücadele Birimi (DEA) ofisinin birini 1961 yılında İstanbul’da, diğerini 1971’de Ankara’da açmıştır. DEA 62 ülkede 86 ofise sahiptir. İngiltere, Ciddi Organize Suç Ajansı (SOCA) ofislerini yurt dışında 40 ülkeye yaymıştır. Türkiye, ülkesinde kullanımı yaygınlaşan ecstasy ve captagon gibi sentetik uyuşturuculara karşı daha etkin sonuçlar elde etmek için en azından bu uyuşturucu maddelerin üretildiği ve Türkiye’ye zarar veren uyuşturucu ve insan kaçakçılığı örgütlerinin faaliyetlerini organize ettiği ülkelerde ofisler açılması faydalı olacaktır.

Türk Polis Teşkilatı’na teknik donanım ve personelin eğitimi yönünden AB sürecinin kazandırdıkları göz ardı edilemez. Devlet politikalarının gün geçtikçe uyumlu hale gelmesinin de olumlu etkisiyle uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadelede, Türk Polis Teşkilatı’nın yaptığı uluslararası iş birliğinin gün geçtikçe daha kapsamlı olduğu görülmektedir. Ancak insan kaçakçılığı konusunda 2005-2006’lara kadar polis iş birliği sonucunda gerçekleştirilen etkili operasyonlara rastlanılmamaktadır. Külfet paylaşımı gözetilerek Türkiye’yi göçmen cenneti haline getirmeyecek ortak politikalar üretilmesi halinde, bu politikalarla polis iş birliğine yön verileceği ve etkili insan kaçakçılığı operasyonları gerçekleştirileceği tahmin edilmektedir.

Avrupa Birliği; yasa dışı göç ve göçmen kaçakçılığının engellenmesi için Türkiye’den sınır kontrollerini arttırmasını istemektedir. Sınırlardan yasa dışı geçişlerin engellenmesi, özellikle PKK terör örgütü ile mücadeleye çok fayda sağlayacaktır. Böylece uyuşturucu ve insan kaçakçılığının yanı sıra mazot, canlı hayvan, gıda gibi kaçakçılık faaliyetleri de azaltılacak, ayrıca bu faaliyetlerden terör

örgütlerinin kazanç sağlaması da engellenecektir. İnsan kaçakçılığında terör örgütlerinin yapmış olduğu propaganda ve yurt dışına eleman temini de son bulacaktır.

Yunanistan, Bulgaristan ve Güney Kıbrıs'la birlikte AB sınırları, Türkiye Cumhuriyeti'ne komşu olmuştur. Ancak savaş veya iç savaş halinin devam ettiği Afrika devletleri, Irak ve Afganistan, istikrar sıkıntısı yaşayan Bangladeş ve Pakistan, devletler arası ilişkilerde kısmen dışlanan Çin, Suriye ve İran gibi ülkelerde yaşayan birçok insanı AB'ye ulaştıran göçmen kaçakçılığı örgütleri ve global uyuşturucu madde kaçakçılığı ile mücadelede; Türkiye Cumhuriyeti AB için vazgeçilmez ortak konumundadır.

Karl Deutsch, entegrasyonu “güvenlik cemaatleri” olarak tanımlamaktadır. Türkiye Cumhuriyeti, AB'ye entegre olup tam üye olması halinde AB'nin politikaları doğrultusunda mücadele edecekken AB dışında bırakıldığı takdirde doğal olarak kendi önceliklerine yönelecektir. Türkiye, Avrupa Birliği'nin yaşam standartlarına ulaşmak ve birliğe tam üyelik için çaba göstermektedir. AB'nin özgürlük, güvenlik ve adalet alanını tehdit eden uyuşturucu ve insan kaçakçılığı suçları ile mücadelede Türkiye, AB için olmazsa olmaz bir öneme sahiptir.

KAYNAKÇA

“AB Türkiye’yi Kabul Edemez”, Radikal, 23 Eylül 2002, (Çevrimiçi) www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=50949, 22 Şubat 2007.

“AB ve Terör Karşıtı Yapılanmalar”, (Çevrimiçi) www.teror.gen.tr/turkce/ab_karsit/trevi.html, 20 Aralık 2007.

“Academy of European Law-Eurojust”, (Çevrimiçi) www.era.int/www/en/c_10584.html, 18 Ocak 2007.

Akyol, Fuat: “Eroinin Yeni Üssü: Dubai”, **Aksiyon Dergisi**, Sayı 566, 10 Ekim 2005, (Çevrimiçi) www.aksiyon.com.tr/detay.php?id=22653, 27 Mayıs 2007.

Akyol, Taha: “Azzam Tugayları”, **Milliyet**, 24 Temmuz 2005, (Çevrimiçi) www.milliyet.com.tr/2005/07/24/yazar/akyol.html, 22 Haziran 2007.

“Amsterdam Questions & Answers”, (Çevrimiçi) www.europa.eu.int/abc/obj/amst/en/go.html, 8 Ocak 2007.

Anderson, Jon Lee: “Letter from Afghanistan: The Taliban’s Opium War; The difficulties and dangers of the eradication program.”, (Çevrimiçi) www.newyorker.com/reporting/2007/07/09/070709fa_fact_anderson, 6 Ekim 2007.

Antonopoulos, Georgios A./Winterdyk, John: “The Smuggling of Migrants in Greece: An Examination of its Social Organization” **European Journal of Criminology**, 2006, (Çevrimiçi) www.euc.sagepub.com/cgi/reprint/3/4/439, 27 Nisan 2007.

“Area of Security”,

(Çevrimiçi) www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/114005a.html, 27 Ocak 2007.

Armaoğlu, Fahir: **19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789–1914)**, 4.bs., İstanbul, Alkım Yayınevi, 2007.

“Asylum and Migration: High Level Group Country Reports”,

(Çevrimiçi) www.fecl.org/circular/5903.html, 13 Nisan 2007.

“Avrupa Birliği Adalet ve İçişleri Politikası”,

(Çevrimiçi) www.deltur.cec.eu.int, 23 Şubat 2007.

“Avrupa Birliği’nin Temel Değerleri”,

(Çevrimiçi) www.deltur.cec.eu.int/ABcommunity.rtf, 23 Şubat 2007.

Babaoğlu, Nahit, A.: **Uyuşturucu ve Tarihi: Bağımlılık Yapan Maddeler**, İstanbul, Kaynak Yayınları, 1997.

Bannermen, Gary: “We get the crime we deserve”, 2002,

(Çevrimiçi) www.bannerline.net/crime_corrections.htm, 7 Eylül 2007.

“Building Personal Links Between Police Chiefs Across The EU”, (Çevrimiçi)

www.europa.eu.int/com/justice_home/fsj/college/fsj_police_college_en.htm#, 14 Şubat 2007.

Bunyan, Tony: “Secrecy and Openness in the European Union: The Ongoing Struggle for Freedom of Information”, (Çevrimiçi)

www.freedominfo.org/features/20020930-ch4.htm, 14 Aralık 2006.

Bunyan, Tony: **Trevi, Europol and the European State**, 1993, (Çevrimiçi)
www.statewatch.org/news/handbook-trevi.pdf, 19 Aralık 2006.

“Capital turns into drug smuggling capital Law & order”, (Çevrimiçi)
www.hindu.com/2007/10/06/stories/2007100657240300.htm, 14 Ekim 2007.

Carter, David, L.: “International Organized Crime”, (Çevrimiçi)
www.1.cj.msu.edu/~outreach/security/orgcrime.html, 8 Nisan 2007.

Carter, David, L.: **Law Enforcement Intelligence: A Guide for State, Local and Tribal Law Enforcement Agencies**, (Çevrimiçi)
www.intellprogram.msu.edu/Carter_Intelligence_Guide.pdf, 12 Eylül 2007.

Clyde, Hibbert, P.: **The Far East**, New York, Prentice Hall, 1955 (4th printing, revised).

“Common Provisions on Information Processing”,
(Çevrimiçi) www.europol.eu.int/index.asp?page=legalcon#ARTICLE19, 29 Nisan 2007.

“Co-operation With Third States&International Organizations”,
(Çevrimiçi) www.europol.eu.int/index.asp.page=facts, 29 Nisan 2007.

Çakıcı, Yalçın: “Interpol, Suçlu İadesine İlişkin Sözleşmeler ve Suçluların Uluslararası Takibi”, **Uluslararası Polislik ve İç Güvenlik**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2003.

“Decline of the Medellin Cartel and the Rise of the Cali Mafia”, (Çevrimiçi)
www.usdoj.gov/dea/pubs/history/1990-1994.html, 20 Mayıs 2007.

Deutsch, Wolfgang, K.: **Political Community and the North Atlantic Area; International Organization in the Light of Historical Experience**, Princeton, Princeton University Press, 1957.

Deutsch, Wolfgang, K./Merritt, Richard L. /Russett, Bruce M.: **From National Development to Global Community: essays in honor of Karl W. Deutsch**, London, Boston Allen & Unwin pres, 1981.

Deutsch, Wolfgang, K.: **The Analysis of International Relations**, London, Englewood Cliffs: Prentice-Hall Pres, Edition: 3rd, 1988.

Devletoğlu, Jan: **Umut Yolcuları**, y.y., Boyut Yayınları, 2002.

Ervin, Lorenzo Komboa: “The Changing Face of Europe - Racism, Immigration and the Coming Police State”, 1996, (Çevrimiçi)

www.libcom.org/library/changing-face-europe-lorenzo-ervin, 20 Şubat 2007.

“Europol Convention-European Police Office”,

(Çevrimiçi) www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/114005b.htm, 29 Nisan 2007.

“Fehriye, Belçika'nın Dördüncü Sabıkası”, **Hürriyet**,

(Çevrimiçi) webarsiv.hurriyet.com.tr/2000/09/15/240823.asp, 21 Nisan 2007.

Fekete, Liz: “Death at the border - who is to blame?”,

2003, (Çevrimiçi) www.irr.org.uk/2003/july/ak000012.html, 12 Ağustos 2007.

Feys Jimmy, “Uluslararası Polis İş Birliği Konferansı Ankara 2000”, (Çevrimiçi) www.egm.gov.tr/daireler/asayis/egitim/konferans2.htm, 15 Eylül 2005.

“Freedom of Movement: Migration Issues in Europe”,
(Çevrimiçi) www.eumap.org/journal/features/2004/migration, 12 Ocak 2007.

“Future of Europol: Is Europol becoming a European FBI?”, (Çevrimiçi) www.people.ex.ac.uk/watupman/undergrad/pollard/html/future.htm, 29 Nisan 2007.

“Göç Yolları Kapanıyor”, **Cumhuriyet**, 25.06.2002, (Çevrimiçi) www.arama.yore.com.tr:8081/sayfa.cgi?w+30+/cumhuriyet/cumhuriyet2002/0206/25/t/index.html, 11 Mayıs 2007.

Hansson, Malin: **Trafficking in Women and Children in Asia and Europe**, Sweden Ministry for Foreign Affairs, Stockholm, y.y., 2001.

“Hasan Sabbah”, **AnaBritanica Genel Kültür Ansiklopedisi**, C.X, y.y., Ana Yayıncılık, 1987.

Hebenton, B. and Thomas, T.: **Policing Europe:Co-operation, Conflict and Control**, Newyork, St.Martin’s Pres’, 1995.

İçli, Tülin G./Karaosmanoğlu, Fatih: **Uluslararası Polislik ve İç Güvenlik**, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2003.

İlkar, Ayhan: “Avrupa Birliği’nde Uluslararası Suçla Mücadele ve Türkiye”, **TODAİE Yüksek Lisans Tezi**, Ankara 2006.

İmset, İsmet: **The PKK: A Report on Seperatist Violence, 1973–1992**, Ankara, Turkish Daily News Publications, 1992.

Jandl, Michael: “The Relationship between Human Smuggling and the Asylum System in Austria”, 2004, (Çevrimiçi) www.questia.com/googleScholar.qst?docId=5006548059, 17 Mart 2007.

Johnston, Philip: “Limit migrants, don’t teach them English”, (Çevrimiçi) www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2007/09/10/nunions310.xml, 3 Ekim 2007.

Jorg, Monar: “EU Justice and Home Affairs in the Eastward Enlargement: The Challenge of Diversity and EU Instruments and Strategies”, **Center for European Integration Studies Discussion Paper**, C91, 2001.

Jorg, Monar: “Justice and Home Affairs in a Wider Europe: The Dinamics of Inclusion and Exclusion”, **ESCR One Europe or Several? Programme Working Paper**, 07/00.

Kale, Başak: “Turkey and the Process of EU Integration: The Asylum and Immigration Policies”, 2003, (Çevrimiçi) www.avsam.org/turkce/analizler/12_analiz.htm, 15 Haziran 2005.

Karaca, Mustafa: **Evanjelizm ve Vehhabilik**, y.y., Nokta Yayınları, 2005.

Kelly E.: “A Review of Research on Trafficking Women and Children to Europe”, IOM Migration Research Series 11, 2002.

Kuloğlu, Cemal: “Al-Qaeda”, **İstanbul Conference on Democracy and Global Security 2005**, Ankara, Öncü Yayıncılık, 2006, s.256–259.

“Kurdish Exodus Triggers EU War on Illegal Immigrants”, (Çevrimiçi)
www.fecl.org/circular/5301.html, 13 Nisan 2007.

Laçiner, Sedat/Özcan, Mehmet/Bal, İhsan: **Türkiyeli Avrupa**, İstanbul, Hayat Yayıncılık, 2004.

Land, Thomas: “The Afghan drug trade finances terrorists”, 2005, (Çevrimiçi)
findarticles.com/p/articles/mi_m2242/is_1668_286/ai_n12417551, 27 Mayıs 2007.

Lodge, Juliet/Bayburtlu, Mustafa: **Avrupa Birliği’nin Adalet ve İçişleri Alanındaki Müktesebatı ve Türkiye’nin Uyumu**, İstanbul, İKV Yayınları, 2002.

Lopusina, Marko: “Balkan Death: Albanian Narco-Mafia”,
(Çevrimiçi) www.serbianna.com/features/mafia/, 9 Eylül 2007.

Luraghi, Raimondo: **Sömürgecilik Tarihi**, Çev. Halim İnal, 2.bs., İstanbul, E Yayınları, 2000.

“Main Crimes”, (Çevrimiçi)
www.europa.eu.int/comm/justice_home/unit/crime_en.htm, 28 Nisan 2007.

Makarenko, Tamara: “Traffickers turn from Balkan conduit to northern route”, 2001,
www.janes.com/security/international_security/news/jir/jir011022_2_n.shtml, 27
Aralık 2006.

Mathiesen, Thomas: **On Globalisation of Control Towards an Integrated Surveillance System in Europe**, Londra, Print West One Press, 1999.

“Monte imzalı iltica”, **Hürriyet**, 4 Ekim 1998, (Çevrimiçi)
www.webarsiv.hurriyet.com.tr/1998/10/04/70054.asp, 1 Ocak 2007.

Morrison, John: “The Trafficking and Smuggling of Refugees; the End Game in European Asylum Policy?”, 2000, (Çevrimiçi)
www.ecre.org/eu_developments/controls/traffick.pdf, 11 Mart 2007.

Mumcu, Uğur: **Kürt Dosyası**, Ankara, Tekin Yayıncılık, 1993.

Mustafa Alkan/Murat Erdal: **Lojistik ve Dış Ticaret Sözlüğü**, İngilizce Türkçe, İstanbul 2004.

Müler, Katrin Bettina: “Project Migration”,
(Çevrimiçi) www.signandsight.com/features/424.html, 25 Mayıs 2007.

“National Police Training Institutes Connected Across The EU”, (Çevrimiçi)
www.europa.eu.int/com/justice_home/fsj/police/chief/fsj_police_task_force_en.htm,
30 Nisan 2007.

Nicola, Di Andrew: “Trafficking in Migrants: A European Perspective”, **Paper presented at the Colloquium on Cross-Border Crime in Europe, Prague, 27–28 Eylül 1999**, (Çevrimiçi)
www.eprints.biblio.unitn.it/archive/00000186/01/Transcrime.pdf, 16 Şubat 2007.

Oliynik, Nataliya: “Recent Developments in EU Immigration Law-Family Reunification Directive: Achievement or Failure of the EU Immigration Policy?”, (Çevrimiçi) www.eumap.org/journal/features/2004/migration/pt2/eulaw, 12 Ocak 2007.

“Organised Crime in Europe”, (Çevrimiçi)
www.people.ex.ac.uk/watupman/undergrad/Neilson/index.html, 9 Nisan 2007.

“Organization”, (Çevrimiçi)
www.europol.eu.int/index.asp?page=legalcov#ARTICLE33, 29 Nisan 2007.

“Orly Saldırısı Davası (19 Şubat–2 Mart 1985) Şahit ve Avukat Beyanları”, Ankara, Ank. Üniv. Siyasal Bilgiler Fak. Yay., 1985.

Özaydın, Abdülkerim: “Hasan Sabbah”, C. XVI, İstanbul, TDVİA, 1997.

Özcan, Mehmet/Aksu, Gökhan: “Avrupa Birliğinin İnsan Ticareti ve Göçmen Kaçakçılığı Politikaları ve Bu Politikaların Türkiye’ye Yansıması”, **Uluslararası Güvenlik Sorunları**, Ankara, ASAM Yayınları, 2004, s.154–188.

Papadopoulou, Aspasia: “Smuggling into Europe: Transit Migrants in Greece”
Journal of Refugee Studies, Vol.17, No.2, 2004.

Pritchard, Ambrose Evans: “Europol has doubts on bin Laden conspiracy”, 2001, (Çevrimiçi)
www.telegraph.co.uk/news/main.jhtml?xml=/news/2001/09/15/whunt215.xml, 11 Ocak 2007.

Rainsford, Sarah: “Turkey at the Drugs Crossroads”, 2005, (Çevrimiçi) www.news.bbc.co.uk/1/hi/world/europe/4305692.stm, 11 Eylül 2007.

Renouvin, Pierre: **Histoire des Relations Internationales**, Paris, Hachette, Tome IV, 1945; Tome V, 1954; Tome VI, 1955.

Sakarya, İhsan: **Belgelerle Ermeni Sorunu**, 2.bs., Ankara, Genelkurmay ATAŞE Yayınları Genelkurmay Basımevi, 1984.

Sander, Oral: **Siyasi Tarih İlk Çağlardan 1918’e**, 15. bs., Ankara, İmge Yayınları, 2006.

Savona, Ernesto U./ Nicola, Andrea di / Col, Giovanni da: “Dynamics of Migration and Crime in Europe:New Patterns of an Old Nexus”, (Çevrimiçi) www.eprints.biblio.unitn.it/archive/00000190/01/Dynamics_of_migration.pdf, 16 Şubat 2007.

“Schengen Co-operation”, (Çevrimiçi) www.interpol.com/public/region/europa/cooplntiatives.asp/schengen, 1 Ocak 2007.

Schroeder, Daniela/ Islam, Shada: “Ageing and globalization put legal immigration on EU agende”, (Çevrimiçi) www.eux.tv/article.aspx?articleId=4491, 22 Eylül 2007.

Seufert, Günter: “AB’de Türklere de yer var”, **Radikal**, 24 Eylül 2002, (Çevrimiçi) www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=51044, 25 Şubat 2007; **Die Zeit**, (Çevrimiçi) <http://www.zeit.de/>, 26 Şubat 2007.

Sınar, Hasan: “İnsan Ticareti Suçu”, **Hukuki Perspektifler Dergisi**, Sayı 2, 2004.

“Tam Öcalan’ı teslim alacakken...”, **Radikal**, 12 Eylül 2004, (Çevrimiçi) www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=127734, 9 Mayıs 2007.

“Tampere European Council-Presidency Conclusion”, (Çevrimiçi) www.europa.eu.int/council.htm, 29 Nisan 2007.

“Tarihin İlk Teröristi Beyazperdeye Çıkıyor”, **Sabah**, (Çevrimiçi) www.arsiv.sabah.com.tr/2004/08/28/gny/gny104-20040828-200.html, 18 Aralık 2006.

“Terrorism Knowledge Base”, The Memorial Institute for the Prevention of Terrorism (MIPT)’s, (Çevrimiçi) www.tkb.org/Group.jsp?groupID=265, 21 Nisan 2007.

“The Future of Justice and Home Affairs in the EU”, (Çevrimiçi) www.justice.org.uk/images/pdfs/future.pdf, 7 Mayıs 2007.

“The Gradual Establishment of an Area of Freedom, Security and Justice”, (Çevrimiçi) www.europa.eu.int/scadplus/leg/en/lvb/a11000.htm, 12 Mayıs 2007.

“The Kurdish Connection”, (Çevrimiçi) www.bbc.co.uk/london/content/articles/2006/05/15/kurt_baybasin_feature.shtml, 8 Haziran 2007.

Türkmen, Galip: “İngiliz Egemenliğinin Amiral Gemisi Rio Tinto”, **Denetim Dergisi**, Sayı 108–109, Mayıs-Aralık 2001, Devlet Denetim Elemanları Derneği, (Çevrimiçi) www.denetde.org.tr/dergi108/9.htm, 11 Aralık 2006.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, **Sınır Aşan Örgütlü Suçlar ve Türkiye**, Ankara, EGM Basımevi, 2003.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, **İstanbul Conference on Democracy & Global Security 2005**, Ankara, Öncü Yayıncılık, 2006.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İnterpol Europol SİRENE Dairesi Başkanlığı, **Europol ve Organize Suç Tehdit Değerlendirme Raporu (OCTA 2006)**, Ankara, EGM-Basımevi, 2006.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **AB Sürecinde Organize Suçlarla Mücadele EU Twinning Project TR02-JH-06**, Ankara, Mahmut İzgi Matbaacılık, 2006.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **An Overall Assessment of Illicit Traffic In Drugs**, Ankara, y.y., 1997.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, Ankara, y.y., 2003.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlar**, 3.bs., Ankara, İzgi Matbaacılık, 2004.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele 2000**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2001.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Turkish Drug Report 2005**, Ankara, y.y., 2006.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **Uyuşturucu Olaylarının Genel Değerlendirmesi**, Ankara, y.y., 1996.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2001 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2002.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2002 Raporu**, Ankara, EGM-KOMDB Yayınları, 2003.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2003 Raporu**, Ankara, y.y., 2004.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2004 Report**, Ankara, y.y., 2005.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2005 Raporu**, Ankara, y.y., 2006.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, **2006 Raporu**, Ankara, y.y., 2007.

T.C. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı, **Dünyada ve Türkiye’de Yasa Dışı Göç**, Ankara, y.y., 2001.

“Ulusal Program”, (Çevrimiçi)

www.po.metu.edu.tr/euoffice/abhakkinda/ulusalprogram.html, 17 Nisan 2007.

Uluslararası Güvenlik Sorunları, Der. Kamer Kasım/Zerrin A. Bakan, Ankara, ASAM Yayınları, 2004.

Uras, Esat: **Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi**, İstanbul, Belge Yayınları, 1987.

Uzun, Sabri: “ The Effects of Countries’ Democratic Structure on Homeland Security”, **İstanbul Conference on Democracy and Global Security 2005**, Ankara, Öncü Yayıncılık, 2006, s.251–255.

Vinacke, Harold, M.: **A History of the Far East in Modern Times**, New York, Appleton-Century-Crofts, 1950.

Vayrnen, Raimo: “Illegal Immigration, Human Trafficking and the Organised Crime”, paper presented for the conference organised by UNU/WIDER on “Poverty, International Migration and Asylum”, 27–28 September 2002. (Çevrimiçi) www.wider.unu.edu/conference/conference-2002-3/conference2002-3.htm, 26 Ocak 2007.

Wehler, Hans Ulrich: “Wie ein Schlag ins Gesicht-Das Türkenproblem”, **Die Zeit**, (Çevrimiçi) www.zeit.de/2002/40/Wie_ein_Schlag_ins_Gesicht, 24 Şubat 2007.

Widgren, Jonas: **Turkey on the Threshold to the EU: Will migration be a complicating or facilitating factor? Migration and Labour in Turkey**, Der. Emrehan Zeybekoğlu ve Bo Johansson, MURCIR ve NIWL yayını, 2003.

Wladimir Bartol, **Fedailerin Kalesi Alamut**, Çev. Atilla Dirim, 2.bs., Ankara, Yurt Kitap-Yayın, 1998.

“World To U.S.: Don’t Spray Poppies; Relief Organizations Warn United States On Counter-Narcotics Strategy”, 2005, (Çevrimiçi) www.cbsnews.com/stories/2005/01/25/world/main669360.shtml, 18 Mart 2007.

Yalçın, Soner: **Behçet Cantürk’ün Anıları: BECO**, İstanbul, Su Yayınevi, 1999.

Yılmaz, Ercüment: “The Role of Police in National and International Security”, **İstanbul Conference on Democracy and Global Security 2005**, Ankara, Öncü Yayıncılık, 2006, s.241–250.

(Çevrimiçi) www.adalet.gov.tr, 5 Ocak 2007.

(Çevrimiçi) www.avrupa.info.tr/, 29 Aralık 2007.

(Çevrimiçi) www.bka.de/lagbriche/ok_lage_2002_kurzfassung_englisch.pdf, 4 Haziran 2007.

(Çevrimiçi) www.coe.int, 7 Haziran 2007.

(Çevrimiçi) www.countertrafficking.org/tr/faq.html#1, 18 Ocak 2007.

(Çevrimiçi) www.dicle.edu.tr/~zoology/, 25 Aralık 2006.

(Çevrimiçi) www.ec.europa.eu/justice_home/fsj/police/fsj_police_intro_en.htm, 11 Şubat 2007.

(Çevrimiçi) www.emcdda.eu.int, 9 Nisan 2007.

(Çevrimiçi) www.era.int/web/en/html/nodes_main/4_2127_474/Archives/conferences_html, 18 Ocak 2007.

(Çevrimiçi) www.eurojust.eu.int, 13 Nisan 2007.

(Çevrimiçi) www.europa.eu.int, 12 Mayıs 2007.

(Çevrimiçi) www.europol.com, 29 Nisan 2007.

(Çevrimiçi) www.europol.eu.int/, 29 Nisan 2007.

(Çevrimiçi) www.europol.eu.int/publications/EUOrganisedCrimeSitRep/, 29 Nisan 2007.

(Çevrimiçi) www.fatf-gafi.org/, 5 Haziran 2007.

(Çevrimiçi) www.incb.org/e/ind_tr.html, 19 Mayıs 2007.

(Çevrimiçi) www.interpol.int/Public/ICPO/PressReleases/PR2005/PR200537.asp, 26 Ocak 2007.

(Çevrimiçi) www.icj-cij.org/court/index.php?p1=1, 15 Aralık 2006.

(Çevrimiçi) www.nationalcrimesquad.police.uk = www.ncis.gov.uk = www.soca.gov.uk, 29 Mayıs 2007.

(Çevrimiçi) www.osce.org/item/24112.html, 24 Mayıs 2007.

(Çevrimiçi) www.polis.gov.tr/temuh/mucadele7.htm, 28 Temmuz 2007.

(Çevrimiçi) www.refugees.org/countryreports.aspx?, 18 Nisan 2007.

(Çevrimiçi) www.secicenter.org/, 8 Haziran 2007.

(Çevrimiçi) www.stabilitypact.org/, 8 Haziran 2007.

(Çevrimiçi) www.state.gov./g/tip/rls/tiprpt/2003, 4 Haziran 2007.

(Çevrimiçi) www.terror.gen.tr/turkce/ab_karşit/trevi.html, 20 Aralık 2007.

(Çevrimiçi) www.unodc.org/unodc/en/global_illicit_drug_trends.html, 19 Mayıs 2007.

(Çevrimiçi) www.usdoj.gov/dea/pubs/history/1970-1975.html, 22 Aralık 2006.